
**NACIONALNI
KURIKULUM
NASTAVNOGA
PREDMETA**

Katolički vjeronauk

PRIJEDLOG

VELJAČA 2016.

**Cjelovita
kurikularna
reforma** Rani i predškolski,
osnovnoškolski
i srednjoškolski odgoj
i obrazovanje

NACIONALNI KURIKULUM NASTAVNOGA PREDMETA KATOLIČKI VJERONAUČ

Prijedlog

VELJAČA 2016.

ČLANOVI STRUČNE RADNE SKUPINE IZABRANI JAVNIM POZIVOM

Ljuba Duvnjak, prof., Tehnička škola Zagreb, Zagreb

izv. prof. dr. sc. Blaženka s. Valentina Mandarić, Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

izv. prof. dr. sc. Ante Pavlović, Nacionalni katehetski ured Hrvatske biskupske konferencije, Zagreb

izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin, Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu, Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku

Tihana Petković, dipl. teolog, Osnovna škola Vladimira Nazora Daruvar, Daruvar

izv. prof. dr. sc. Ružica Razum, Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu (voditeljica)

Ivica Živković, prof., Gimnazija Županja, Županja

ČLANOVI STRUČNE RADNE SKUPINE IZ JEDINICE ZA STRUČNU I ADMINISTRATIVNU PODRŠKU

Dalibor Adžić, Agencija za odgoj i obrazovanje

Gordana Barudžija, Agencija za odgoj i obrazovanje

Sabina Marunčić, Agencija za odgoj i obrazovanje

ČLANOVI STRUČNE RADNE SKUPINE IZ EKSPERTNE RADNE SKUPINE

Boris Jokić

Tomislav Reškovac

TEHNIČKI KOORDINATOR STRUČNE RADNE SKUPINE

Željko Božić, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

EKSPERTNA RADNA SKUPINA

Boris Jokić (voditelj)

Branislava Baranović

Suzana Hitrec

Tomislav Reškovac

Zrinka Ristić Dedić

Branka Vuk

Ružica Vuk

LEKTURA

Vesna Čondić

UPUTE ZA ČITANJE

Pred Vama se nalazi **prijedlog nacionalnog kurikuluma nastavnog predmeta**. Nacionalni kurikulum nastavnih predmeta dio su **sustava nacionalnih kurikulumskih dokumenata** koji je *Okvirom nacionalnog kurikuluma (ONK)* određen kao sustav dokumenata kojima se na nacionalnoj razini iskazuju namjere povezane sa svrhom, ciljevima, očekivanjima, ishodima, iskustvima djece i mladih osoba, s organizacijom odgojno-obrazovnog procesa i s vrednovanjem. Sustav nacionalnih kurikulumskih dokumenata prikazan je na Slici A.

Slika A. Sustav nacionalnih kurikulumskih dokumenata izrađenih u okviru Cjelovite kurikularne reforme

Svi nacionalni kurikulumski dokumenti oblikovani su s idejom o djetetu i mladoj osobi kao o središnjem sudioniku odgojno-obrazovnog procesa. Djeci i mladim osobama, roditeljima, odgojno-obrazovnim radnicima kurikulumski dokumenti jasno ukazuju na odgojno-obrazovna očekivanja i ishode koja postavljamo pred djecu i mlade osobe. Razvojni su i otvoreni dokumenti koje je moguće promijeniti kao odgovor na potrebe djece i mladih osoba, odgojno-obrazovnih radnika i ustanova, novih znanstvenih i tehnoloških spoznaja i onih proizašlih iz prakse.

Nacionalnim kurikulumima nastavnih predmeta određuju se svrha, ciljevi, struktura, odgojno-obrazovni ishodi i razine njihove usvojenosti, učenje i poučavanje, povezanost s drugim predmetima, odgojno-obrazovnim područjima i međupredmetnim temama te vrednovanje usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda u predmetu.

Domene/koncepti u organizaciji predmetnog kurikuluma čine gradivnu strukturu određenog predmeta i protežu se kroz cijeli period poučavanja predmeta. Unutar svake domene/koncepta određeni su odgojno-obrazovni ishodi.

Odgojni-obrazovni ishodi predstavljaju jasne i nedvosmislene iskaze o tome što očekujemo od učenika u određenoj domeni/konceptu predmeta na kraju određene godine učenja. Određeni su kao poželjna znanja, vještine i stavovi koji se napredovanjem u odgojno-obrazovnom sustavu usložnjavaju. Kroz godine učenja ishodi čine zaokruženu, logičnu cjelinu učenja i poučavanja u određenoj predmetnoj domeni/konceptu. Kao cjelina kroz sve godine učenja i poučavanja određuju ukupna iskustva učenja u određenom predmetu.

Svaki je ishod oblikovan kao cjelina koja, uz formulaciju ishoda, uključuje i razradu ishoda, preporuke za njegovo ostvarivanje i opis razina usvojenosti. Čitanje ishoda stoga, osim na samu formulaciju ishoda, mora biti usmjereno i na ostale njegove komponente.

Razrada ishoda uključuje preciznije određenje aktivnosti i sadržaja u okviru pojedinog ishoda ili skupine ishoda.

Za veliku većinu ishoda određene su razine njihove usvojenosti. Opisi razina usvojenosti preciznije određuju dubinu i širinu svakog ishoda i opisuju očekivana postignuća učenika na kraju određene godine učenja, čime se olakšava planiranje i provedba vrednovanja. Osim razrade samih odgojno-obrazovnih ishoda, u većini kurikuluma nastavnih predmeta navode se i preporuke za njihovo ostvarivanje.

Od učenika se očekuje ostvarivanje svih odgojno-obrazovnih ishoda.

Sadržaj

A. OPIS PREDMETA, **4**

B. ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA NASTAVNOGA PREDMETA KATOLIČKI VJERONAUKE, **5**

C. DOMENE U ORGANIZACIJI KURIKULUMA NASTAVNOGA PREDMETA KATOLIČKI VJERONAUKE, **6**

D. ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI PO RAZREDIMA I DOMENAMA, **9**

E. POVEZANOST S ODGOJNO-OBRAZOVNIM PODRUČJIMA I MEĐUPREDMETNIM TEMAMA I OSTALIM PREDMETIMA, **113**

F. UČENJE I POUČAVANJE NASTAVNOGA PREDMETA, **114**

G. VREDNOVANJE ISHODA UČENJA U PREDMETU KATOLIČKI VJERONAUKE, **117**

DODATAK A– IZDVOJENO MIŠLJENJE, **118**

A. OPIS NASTAVNOGA PREDMETA

Svrha je Katoličkoga vjeronauka u školi učenicima pružiti postupno i sustavno upoznavanje i produblјivanje kršćanskoga nauka i vjere koja im omogućava izgradnju i ostvarenje zrele osobnosti. Učenje i poučavanje omogućava učenicima svjesno, odgovorno i zrelo razmišljanje i vladanje s obzirom na religiju i vjeru. Ostvariti tako artikuliranu svrhu zahtijeva od učenika prihvaćanje religije i vjere kao središnjega područja ljudske stvarnosti, razumijevanje bitnih sadržaja kršćanske vjere te poznavanje mogućnosti oblikovanja vlastitoga života na načelima kršćanske vjeroispovijesti. Pritom se u vjeronauku u školi ne radi samo o poznavanju i shvaćanju važnosti religije i vjere nego i o mogućnosti njezina prihvaćanja. Iz takva pristupa religiji i vjeri, posebno kršćanskoj, proizlazi da je mjesto vjeronauka u odgojno-obrazovnome sustavu znak prihvaćanja i poštovanja religiozne dimenzije odgoja i prisutnosti religije u društvu i kulturi, kao i povijesne uloge i doprinosa kršćanstva i Katoličke crkve u različitim područjima razvoja i napretka hrvatskoga i europskih naroda, napose u kulturi, znanosti, umjetnosti, graditeljstvu i školstvu. Katolički vjeronauk u tome je pogledu utemeljen ne samo teološki nego i antropološko-pedagoški te povijesno-kulturološki.

Škola polazi od zahtjeva za cjelovitim odgojem učenika i za potpunim ostvarenjem učeničkih potencijala. Odgoj i obrazovanje nudi učenicima mogućnost pronalaženja odgovora na mnoga pitanja o čovjeku, životu i svijetu te mogućnost prepoznavanja i prihvaćanja vrijednosti bitnih za njihov razvoj. Vjeronauk svojim ciljevima, sadržajima i odgojno-obrazovnim ishodima na poseban način pridonosi cjelovitom odgoju i obrazovanju. Promičući temeljna ljudska prava i slobode te dobro učenika u njihovoj individualnosti i društvenosti, vjeronauk pridonosi promicanju općih odgojno-obrazovnih ciljeva, odnosno temeljnih znanja i vrijednosti demokratske, humane i pluralne škole. Vjeronauk svojim ciljevima, odgojno-obrazovnim ishodima, sadržajima te iskustvima učenja pridonosi promicanju svih temeljnih vrijednosti kurikulumu, osobito solidarnosti, odgovornosti, identiteta, integriteta i poštovanja. Pridonosi također ostvarivanju temeljnih kompetencija kurikulumu, osobito osobnomu razvoju, osobnoj i društvenoj odgovornosti te građanskoj kompetenciji i razvoju kulturne svijesti. Sve te zadaće nemoguće je promatrati bez sadržajne utemeljenosti vjeronauka u školi koje na poseban način poseže u izvore postojanja čovjeka i njegova stalnog traženja odgovora na pitanja odnosa Boga i čovjeka. Čovjek, koji je stvoren na sliku Božju, u vjeronauku će otkrivati svoja temeljna ljudska prava, poštovanje drugih, razvijati će pravednost prema čovjeku i društvu, njegovati brigu za očuvanje okoliša, poštujući pritom razvoj čovjeka i svijeta, a što mu može služiti za ispunjenje konačne svrhe: postati savršen čovjek, riječima kršćanske vjere: postati svet.

Katolički vjeronauk, stoga, na sustavan i cjelovit način posreduje i tumači kršćansku objavu i vjeru Crkve. On omogućava učeniku da proširuje i obogaćuje svoja duhovna obzorja, da svjetlom razuma i vjere kritički promišlja i usvaja kršćansku poruku, da izgrađuje duhovnu, religioznu i moralnu zrelost, stječe znanja, usvaja stavove i vrednote kršćanske vjere u susretu s otajstvom Trojedinoga Boga, osobito u susretu s Isusom Kristom, Otkupiteljem i Spasiteljem, u svjetlu kršćanske objave, tradicije i nauka Crkve.

Katolički vjeronauk konfesionalno je obilježen ali istodobno, ekumenski i dijaloški, otvoren prema drugim konfesijama i religijama te prema nereligijskim pogledima na svijet. Učenicima pruža mogućnost upoznavanja temeljnih sadržaja kršćanske vjere koji pridonose razvoju njegove duhovne, moralne i etičke svijesti, kao i oblikovanju kritičkoga pristupa prema životu i svijetu koji ga okružuje. Omogućava argumentirano i kritičko promišljanje o čovjeku, svijetu, Bogu i životu, proširuje obzorja djeteta i mlade osobe nudeći mu važnu perspektivu u traženju odgovora na temeljna životna pitanja. Omogućava učenicima razvijati i oblikovati vlastite vjerske stavove. Pomaže izgrađivati i razvijati etičko-moralnu svijest i savjest, moralna načela i vrijednosti kao što su sloboda, odgovornost, pravednost, solidarnost, poduzetnost, snošljivost, dijalog i drugo. Promiče aktivno zauzimanje i sudjelovanje učenika u izgradnji, očuvanju i promicanju općega dobra, pravednosti i solidarnosti, kulture mira i civilizacije ljubavi. Odgaja učenike za ekumenizam te međureligijski i međukulturni dijalog, promičući vrijednosti kao što su otvorenost i međusobno poštovanje te suradnja s drugima i drukčijima. Omogućava učenicima kritičko promišljanje o utjecaju kršćanstva na razvoj opće i nacionalne kulture. U tome pogledu vjeronauk omogućava učenicima upoznavanje, čuvanje i razvijanje vlastitoga te upoznavanje i poštovanje tuđega kulturnog, nacionalnog i religioznog identiteta u suvremenome pluralističkom društvu te globaliziranome svijetu.

Vjeronauk njeguje interdisciplinarni dijalog i međupredmetnu suradnju s drugim nastavnim predmetima unutar društveno-humanističkoga, ali i s nastavnim predmetima drugih odgojno-obrazovnih područja. Vjeronaučni su

sadržaji povezani gotovo sa svim područjima znanja, te time vjeronauk za učenike postaje važan interpretacijski ključ za razumijevanje ne samo religijskih sadržaja nego i razumijevanje cjelokupne stvarnosti.

U formalno-pravnome i organizacijskome smislu Katolički vjeronauk u školi redovni je i obvezni nastavni predmet za učenike čiji ga roditelji ili skrbnici slobodno izaberu, izvodi se s dva sata tjedno u okviru redovne nastave, pod jednakim uvjetima kao i ostali obvezni nastavni predmeti u školi. Vjeronauk se poučava tijekom svih odgojno-obrazovnih ciklusa. Kurikulum se prilagođava u skladu sa smjernicama *Okvira za poticanje i prilagodbu iskustava učenja te vrednovanje postignuća djece i učenika s teškoćama*, a s ciljem zadovoljavanja odgojno-obrazovnih potreba darovitih učenika, uvodi se razlikovni kurikulum u skladu sa smjernicama *Okvira za poticanje iskustava učenja i vrednovanje postignuća darovite djece i učenika*.

B. ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA KATOLIČKOGA VJERONAUKA

Katolički vjeronauk treba omogućiti da svaki učenik:

- razvije sposobnost postavljanja pitanja o Bogu, čovjeku, svijetu, smislu i vrijednostima života, normama ljudskoga djelovanja te sposobnosti smislenoga predstavljanja i objašnjavanja odgovora koji na ta pitanja dolaze iz Objave i vjere Crkve
- spozna i razumije kršćansku vjeru te svjesno i odgovorno donosi životne odluke
- poznaje sadržaj i temeljnu strukturu Biblije, razumije da je u Crkvi Biblija prihvaćena Božja riječ, vrednuje utjecaj koji je Biblija izvršila na povijest čovječanstva, argumentirano raspravlja o povezanosti Biblije i kulture te Biblije i konkretnoga života
- pronalazi vlastiti put oblikovanja života prema kršćanskoj vjeri te po tome osposobljen artikulirati život iz perspektive religijske i vjerske dimenzije
- upozna liturgijska i crkvena slavlja, sakramente i molitvu kao duhovno-kršćanski način života i zajedništva
- razumije da je Katolička crkva, kao zajednica vjernika, naslonjena na tradiciju Crkve, nositeljica Objave Božje i navjestiteljica Radosne vijesti
- shvati da je pripadnost Katoličkoj crkvi, u okviru konkretne crkvene zajednice, poziv na odgovorno kršćansko djelovanje i vladanje u Crkvi i društvu
- poznaje temeljna obilježja drugih konfesija, religija i svjetonazora te promiče razumijevanje i poštovanje drukčijih razmišljanja, stavova i odluka prihvaćajući suživot
- pozna i vrednuje ulogu i doprinos kršćanstva, osobito doprinos Katoličke crkve, kulturnomu, obrazovnomu, znanstvenomu i gospodarskomu razvoju i napretku hrvatskoga društva i cijele zapadne civilizacije u prošlosti i sadašnjosti, izgrađujući pritom vlastiti stav odgovornosti, poduzetnosti i sudionitva
- razvije religijsku pismenost i religijsku komunikacijsku kompetenciju kako bi se osnažio u suočavanju s različitim životnim situacijama te kritički promišlja i argumentirano obrazlaže važnost osobnoga odgovornog djelovanja u Crkvi i društvu.

C. DOMENE U ORGANIZACIJI KURIKULUMA NASTAVNOGA PREDMETA KATOLIČKI VJERONAUKE

Sadržaji, iskustva i ishodi nastavnoga predmeta Katolički vjeronauk daju učenicima mogućnost za kritičko promišljanje i produbljivanje te donošenje osobnih, smislenih odluka i izbora u pitanjima vjere i morala. Temeljni sadržaji i ishodi nastavnoga predmeta Katolički vjeronauk strukturirani su u četiri domene koje omogućavaju vjeroučiteljima kvalitetno planiranje procesa poučavanja i učenja:

- Čovjek pred pitanjem Boga i smisla života
- Kršćanska vjera i život
- Moral i odgovorna sloboda
- Crkva u međukulturnome i međureligijskome dijalogu.

Domene obuhvaćaju sva područja učenja i poučavanja Katoličkoga vjeronauka, međusobno se prožimaju u sadržajnome i funkcionalnome smislu i pridonose razvoju konceptualnoga znanja i mišljenja primjenjivoga na bilo koju temu ili sadržaj u ovome nastavnom predmetu. Domene omogućavaju da se znanje o različitim temama iskustveno stječe, neprestano nadograđuje i bude primjenjivo u životu. Ključna sastavnica religijskoga poučavanja i učenja povezana je s idejom *vlastitoga* istraživanja: učenici uče *u religiji, od religije* kao i *o religiji*. Kontekst poučavanja i učenja promiče spoznaju i znanje, ali isto tako i vladanje i stavove. Budući da vjeronauk ne posreduje samo informacije o vjeri i religiji, nego potiče jačanje učenikova identiteta i ohrabruje ga u donošenju odluka i izbora u području vjere i morala, stoga je učenik, njegova situacija i iskustvo, nezaobilazan kriterij za izbor odgojno-obrazovnih ishoda i sadržaja. Što se, naime, odgojno-obrazovni ishodi konkretnije određuju, to se više može uzimati u obzir konkretna životna situacija učenika, njegov religijski i kulturni kontekst iz kojega dolazi, njegova dob i njegova motivacija. Proces poučavanja i učenja mora prihvatiti konkretnu učeničku situaciju kao polazišnu te krenuti otamo gdje se učenik nalazi. Vjeroučitelji će prepoznati da u tome procesu osobnoga promišljanja neće svi učenici prihvatiti vjerski pogled na život.

Domene omogućavaju kontinuitet učenja u svim ciklusima i razredima, iako će u pojedinim godinama učenja biti stavljen veći naglasak na pojedine domene. Pojmovi *otkrivanje, prepoznavanje, tumačenje, razlaganje, proučavanje, kritičko promišljanje* i slično, rabljeni u opisu odgojno-obrazovnih ishoda od prvoga do petoga ciklusa, potvrđuju kako su učenici u svim ciklusima, odnosno godištim sposobni razvijati te kompetencije primjereno vlastitoj dobi. Neki se odgojno-obrazovni ishodi ostvaruju unutar jednoga razreda. Drugi, međutim, zbog svoje složenosti i širine, protežu se u više razreda, čak i ciklusa. Razvoj odgojno-obrazovnih ishoda stoga valja promatrati u kontinuitetu, a ne zatvorene u jedan razred.

Domene pridonose unutrašnjoj koherentnosti nastavnoga predmeta te omogućavaju međupredmetnu korelaciju s nastavnim predmetima unutar društveno-humanističkoga područja, kao i s nastavnim predmetima drugih odgojno-obrazovnih područja te međupredmetnim temama. Katolički vjeronauk promiče izvanučioničku nastavu - posjet crkvi, različitim vjerskim zajednicama, suradnju s drugim institucijama putem različitih humanitarnih, ekumenskih i kulturnih projekata.

Vjeronaučna nastava osobito promiče pristupe i strategije koji potiču komunikaciju, aktivnu suradnju i kritičko mišljenje, kreativnost i inovativnost.

1. Čovjek pred pitanjem Boga i smisla života

Učenik razmatra teme koje mu omogućavaju pronaći odgovore na pitanja o sebi, o drugima, o odnosima s drugima i o različitim životnim situacijama. Promišlja o pitanjima Boga, smisla života, smrti, patnje, ljubavi, nade, budućnosti, vječnosti. Kritički propitkuje cjelokupnu čovjekovu stvarnost. Upoznaje se s odgovorima koje na

temeljna životna pitanja daju različite religije te različiti pogledi na svijet neovisni od religijskoga vjerovanja. Poseban se naglasak stavlja na kršćanske odgovore. Promišljanje o egzistencijalnim, moralnim, religioznim i duhovnim pitanjima pomaže učeniku razumjeti i razviti vlastitu vjeru i vrijednosti te upoznati i razumjeti vjeru i vrijednosti drugih.

Upoznaje i istražuje Bibliju kao nadahnutu knjigu koja progovara o vječnim problemima čovjeka. Rad s biblijskim tekstovima učeniku pruža mogućnost da najvažnija suvremena ljudska iskustva osvijetli biblijskim značenjem te da prepozna temeljna životna pitanja na koja Biblija daje religiozne odgovore.

Promišljajući i istražujući o egzistencijalnim pitanjima, učenik razvija duhovnu dimenziju, unutarnji život, razmišlja o značenjima, razvija sposobnosti za divljenje, slušanje i kritičko propitivanje različitih životnih iskustava.

2. Kršćanska vjera i život

Učenik upoznaje temelje kršćanske objave, vjere i života Crkve. Upoznaje Isusa Krista kao Sina Božjega, navjestitelja Radosne vijesti. Promišlja o njegovu životu i poruci. Upoznaje liturgijska i crkvena slavlja, sakramente, molitvu. Upoznaje temeljne istine katoličke vjere. U svjetlu temeljnih kršćanskih sadržaja promišlja i izgrađuje svoj vjerski i kulturni identitet, promišlja o svojim vrijednostima, odnosu prema sebi, drugima i svemu što ga okružuje. Kritički prosuđuje vlastiti život i različite probleme, nade i tjeskobe društva i svijeta u duhu evanđelja i vjere Crkve.

Postaje svjestan da su kršćanska vjera i vrijednosti od temeljne važnosti za pojedinca, za obitelj i za druge zajednice u društvu, na lokalnoj i na globalnoj razini.

3. Moral i odgovorna sloboda

Učenik promišlja o moralnim i religijskim pitanjima koja utječu na život pojedinca i zajednice. Upoznaje temeljna kršćanska moralna načela, razmatra suvremene etičke dvojbe i objašnjava kršćanske odgovore. Otkriva i razumije obrazloženje koje stoji iza moralnih načela i pravila.

Prepoznaje temeljne poticaje koji podržavaju religijske i moralne izbore vjernika u kulturnome i religijskome pluralističkom kontekstu. Promišlja o kršćanskom viđenju života i njegovu izvornom doprinosu ostvarenju slobodnoga i odgovornoga životnog projekta. Promišlja o originalnosti kršćanske nade kao odgovora na potrebu spasenja čovjeka.

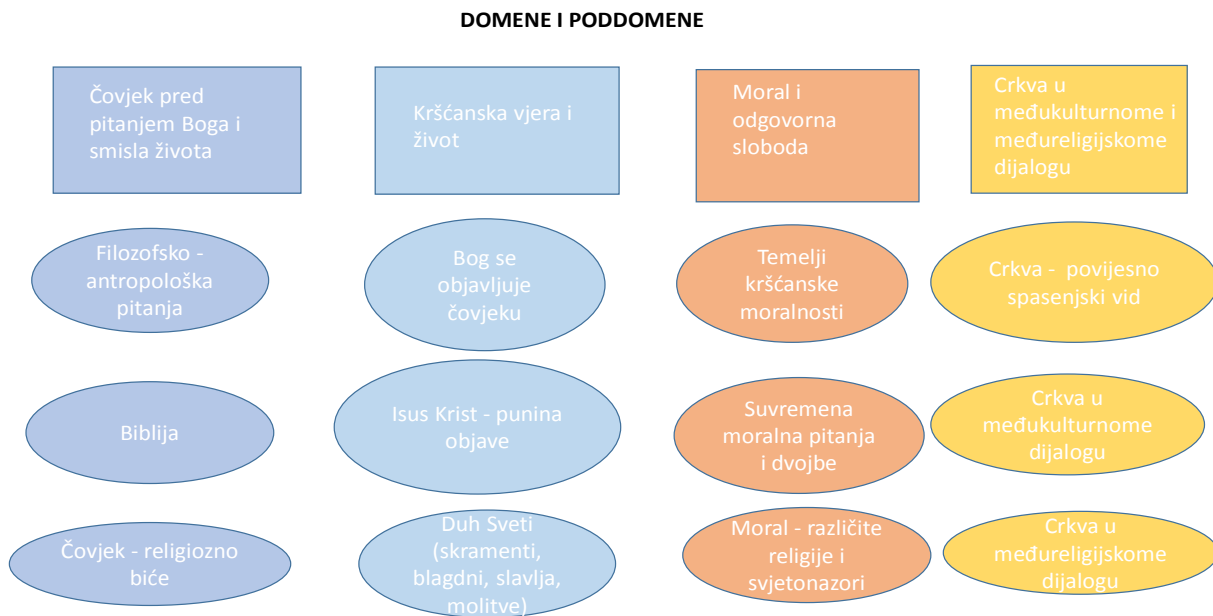
Promišljajući o različitim religijskim i moralnim pitanjima, učenik izgrađuje kritički odnos prema životu i svijetu, zauzima argumentirane stavove s obzirom na različita moralna pitanja i dvojbe. Istražuje načine kako stvoriti pravednije, solidarnije i tolerantnije društvo u skladu s kršćanskim odgovorima na moralna pitanja.

4. Crkva u međukulturnome i međureligijskome dijalogu

Učenik istražuje kako je kršćanstvo utjecalo na hrvatsko društvo i njegove vrijednosti. Promišlja o utjecaju različitih religija na hrvatsko društvo. Istražuju mjesto i ulogu religije u suvremenome društvu, međuzavisnost društva i religije, iz sadašnje i iz povijesne perspektive. Učenik stječe preduvjete potrebne za argumentiranu interpretaciju kulturnih izričaja povezanih s religijskim tradicijama, osobito s kršćanskom tradicijom.

Istražuje „povijest učinaka“ Biblije, tj. utjecaj Biblije u postbiblijskome vremenu, a koji se očituje u različitim područjima života, društva i kulture u zapadnoj civilizaciji. Proučava i istražuje konkretna religiozna ostvarenja u povijesti Crkve, ali i ostvarenja u području umjetnosti, književnosti, znanosti, filozofije, etike, tehnike, običaja, prava, narodnih običaja itd. Otkriva povezanost evanđelja i kulture, tj. otkriva međuovisnost evanđelja i naše povijesti i sadašnjosti.

Učenik upoznaje druge religije, kulture, svjetonazore. Osposobljava se za ekumenski i dijaloški pristup drugim vjerama/religijama. Upoznavanje vjeronaučnoga sadržaja učeniku omogućava upoznavanje, čuvanje i razvijanje vlastitoga te upoznavanje i poštovanje tuđega kulturnog, nacionalnog i religioznog identiteta.

Slika 1. Grafički prikaz domena i poddomena nastavnoga predmeta Katolički Vjeronauk

D. ODGOJNO-OBRAZLOŽENJE ISHODI PO RAZREDIMA I DOMENAMA

1. Popis svih ishoda po razredima i domenama

ČOVJEK PRED PITANJEM BOGA I SMISLA ŽIVOTA											
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	1.	2.	3.	4.
1.1. Izražava osnovna iskustva o sebi, o svojim vrijednostima, o drugima i o svijetu te izražava svoju radost i divljenje.	2.1. Opisuje i jednostavno analizira osnovna iskustva o sebi, o drugima i o svijetu te uočava da u životu ima svijetlih i tamnih strana.	3.1. Prepoznaje i opisuje važnost zajednice za život pojedinca.	4.1. Prepoznaje i opisuje jedinstvenost svakoga čovjeka s njegovim mogućnostima i ograničenjima te na primjerima objašnjava odgovornost pojedinca za sebe, za druge i za svijet.	5.1. Objašnjava važnost zajedništva te prihvaćanja sebe i drugih u njihovoj osobnosti.	6.1. Promišlja i ispravno tumači ulogu vjere u življenju vrijednosti, osobito vrijednosti slobode, odgovornosti i mira.	7.1. Otkriva, tumači i vrednuje ulogu vjere/religije u izgradnji vlastite osobnosti te ulogu vjere u rješavanju napetosti i sukoba među ljudima i narodima te u promicanju mira.	8.1. Dublje upoznaje i razumije sebe, svoj poziv, razvija duh zajedništva, prijateljstva i ljubavi te se odgovorno odnosi prema vlastitoj spolnosti.	1.1. Razumije i objašnjava važnost nekih bitnih životnih pitanja te važnost traženja i pronalaženja odgovora na ta pitanja, prepoznaje u čovjekovim pitanjima i u mnogim njegovim iskustvima tragove religijskoga traženja.	2.1. Analizira i tumači biblijski i znanstveni pogled na čovjeka i svijet.	3.1. Razumije i argumentirano razlaže temeljne ideje o smislu ljudskoga života, kritički razlaže perspektivu kršćanske vjere i rezultate znanosti kao različite, ali nekonfliktne pristupe tumačenju čovjeka i svijeta.	4.1. Kritički promišlja o tumačenjima čovjeka, života i svijeta koja trenutno dominiraju u pojedinim znanostima, medijima i u gospodarstvu.
1.2. Prepoznaje da je Biblija sveta knjiga za kršćane i da sadržava tekstove važne za	2.2. Razumije i objašnjava da je Biblija sveta knjiga koja govori o Bogu i o ljudima,	3.2. Samostalno prepričava neke važnije biblijske tekstove,	4.2. Pripovijeda važnije starozavjetne i novozavjetne tekstove i	5.2. Čita biblijske tekstove prepoznajući biblijske knjige,	6.2. Poznaje nastanak i strukturu Novoga zavjeta, izravno čita biblijske	7.2. Poznaje okružje i podrijetlo Novoga zavjeta, izravno čita starozavje-	8.2. Može se služiti Biblijom kao povijesno-kulturnim dokumen-	1.2. Razumije i tumači Bibliju kao pisanu Božju riječ, kao povijesno-	2.2. Zna da je za Crkvu Biblija prihvaćena kao Božja riječ te se može	3.2. Zna da je za Crkvu Biblija prihvaćena kao Božja riječ te se može	4.2. Zna da je za Crkvu Biblija prihvaćena kao Božja riječ te se može služiti Biblijom kao

tumačenje života te razumije jednostavnije biblijske odlomke.	uočava da je za vjernika osobito važna poruka Isusa Krista te razumije jednostavnije biblijske odlomke.	razumije i tumači njihovu poruku za život vjernika - pojedinca i zajednice.	objašnjava njihovu poruku.	slikovit biblijski govor i temeljne biblijske poruke.	tekstove, prepoznaje književnu vrstu i jezik te objašnjava temeljnu poruku.	te i novozavjetne tekstove, prepoznaje književnu vrstu i simbolički govor te objašnjava značenje.	tom, kao vjerodostojnim interpretacijskim ključem egzistencije i zna da je za Crkvu Biblija prihvaćena Božja riječ.	kulturni dokumente kao vjerodostojan interpretacijski ključ egzistencije.	služiti Biblijom kao povijesno-kulturnim dokumentom i kao dokumentom koji je vjerodostojan interpretacijski ključ egzistencije.	služiti Biblijom kao povijesno-kulturnim dokumentom i kao dokumentom koji je vjerodostojan interpretacijski ključ egzistencije.	povijesno-kulturnim dokumentom i kao dokumentom koji je vjerodostojan interpretacijski ključ egzistencije.
1.3. Prepoznaje znakove religijskoga ponašanja, različite religijske predmete, zgrade i običaje u neposrednoj okolini te uočava da različitost može biti znak bogatstva.	2.3. Prepoznaje, opisuje i objašnjava različite religijske znakove, simbole, blagdane i običaje u neposrednoj okolini te izražava važnost poštovanja drugih ljudi.	3.3.	4.3. Uočava i objašnjava da ljudi postavljaju religijska pitanja na različite načine te objašnjava važnost razumijevanja i poštovanja drugih.	5.3. Otkriva i tumači višestruku prisutnost Božjih tragova u povijesti i u drugim religijama, razlikuje glavna obilježja monoteističkih religija te objašnjava važnost razumijevanja i poštovanja drugih ljudi i njihovih vrijednosti.	6.3.	7.3. Dublje upoznaje i razumije druge religije (monoteističke i politeističke) i objašnjava sličnosti i razlike, a osobito opisuje temeljne odrednice zajedničke baštine židovstva i kršćanstva.	8.3. Tumači važnost religije u ljudskome životu te argumentirano tumači različite načine čovjekova traganja za Bogom i različite oblike religioznosti.	1.3. Tumači čovjeka kao religiozno biće te objašnjava njegov odnos prema nadnaravnome, prema Bogu, prema religijskoj fenomenu uopće.	2.3. Istražuje tragove religioznosti u umjetnosti, književnosti, glazbi i arhitekturi u velikim svjetskim religijama.	3.3. Upoznaje i argumentira suvremene tendencije i oblike u izražavanju i življenju religioznosti.	4.3. Uspješno argumentira važnost religioznosti u životu pojedinca i cijeloga društva te vrednuje ulogu religioznosti u razvoju svih poznatih civilizacija.

KRŠĆANSKA VJERA I ŽIVOT											
1.1. U biblijskim događajima i slikama otkriva Boga kao dobroga Oca koji je stvorio čovjeka i koji ljubi sve ljude.	2.1. Otkriva Boga, dobroga Oca, koji je stvorio čovjeka i povjerio mu čuvanje dara života i koji poziva čovjeka da bude Božji prijatelj i suradnik.	3.1. Upoznaje i doživljava Boga kao dobroga Oca koji se brine za svoj narod i spašava ga, iskazuje mu svoju naklonost, praštanje i ljubav.	4.1. Otkriva i opisuje tragove Božje mudrosti u prirodi i znakove Božje objave te uočava temeljna obilježja čovjeka po kojima se pokazuje i ostvaruje kao čudesno biće i Božja slika.	5.1. U kršćanskoj ponudi biblijske povijesti i evanđelja otkriva Boga kao prijatelja, osloboditelja i spasitelja koji pokazuje put i daje čovjeku potrebnu snagu za sučeljavanje s različitim životnim situacijama i izazovima.	6.1. Tumači glavna obilježja kršćanske vjere u Boga koji čovjeku očituje svoje ime, s njim sklapa Savez prijateljstva, pokazuje put izlaska iz ropstva grijeha, krivnje i patnje i vodi ga do prave i potpune slobode.	7.1. Opisuje osnove proročke objave i tumači poziv, poslanje i ulogu starozavjetnih proroka.	8.1. Opisuje osnovne izričaje vjere u jednoga Boga kako ga je oblikovala apostolska i prva kršćanska zajednica – Crkva.	1.1. Objašnjava objavu kao Božji odgovor na temeljna čovjekova pitanja te analizira neke važnije događaje Božje objave.	2.1. Analizira, uspoređuje i vrednuje različite slike o Bogu uspoređujući ih s kršćanskom objavom.	3.1. Kritički propituje mogućnosti traženja i spoznaje Boga te opisuje obilježja otajstva Trojedinoga Boga.	4.1. Promišlja o vjeri kao osobnome stavu te integrira i artikulira Credo Crkve kao ponudu ispunjenja smisla vlastitoga života.
1.2. Prepoznaje i doživljava novorođenoga Isusa kao onoga koji donosi radost i mir svim ljudima te prepoznaje i otkriva	2.2. Otkriva da je Isus Krist dugoočekivani Mesija koji se rodio u betlehemskoj štalici i bio prikazan u Hramu;	3.2. Na temelju biblijskih tekstova otkriva i opisuje kako Bog preko Isusa ljudima nudi svoju ljubav, praštanje i	4.2. Opisuje događaje iz Isusova života koji pokazuju da je on obećani i naviješteni Sin Božji koji donosi Radosnu	5.2. U Isusovim riječima i djelima, a osobito u njegovu navještaju Božjega kraljevstva prepoznaje znakove Božje	6.2. Analizira i tumači događaje, iskustva i znakove iz svakodnevnoga života koji govore o različitim oblicima	7.2. Obrazlaže kršćanski odgovor na pitanje smrti i života nakon smrti.	8.2. Tumači Isusa Krista kao pravoga Boga i pravoga čovjeka.	1.2. Objašnjava događaj Božjega utjelovljenja u osobi Isusa Krista (od povijesnoga Isusa do uskrsnulooga Krista).	2.2. Objašnjava novost i aktualnost Isusove Radosne vijesti te propituje putove i mogućnosti oblikova-	3.2. Povezuje osobna i društvena promišljanja o tragičnim epizodama osobnoga i društvenoga života s Kristovim	4.2. Objašnjava i prosuđuje mogućnosti življenja u današnjemu svijetu u skladu s vjerom u Isusa Krista,

<p>Isusa kao prijatelja koji voli djecu i pomaže svim ljudima, posebno bolesnima; u događaju Isusove muke, smrti i uskrsnuća otkriva Isusa koji se nalazi kod Oca nebeskoga.</p>	<p>Prepoznaje i opisuje s pomoću biblijskih tekstova Isusa kao dobrog Učitelja koji poziva, okuplja i poučava svoje učenike i poziva da nakon njegove muke i uskrsnuća budu njegovi svjedoci.</p>	<p>pomirenje te otkriva Isusa koji svojim učenicima daruje sebe sama u euharistiji i poziva ih na euharistijsko zajedništvo, slavlje i zahvalnost.</p>	<p>vijest spasenja svim ljudima i poziva ih na vjeru u Oca, Sina i Duha Svetoga.</p>	<p>ljubavi i naklonosti prema čovjeku te znakove ispunjenja Božjih obećanja.</p>	<p>ropstva, zla i grijeha te u Isusu Kristu otkriva osloboditelja koji riječima i djelima pokazuje istinski put slobode i spasenja.</p>				<p>nja života u slobodi i odgovornosti prema kršćanskoj poruci.</p>	<p>navješta- jem spasenja, otkupljenja te činom uskrsnuća.</p>	<p>otkupitelja i spasitelja.</p>
<p>1.3. Otkriva i doživljava došašće kao radosno iščekivanje, a Božić kao radosno ostvarenje toga iščekivanja; otkriva ljepotu i važnost molitve.</p>	<p>2.3. Otkriva znakove i radost krštenja, molitve i pripadnosti zajednici u kojoj se okupljaju vjernici na misu i molitvu.</p>	<p>3.3. Shvaća i objašnjava sakrament pomirenja kao susret u kojemu Bog dariva oprost, a sakrament euharistije kao Isusovo trajno darivanje onima koji vjeruju.</p>	<p>4.3. Otkriva i objašnjava korizmu kao dragocje-no vrijeme slavljenja Boga djelima kršćanskoga posta, molitve i milosrđa, a Uskrs kao slavlje pobjede uskrsnulo-ga Krista.</p>	<p>5.3. Navodi i objašnjava osnovne oblike, vrijeme i načine kršćanske molitve u poveznici s tijekom i jakim vremenima liturgijske (crkvene) godine.</p>	<p>6.3. Tumači Crkvu kao zajednicu Božjega naroda s različitim poslanjem, službama i odgovornostima te objašnjava posebnost sakramenata kršćanske inicijacije i svetoga reda.</p>	<p>7.3. Kritički promišlja o grijehu i njegovim posljedicama te o važnosti sakramenata pomirenja i praštanja u životu pojedinca i u životu Crkve; promišlja o sakramentu bolesničkoga</p>	<p>8.3. Obrazlaže smisao sakramenata ženidbe te tumači vrednote braka i obitelji.</p>	<p>1.3. Razlikuje, analizira i objašnjava te vrednuje različite mogućnosti, oblike i načine kršćaninova susreta i života s Bogom, osobito u liturgijskim i sakramentalnim činima, molitvi i pobožno-</p>	<p>2.3. Objašnjava i povezuje i vrednuje značenje i važnost sakramenata inicijacije s odgovornostima koje iz njih proizlaze te objašnjava ulogu i važnost sakramenata sv. reda te službe i karizme</p>	<p>3.3. Objašnjava i vrednuje kršćansko shvaćanje braka i obitelji te važnost i ulogu sakramenata bolesničkoga pomaza-nja u životu vjernika.</p>	<p>4.3. Analizira i vrednuje što za njega znači pomirenje s Bogom, propituje i vrednuje život u perspektivi kršćanske nade i vječnosti.</p>

						<p>pomazanja; objašnjava glavne oznake jedne, svete, katoličke i apostolske Crkve, obilježja njezina jedinstva i ekumenškoga zalaganja.</p>		<p>stima..</p>	<p>kao znak slobodnoga i radosnoga življenja u zajednici.</p>		
MORAL I ODGOVORNA SLOBODA											
<p>1.1. Otkriva da je svaki čovjek Božje stvorenje koje treba prihvaćati, poštivati i ljubiti te uočava, otkriva važnost pomirenja i opraštanja za život u zajednici.</p>	<p>2.1. Prepoznaje i opisuje svojim riječima kako Bog ljubi čovjeka i oprašta čovjekove pogreške na temelju biblijskih tekstova.</p>	<p>3.1. Otkriva i objašnjava Deset zapovijedi kao znak saveza i prijateljstva između Boga i čovjeka.</p>	<p>4.1. Nabraja i objašnjava prve tri Božje zapovijedi i povezuje ih s konkretnim životom.</p>	<p>5.1. Objašnjava i vrednuje vrednote Božjega kraljevstva za ostvarenje mira, pravde i ljubavi te primjenjuje konkretne geste brige prema onima koji su potrebiti pomoći, polazeći od Isusova odnosa prema čovjeku.</p>	<p>6.1. Na primjerima biblijskih tekstova analizira primjere ropstva i slobode i povezuje ih sa suvremenim situacijama ropstva i slobode.</p>	<p>7.1. Analizira i vrednuje čovjekovo ponašanje u svjetlu Deset Božjih zapovijedi, objašnjava i vrednuje originalnost Isusova odnosa prema čovjeku.</p>	<p>8.1. Prepoznaje i analizira današnje predrasude te u svjetlu Isusova odnosa prema ljudima vrednuje vlastite stavove i vladanje te ponašanja i stavove u svojoj sredini.</p>	<p>1.1. Objašnjava i vrednuje Isusov odnos prema čovjeku uspoređujući ga s načinima na koji suvremeno društvo prikazuje i vrednuje čovjeka.</p>	<p>2.1. Objašnjava i vrednuje evanđeoske vrednote i uspoređuje ih s vrednotama u suvremenome društvu i u medijima.</p>	<p>3.1. Tumači i razlikuje različite etičke i „misaone sustave“ i kritički ih prosuđuje u svjetlu kršćanskih moralnih načela.</p>	<p>4.1. Vrednuje i kritički prosuđuje prisutnost milosrđa u vlastitome životu i životu Crkve i društva u svjetlu Božje ljubavi i milosrđa.</p>

1.2. Prepoznaje i poštuje pravila dobrog ponašanja u razredu, prepoznaje školu kao mjesto susreta, zajedništva, radosti i učenja.	2.2. Prepoznaje različitost, jednakost i povezanost svih ljudi, otkriva vrijednost prijateljstva, povjerenja i poštovanja prema drugima te prepoznaje Crkvu kao mjesto susreta, zajedništva i radosti.	3.2. Prepoznaje, opisuje i navodi primjere međusobnoga pomaganja, povjerenja, osjetljivosti i otvorenosti za ljude u zajednici.	4.2. Nabraja i objašnjava Božje zapovijedi koje se odnose na čovjeka, na zajednicu te na međuljudske odnose u zajednici i povezuje ih s konkretnim životom.	5.2. Aktivno sudjeluje u oblikovanju razrednih pravila predlažući pravila za kvalitetne međuljudske odnose u razredu i školi, uočava posljedice pridržavanja i nepridržavanja pravila (uvažavanje, slušanje, pomaganje, poštovanje, prihvaćanje, odgovornost, istinoljubivost).	6.2. Analizira, raspravlja i vrednuje vrijednosti slobode, ljubavi i odgovornosti za izgradnju osobe i zajednice, uočava i tumači Isusovu ponudu slobode i ljubavi.	7.2. Analizira i kritički promišlja o nekim suvremenim moralnim dvojabama u svjetlu Dekaloga i kršćanskih moralnih načela.	8.2. Analizira i vrednuje značenje i vrijednost rada za ljudski život te navodi i tumači različite oblike suodgovornoga angažmana za pravedan i miran suživot u društvu.	1.2. Sučeljava se s različitim ponudama smisla i vrijednosti društva te tumači Kristovu poruku o kraljevstvu Božjemu kao jamstvu uspješnoga i sretnoga života.	2.2. Objašnjava i kritički prosuđuje vrijednosti slobode, odgovornosti, služenja i kritički se osvrće na izvore vlastitih odluka: navike, konvencije, biblijske poruke, svjetonazor i...	3.2. Objašnjava i argumentirano iznosi biblijske temelje svetosti i nepovredivosti ljudskoga života i argumentirano prosuđuje promicanje svetosti života kao kršćansku obvezu.	4.2. Objašnjava i argumentirano kritički prosuđuje dostojanstvo ljudskoga rada te razlučuje i tumači etiku odgovornosti na područjima gospodarstva, ekologije, tehnologije i zajedničkoga života među ljudima.
-	2.3. Prepoznaje i svojim riječima opisuje važnost pravila ponašanja	3.3. Objašnjava pojmove savjesti, grijeha, kajanja, pomirenja i u stanju je	4.3. Prepoznaje i objašnjava neke važnije moralne zapovijedi židovstva i	5.3. Navodi i uspoređuje glavna moralna načela monoteističkih	6.3. Analizira, raspravlja i vrednuje vrijednosti slobode, ljubavi, ljudske	7.3. Analizira i objašnjava pojam, ulogu i važnost savjesti u religijama i	8.3. Tumači, analizira i uspoređuje značenje patnje i zla u kršćanstvu	1.3. U svjetlu kršćanskih moralnih načela kritički propituje i uspoređuje	2.3. Analizira, uspoređuje i kritički prosuđuje vrijednosti služenja, slobode i	3.3. Objašnjava i analizira kršćansko razumijevanje pojmova: savjest,	4.3. Analizira i propituje suvremene sustave vrijednosti i dovodi ih u vezu s

	te navodi zlatno pravilo.	analizirati vlastito ponašanje.	islama i otkriva sličnosti i razlike s kršćanskim zapovijedima.	religija.	odgovornosti u drugim religijama i svjetonazorima.	svjetonazorima.	i drugim religijama i svjetonazorima te način suočavanja sa suvremenim oblicima zla (smisao/ besmisao života, bolest, zlo, patnja, smrt).	je moralna načela drugih religija.	odgovornosti u drugim religijama i svjetonazorima.	<i>dobro i zlo, grijeh, opraštanje, milosrđe.</i>	kršćanskim vrijednostima.
CRKVA U MEĐUKULTURNOME I MEĐURELIGIJSKOME DIJALOGU											
1.1. Opisuje Crkvu kao zajednicu Isusovih učenika (vjernika) u koju se ulazi krštenjem.	2.1. Opisuje život Isusovih učenika i sljedbenika.	3.1. Opisuje župnu zajednicu, navodi načine aktivnoga sudjelovanja u župnoj zajednici.	4.1. Prepoznaje djelovanje Duha Svetoga u važnijim događajima u povijesti Crkve i u Crkvi danas (uloga i odgovornost svih članova crkvene zajednice i ekumensko djelovanje).	5.1. Prepoznaje i opisuje ulogu nekih važnijih osoba za život Crkve.	6.1. Opisuje pozitivne i negativne strane Crkve u srednjem i novome vijeku i u suvremenome dobu te prepoznaje ljudsko i božansko lice Crkve u povijesnim događajima kako bi bolje razumio život Crkve i društva danas.	7.1. Tumači nastanak, temeljna obilježja i nauk kršćanskih crkava i zajednica te obrazlaže primjere ekumenizma.	8.1. Prepoznaje djelovanje Duha Svetoga u Crkvi od nastanka Crkve pa sve do danas, osobito u životima svetaca.	1.1. Pozna i sučeljava se s nekim izabranim temama iz povijesti Crkve te se kritički osvrće na njih u smislu „zajedničke“ i „kolektivne“ baštine kojoj i sam pripada.	2.1. Pozna i sučeljava se s nekim izabranim temama iz povijesti Crkve te se kritički osvrće na njih u smislu „zajedničke“ i „kolektivne“ baštine kojoj i sam pripada.	3.1. Pozna i sučeljava se s nekim izabranim temama iz povijesti Crkve te se kritički osvrće na njih u smislu „zajedničke“ i „kolektivne“ baštine kojoj i sam pripada.	4.1. Kritički promišlja o zadaći Crkve u suvremenome svijetu te objašnjava i vrednuje primjere aktivnoga i odgovornoga uključivanja u život Crkve i društva.

1.2. Prepoznaje i povezuje narodne običaje, pjesme i simbole s Isusovim rođenjem i uskrsnućem.	2.2. Prepoznaje i opisuje važnije biblijske i druge kršćanske motive i poruke prisutne u književnosti i ostalim umjetnostima te hrvatskim običajima.	3.2. Prepoznaje važnije biblijske i druge kršćanske motive i poruke prisutne u književnosti i ostalim umjetnostima te hrvatskim običajima.	4.2. Prepoznaje važnije biblijske i druge kršćanske motive i poruke prisutne u književnosti i ostalim umjetnostima i važnije izričaje kršćanske umjetnosti prisutne u užemu i širem okružju.	5.2. Prepoznaje važnije izričaje kršćanske umjetnosti prisutne u užoj i široj okolini i opisuje kako je kršćanska vjera tumačena i komunicirana tijekom povijesti i danas.	6.2. Opisuje i objašnjava važnije biblijske i druge kršćanske motive i poruke prisutne u književnosti i ostalim umjetnostima, osobito u arhitekturi.	7.2. Objašnjava utjecaj kršćanstva na hrvatsko društvo, na hrvatsku kulturu, tradiciju, umjetnost, književnost, znanost.	8.2. Objašnjava i vrednuje utjecaj kršćanstva na hrvatsko društvo, na hrvatsku kulturu, tradiciju, umjetnost, književnost, znanost.	1.2. Objašnjava i vrednuje utjecaj kršćanstva na hrvatsko društvo, na hrvatsku kulturu, tradiciju, umjetnost i književnost.	2.2. Objašnjava suodnos kršćanstva i svjetske, europske i hrvatske kulture, tradicije, umjetnosti i književnosti.	3.2. Analizira i vrednuje kršćansku poruku u umjetnosti i kulturi u Republici Hrvatskoj i Europi.	4.2. Analizira i vrednuje kršćansku poruku u umjetnosti i kulturi u Republici Hrvatskoj i Europi.
1.3. Prepoznaje da u školi ima učenika koji pripadaju drugim vjerskim zajednicama ili ne pripadaju nijednoj i da ih treba jednako prihvaćati i poštovati.		3.3. Prepoznaje povezanost židovskog blagdana Pashe i Uskrsa.	4.3. Prepoznaje utjecaj svjetskih religija u suvremeno društvo (u arhitekturi, književnosti, glazbi, filmovima...).	5.3. Prepoznaje i opisuje utjecaj svjetskih religija u suvremeno društvo (u umjetnosti, književnosti, glazbi, filmovima...).	6.3. Prepoznaje sličnosti i razlike među kršćanskim crkvama i svetim građevinama drugih religija (sinagoge i džamije).	7.3. Opisuje i navodi primjere kako su svjetske religije i druge kršćanske zajednice pridonijele promjeni hrvatsko-ga i drugih društava.	8.3. Opisuje i navodi primjere kako su svjetske religije pridonijele promjeni hrvatsko-ga i drugih društava.	1.3. Predstavljajući i vrednuje doprinose i utjecaje vjerovanja i temeljnih vrijednosti svjetskih religija na društveni i kulturni život u Hrvatskoj u prošlosti i danas.	2.3. Predstavljajući i vrednuje doprinose i utjecaje vjerovanja i temeljnih vrijednosti svjetskih religija na društveni i kulturni život u Hrvatskoj u prošlosti i danas.	3.3. Predstavljajući i vrednuje doprinose i utjecaje vjerovanja i temeljnih vrijednosti svjetskih religija na društveni i kulturni život u Hrvatskoj u prošlosti i danas.	4.3. Istražuje utjecaj drugih kultura i religija te nereligijskih svjetonazora na život, kulturu i religioznost.

2. Ishodi i njihova razrada po razredima i domenama

Radost života - učenici se upoznaju s temeljnim činjenicama kršćanske vjere, prihvaćaju ljudske i kršćanske vrednote primjereno svojoj dobi i iskustvu, a s ulaskom u širu zajednicu vršnjaka razvijaju međusobne odnose. U učenika se potiče iskustvo radosti i divljenja te aktivnosti koje izgrađuju radost zajedništva.

1. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE				
DOMENA A: ČOVJEK PRED PITANJEM BOGA I SMISLA ŽIVOTA				
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 1. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI		
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA
A.1.1 UČENIK IZRAŽAVA OSNOVNA ISKUSTVA O SEBI, O SVOJIM VRIJEDNOSTIMA, O DRUGIMA I O SVIJETU TE IZRAŽAVA SVOJU RADOST I DIVLJENJE.	<ul style="list-style-type: none"> – Nabraja neka važna životna pitanja koja se obrađuju (npr. o Bogu i njegovoj ljubavi prema ljudima). – Promatra, istražuje, otkriva i divi se svijetu, sebi i drugima. – Izražava osnovne potrebe, želje, emocije, iskustva. – Prepoznaje i izražava čudesnost vlastitoga života. – Uočava da svatko ima svoje ime i svoje mjesto te prepoznaje i opisuje svoje mjesto i ulogu u svijetu. – Prepoznaje i opisuje načine kako pokazati poštovanje prema svakome čovjeku i svemu stvorenome. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje pitanja koja se obrađuju u vjeronauku (o kojima razgovaramo). – Stvaralačkim izražavanjem iznosi svoj doživljaj čudesnosti života i svijeta. – Imenuje načine kako pokazati i pokazuje poštovanje prema čovjeku i svemu stvorenome. 		
Prijedlozi: Učenici se predstavljaju i upoznaju jedni druge (npr. Igra predstavljanja). Promatraju i razgovaraju o ljepotama svijeta (npr. Demonstracija odabranih slika). Uživljavanje i izražavanje divljenja moguće je razvijati različitim vježbama promatranja, slušanja, otkrivanja, uživljanja, zamišljanja i sl. Ishodi se mogu ostvarivati s pomoću sljedećih tekstova: Jozo Vrkić, <i>Mudra sova</i> (N. Babić, u Lađi br. 3 (13), 2009. 72-77); Z. Balog, <i>Pusa od krampusu</i> (zbirka), zadnji dio zbirke <i>Rukovanje s Tvorcem</i> ; kraći lirski i prozni tekstovi o odnosima s drukčijima i prema prirodi.				

<p>A.1.2 UČENIK PREPOZNAJE DA JE BIBLIJA SVETA KNJIGA ZA KRŠĆANE I DA SADRŽAVA TEKSTOVE VAŽNE ZA TUMAČENJE ŽIVOTA TE RAZUMIJE JEDNOSTAVNIJE BIBLIJSKE ODLOMKE.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Nabraja neke važnije odlomke (stvaranje, Isusovo rođenje, Isus susreće ljude) i likove iz Biblije (Isus, Marija, Josip, Isusovi učenici). – Prepričava neke važnije biblijske pripovijesti. – Prepoznaje povezanost biblijske poruke i konkretnoga iskustva. 	<ul style="list-style-type: none"> – Nabraja neke važnije teme i likove iz Biblije, osobito one koji se odnose na Isusov život. – Prepričava neke važnije biblijske pripovijesti povezane s Isusovim životom. – Imenuje konkretna iskustva povezana s biblijskim porukama. 			
<p>Prijedlozi: U izboru biblijskih tekstova naglasak valja staviti na tekstove koji govore o Isusovu rođenju, Isusovim susretima, osobito s djecom, ali i drugim ljudima te o Isusovoj muci, smrti i uskrsnuću. Riječ je o biblijskim tekstovima koji se spominju u drugoj domeni, Kršćanska vjera i život. Preporučeni sadržaj: Sieger Köder, <i>Isus i djeca</i>.</p>					
<p>A.1.3 UČENIK PREPOZNAJE ZNAKOVE RELIGIOZNOGA PONAŠANJA, RAZLIČITE RELIGIJSKE, PREDMETE, ZGRADE I OBIČAJE U NEPOSREDNOJ OKOLINI TE UOČAVA DA RAZLIČITOST MOŽE BITI ZNAK BOGATSTVA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje znakove religioznoga ponašanja te različite religijske predmete i zgrade u neposrednome okružju ili u medijima. – Objašnjava da se različiti znakovi odnose na različite ljude, običaje, religije (npr. neki učenici ne upisuju Katolički vjeronauk). – Prepoznaje da različiti religijski znakovi potvrđuju da ljudi vjeruju u Boga, ali i da ima ljudi koji ne vjeruju u Boga. – Izražava važnost međusobnoga prihvaćanja i poštovanja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje različite religijske znakove u neposrednome okružju ili u medijima. – Prepoznaje da se različiti znakovi odnose na različite ljude, običaje, religije. – Prepoznaje da različiti religijski znakovi potvrđuju da ljudi vjeruju u Boga, ali i da ima ljudi koji ne vjeruju u Boga. – Izražava važnost međusobnoga prihvaćanja i poštovanja. 			
<p>Prijedlozi: Učenici mogu opisivati situacije u kojima su sami primijetili kako ljudi izražavaju svoju vjeru u Boga. Moguće im je također pokazati različite religiozne predmete i slike koje govore o vjeri ljudi u Boga. Upoznaju geste koje vide ili čine: poklon koljenima ili glavnom, sklopljene ili raširene ruke, stajanje i sl.</p>					
<p>DOMENA B: KRŠĆANSKA VJERA I ŽIVOT</p>					
<p>ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 1. godine učenja i poučavanja:</p>	<p>RAZRADA ISHODA</p>	<p>RAZINE USVOJENOSTI</p>			
		<p>ZADOVOLJA VAJUĆA</p>	<p>DOBRA</p>	<p>VRLO DOBRA</p>	<p>IZNIMNA</p>
<p>B.1.1 UČENIK U BIBLIJSKIM DOGAĐAJIMA I SLIKAMA OTKRIVA BOGA KAO DOBROGA OCA KOJI JE STVORIO ČOVJEKA I KOJI LJUBI SVE LJUDE.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Uočava, otkriva i pripovijeda, s pomoću ilustracije, biblijsko izvješće o stvaranju svijeta i prvih ljudi te izražava doživljaj zahvalnosti Bogu za dar života. – U biblijskim događajima i osobama otkriva Božju ljubav kojom prihvaća sve ljude, prepoznaje znakove Božje dobrote. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i imenuje neke znakove Božje dobrote. – Pripovijeda biblijske događaje i povezuje znakove koji pokazuju Božju ljubav i dobrotu prema ljudima. – Izražava svojim riječima osjećaj zahvalnosti Bogu za roditelje, prijatelje i dobre ljude. 			
<p>Prijedlozi: Preporučeni sadržaj: Sieger Köder, <i>Stvaranje</i>. U interpretaciji biblijskih tekstova valja voditi računa o slikovitome biblijskom govoru i izbjegavati doslovno tumačenje i shvaćanje Biblije.</p>					

<p>B.1.2 UČENIK PREPOZNAJE I DOŽIVLJAVA NOVOROĐENOGA ISUSA KAO ONOGA KOJI DONOSI RADOST I MIR SVIM LJUDIMA TE PREPOZNAJE I OTKRIVA ISUSA KAO PRIJATELJA KOJI VOLI DJECU I POMAŽE SVIM LJUDIMA, POSEBNO BOLESNIMA; U DOGAĐAJU ISUSOVE MUKE, SMRTI I USKRSNUĆA OTKRIVA ISUSA KOJI SE NALAZI KOD OCA NEBESKOGA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – U događaju navještenja otkriva Mariju koja Bogu želi služiti, a u Kristovu rođenju otkriva Božju blizinu i poruku ljudima (Lk 2,1-7; 8-20). – U događaju Isusova rođenja u betlehemske štalice prepoznaje i doživljava radost zbog Isusova rođenja. – Pripovijeda o Isusu koji pomaže ljudima, posebno siromašnima i potrebitima. – Na temelju biblijskih tekstova otkriva kako Isus poziva ljude da budu njegovi prijatelji. – Pripovijeda o Posljednjoj večeri kao o Isusovu pozivu da se oko njega okupljamo i slavimo uspomenu na njegovu ljubav i žrtvu (Lk 22,14-20). – Otkriva i opisuje Isusovo uskrsnuće kao pobjedu života nad smrću, svjetla nad tamom. 	<ul style="list-style-type: none"> – Imenuje Svetu obitelj, Isusa, Mariju i Josipa i svojim riječima prepričava događaj Isusova rođenja. – Prepričava biblijske događaje te riječima i drugim znakovima izražava Isusovu božićnu poruku radosti i mira. – Prepoznaje, opisuje i doživljava Isusa kao prijatelja i učitelja. – Pripovijeda događaj Posljednje večere. – Pripovijeda događaj Isusove muke i uskrsnuća i doživljava ga kao pobjedu života nad smrću, svjetla nad tamom. – Zna izraziti uskrsnu radost i čestitati Uskrs.
<p>Prijedlozi: Biblijski tekstovi: Lk 2,1-7; 8-20; Lk 24,13-32...</p>		
<p>B.1.3 UČENIK OTKRIVA I DOŽIVLJAVA DOŠAŠĆE KAO RADOSNO IŠČEKIVANJE, A BOŽIĆ KAO RADOSNO OSTVARENJE TOGA IŠČEKIVANJA; OTKRIVA LJEPOTU I VAŽNOST MOLITVE.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – U došašću otkriva vrijeme radosnoga iščekivanja. – U Božiću otkriva ostvarenje toga iščekivanja i slavlja. – Zna napamet molitve: Očenaš, Zdravomarija, Slava Ocu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Otkriva radost zbog došašća i Božića te objašnjava njihovo značenje. – Poznaje važnost slavlja blagdana u svojoj obitelji i zajednici te izriče jednostavne molitve. – Otkriva da je Isus uvijek s nama kad se okupljamo u njegovo ime.
<p>Prijedlozi:</p>		

DOMENA C: MORAL I ODGOVORNA SLOBODA				
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 1. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI		
		ZADOVO LJAVAJU ČA	DOBRA	VRLO DOBRA
C.1.1 UČENIK OTKRIVA DA JE SVAKI ČOVJEK BOŽJE STVORENJE KOJE TREBA PRIHVATITI, POŠTOVATI I LJUBITI TE UOČAVA, OTKRIVA VAŽNOST POMIRENJA I OPRAŠTANJA ZA ŽIVOT U ZAJEDNICI.	<ul style="list-style-type: none"> – Sa zahvalnošću promatra da je Bog stvorio svakoga čovjeka iz svoje ljubavi i da su ljudi pozvani na međusobno prihvaćanje, poštovanje i ljubav (Post 1,27 i 2,18; Ps 8 i Ps 139). – Na temelju vlastitih iskustava prijateljstva i svađe prepoznaje potrebu pomirenja i praštanja. – Prepričava Isusove riječi o pomirenju (npr. Mt 18,21-22), Očenaš (Mt 6,12), Isusov poziv na praštanje poput dobrog Oca nebeskoga (Mt 6,14). – Navodi i opisuje znakove pomirenja i opraštanja (prekinuti svađu, ispričati se, zamoliti za oprostjenje, oprostiti). 	<ul style="list-style-type: none"> – Sa zahvalnošću promatra da je Bog stvorio svakoga čovjek iz svoje ljubavi i da su ljudi pozvani na međusobno prihvaćanje, poštovanje i ljubav. – Prepoznaje da u životu ima radosnih i žalosnih trenutaka, prijateljstva i svađe među ljudima. – Prepoznaje potrebu pomirenja i praštanja. – Navodi i opisuje znakove pomirenja i opraštanja. 		
Prijedlozi:				
C.1.2 UČENIK PREPOZNAJE I POŠTUJE PRAVILA DOBROGA PONAŠANJA U RAZREDU, PREPOZNAJE ŠKOLU KAO MJESTO SUSRETA, ZAJEDNIŠTVA, RADOSTI I UČENJA.	<ul style="list-style-type: none"> – Aktivno sudjeluje u donošenju pravila dobrog ponašanja. – Poštuje dogovorena pravila ponašanja u razredu. – Prepoznaje svoje mjesto u razrednoj zajednici, otkriva razlike između obitelji i razredne zajednice. – Prepoznaje da pravila dobrog ponašanja vode k zajedništvu. – Usvaja geste lijepoga ponašanja u svome okruženju: <i>molim, izvoli, hvala i oprost</i>. – Prepoznaje vrijednost vlastitoga mišljenja i potrebu slušanja i uvažavanja tuđega mišljenja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi i opisuje načine ostvarivanja zajedništva. – Opisuje pravila dobrog ponašanja koja vode k zajedništvu te se ponaša sukladno tim pravilima. 		
Prijedlozi:				
Na promišljanje o pravilima ponašanja i o odnosu s drugima učenike se može potaknuti s pomoću književnih tekstova (S. Lice, <i>Bubekovo gnijezdo...</i>) i odabranih slika / umjetničkih reprodukcija na temelju kojih mogu prepoznati važnost sljedećih pravila: prihvaćanje, slušanje, poštovanje, pomaganje, zahvalnost, dijeljenje s drugima, strpljivost.				

DOMENA D: CRKVA U MEĐUKULTURNOME I MEĐURELIGIJSKOME DIJALOGU				
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 1. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI		
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA
D.1.1 UČENIK OPISUJE CRKVU KAO ZAJEDNICU ISUSOVIH UČENIKA (VJERNIKA) U KOJU SE ULAZI KRŠTENJEM.	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje Crkvu kao: zajednicu Isusovih vjernika, zajednicu u koju se ulazi krštenjem, zajednicu koja se okuplja na svetoj misi. – Prepoznaje da smo pred Bogom svi braća i sestre. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje Crkvu kao zajednicu Isusovih vjernika. – S poštovanjem se odnosi prema drugima kao prema braći i sestrama. 		
Prijedlozi:				
D.1.2 UČENIK PREPOZNAJE I POVEZUJE NARODNE OBIČAJE, PJESME I SIMBOLE S ISUSOVIM ROĐENJEM I USKRSNUĆEM.	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje, imenuje i povezuje narodne običaje s Isusovim rođenjem. – Povezuje hrvatske božićne pjesme s božićnim događajima. – Prepoznaje, imenuje i povezuje neke uskrsne običaje i simbole s Isusovom mukom i uskrsnućem. 	<ul style="list-style-type: none"> – Imenuje običaje i simbole, opisuje njihovo značenje i povezuje ih s biblijskim događajima. 		
Prijedlozi:				
U 1. razredu predlažu se sljedeće teme: jasllice, adventski panj/vijenac, razgovor o hrvatskim božićnim pjesmama; poželjno je naučiti pjevati barem jednu od hrvatskih božićnih pjesama. Predlažu se sljedeći korizmeni i uskrsni simboli i običaji: pepeo, cvijeće i grančice (Cvjetnica), uskrsna svijeća, blagoslov hrane (pisanice).				

Čovjek - prijatelj Božji - učenici upoznaju Boga kao dobrog oca, a Isusa kao učitelja koji poziva sve svoje učenike na međusobno prihvaćanje, poštovanje i povjerenje.

2. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE					
DOMENA A: ČOVJEK PRED PITANJEM BOGA I SMISLA ŽIVOTA					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 2. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVO LJAVAJU ČA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
A.2.1 UČENIK OPISUJE I JEDNOSTAVNO ANALIZIRA OSNOVNA ISKUSTVA O SEBI, O DRUGIMA I O SVIJETU TE UOČAVA DA U ŽIVOTU IMA SVIJETLIH I TAMNIH STRANA.	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi i opisuje svoje želje, osjećaje, radosna i bolna iskustva radi analize osobnoga ponašanja i učenja iz vlastitoga iskustva. – Navodi i jednostavno opisuje svijetle i tamne strane života (radost, pomaganje, prijateljstvo...; bolest, poteškoće, osamljenost, siromaštvo...). – Prepoznaje i opisuje situacije u kojima se vidi kako su ljudi upućeni jedni na druge i odgovorni za stvoreni svijet. – Nabraja načine kako ljudi pomažu jedni drugima. – Pripovijeda što Biblija kaže o uzajamnome pomaganju i o odnosu prema poteškoćama i problemima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi, opisuje i analizira svoje želje, osjećaje, radosna i bolna iskustva. – Navodi i jednostavno opisuje svijetle i tamne strane života (radost, pomaganje, prijateljstvo...; bolest, poteškoće, osamljenost, siromaštvo...). – Prepoznaje i opisuje situacije u kojima se vidi kako su ljudi upućeni jedni na druge i odgovorni za stvoreni svijet. – Navodi i samostalno prepričava neke biblijske tekstove koji govore o potrebi pomaganja drugima. 			
Prijedlozi: Prijedlog biblijskih tekstova: Isus ohrabruje one koji trpe (Mt 11,28); pojedinci se brinu za ljude u nevolji (Lk 10,29-37); Isus se smilovao čovjeku u nevolji (npr. Mk 7,31-37). Preporuča se uporaba dobrih animiranih filmova s biblijskom tematikom. Preporuča se obrada sljedećih književnoumjetničkih tekstova: S. Lice, <i>Bubekovo gnijezdo</i> ; B. Prosenjak, <i>Sijač sreće</i> ; ulomci iz djela <i>Heidi</i> (J. Spirry), <i>Pinokija</i> i sl.					
A.2.2 UČENIK RAZUMIJE I OBJAŠNJAVA DA JE BIBLIJA SVETA KNJIGA KOJA GOVORI O BOGU I O LJUDIMA, UOČAVA DA JE ZA VJERNIKA OSOBITO VAŽNA PORUKA ISUSA KRISTA TE RAZUMIJE JEDNOSTAVNIJE BIBLIJSKE ODLOMKE.	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi dva osnovna dijela Biblije. – Prepoznaje Bibliju kao knjigu koja pripovijeda o velikim Božjim djelima i o važnim ljudskim iskustvima. – Imenuje Novi zavjet kao dio Biblije koji govori o Isusu Kristu i opisuje život prvih kršćana. – Jednostavno prepričava starozavjetne i novozavjetne pripovijesti (za izbor biblijskih tekstova vidi B koncept). 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi dva osnovna dijela Biblije. – Prepoznaje Bibliju kao knjigu koja pripovijeda o velikim Božjim djelima i o važnim ljudskim iskustvima. – Prepoznaje i imenuje starozavjetne i novozavjetne pripovijesti: Adam, Noa, Abraham, Josip Egipatski, Isus Krist... – Imenuje Novi zavjet kao dio Biblije koji govori o Isusu Kristu i opisuje život prvih kršćana. – Prepričava starozavjetne i novozavjetne pripovijesti. – Prepoznaje povezanost biblijske poruke i konkretnoga iskustva. 			
Prijedlozi: Donijeti različita izdanja Biblije: <i>Biblija za djecu</i> , <i>Biblija mladih</i> , stara i nova izdanja... Polazeći od učenicima poznatoga izdanja Biblije, mogu pripovijedati njima poznate biblijske događaje i razvrstavati ih u Stari ili Novi zavjet. Tu su vrlo korisne biblijske slikovnice i <i>Biblija u stripu</i> : učenici prate sliku i tekst, sve je dinamično i primjereno. U interpretaciji biblijskih tekstova valja voditi računa o slikovitome biblijskom govoru i izbjegavati doslovno tumačenje i shvaćanja Biblije.					

<p>A.2.3 UČENIK PREPOZNAJE, OPISUJE I JEDNOSTAVNO OBJAŠNJAVA RAZLIČITE RELIGIJSKE ZNAKOVE, SIMBOLE, BLAGDANE I OBIČAJE U NEPOSREDNOJ OKOLINI TE IZRAŽAVA VAŽNOST POŠTOVANJA DRUGIH LJUDI.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i opisuje različite religijske znakove u neposrednome okružju ili u medijima. – Objasnjava da se različiti znakovi odnose na različite ljude, običaje, religije. – Prepoznaje da različiti religijski znakovi potvrđuju da ljudi vjeruju u Boga, ali i da ima ljudi koji ne vjeruju u Boga. – Navodi neke religijske znakove, simbole, običaje koje primjećuje u svome okružju. – Izražava važnost međusobnoga poštovanja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje, opisuje i jednostavno objašnjava različite religijske znakove u neposrednome okružju ili u medijima. – Prepoznaje i objašnjava da se različiti znakovi odnose na različite ljude, običaje, religije. – Prepoznaje da različiti religijski znakovi potvrđuju da ljudi vjeruju u Boga, ali i da ima ljudi koji ne vjeruju u Boga. – Navodi neke religijske znakove, simbole, običaje koje primjećuje u svome okružju. – Izražava, navodeći primjere, važnost međusobnoga poštovanja. 			
<p>Prijedlozi:</p>					
<p>DOMENA B: KRŠĆANSKA VJERA I ŽIVOT</p>					
<p>ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 2. godine učenja i poučavanja:</p>	<p>RAZRADA ISHODA</p>	<p>RAZINE USVOJENOSTI</p>			
		<p>ZADOVO LJAVAJU ČA</p>	<p>DOBRA</p>	<p>VRLO DOBRA</p>	<p>IZNIMNA</p>
<p>B.2.1 UČENIK OTKRIVA BOGA, DOBROGA OCA, KOJI JE STVORIO ČOVJEKA I POVJERIO MU ČUVANJE DARA ŽIVOTA I KOJI POZIVA ČOVJEKA DA BUDE BOŽJI PRIJATELJ I SURADNIK.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Otkriva Boga koji je čudesno stvorio svijet i ljude. – U nekim događajima povijesti spasenja otkriva dobre ljude koji su bili Bogu vjerni (Noa, Abraham, Josip Egipatski) i prepričava te biblijske tekstove. – Otkriva Božji poziv da bude Božji prijatelj, da ima povjerenja u Boga i da čini dobra djela. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje život kao Božji dar i može imenovati neke razlike i sličnosti među ljudima te uočiti da su svi ljudi jednaki i upućeni jedni na druge. – Otkriva neke darove koje mu je Bog darovao i izražava radost i zahvalnost Bogu. 			
<p>Prijedlozi: Prijedlog biblijskih tekstova: Noa i njegova lađa (Post 6-9); Abraham sluša Božji poziv i ima povjerenja u Boga (Post 12-18); Bog čuva Abrahama i nagrađuje njegovu vjeru (Post 1-6; 7-9; 12-18). U interpretaciji biblijskih tekstova valja voditi računa o slikovitome biblijskom govoru i izbjegavati doslovno tumačenje i shvaćanja Biblije.</p>					
<p>B.2.2 UČENIK OTKRIVA DA JE ISUS KRIST DUGOOČEKIVANI MESIJA KOJI SE RODIO U BETLEHEMSKOJ ŠTALICI I BIO PRIKAZAN U HRAMU, PREPOZNAJE I OPISUJE S POMOĆU BIBLIJSKIH TEKSTOVA ISUSA KAO DOBROGA UČITELJA KOJI POZIVA, OKUPLJA I POUČAVA SVOJE UČENIKE I POZIVA DA NAKON NJEGOVE MUKE I USKRISNUČA BUDU NJEGOVI SVJEDOCI.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje biblijske događaje i imenuje ljude koji iščekuju i traže novorođenoga Mesiju (mudraci). – Prepričava biblijske tekstove koji govore o Isusu kao učitelju koji okuplja i poučava svoje učenike. – Prepričava biblijske tekstove koji govore o Isusovoj mucu, smrti i uskrsnuću te prepoznaje svjedoke njegove osude (Juda, Pilat). – Uočava znakove radosti koje daruje uskrsnuli Isus. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepričava događaj Isusova rođenja kako ga opisuje sv. Luka i imenuje članove Svete obitelji. – Prepričava biblijske tekstove koji govore o Isusu kao učitelju koji okuplja i poučava svoje učenike. – Prepričava događaj Isusove muke (Juda, Pilat, križni put) i uskrsnuća (prazan grob, susret Isusa sa ženama i apostolima). 			
<p>Prijedlozi:</p>					

<p>B.2.3 UČENIK OTKRIVA ZNAKOVE I RADOST KRŠTENJA, MOLITVE I PRIPADNOST ZAJEDNICI U KOJOJ SE OKUPLJAJU VJERNICI NA MISU I MOLITVU.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Predstavlja krštenje kao način primanja u Crkvu po kojemu se postaje članom župne zajednice u kojoj se okupljaju kršćani. – Otkriva da kršćanska obitelj s drugim obiteljima čini Crkvu. – Jednostavno opisuje sakrament krsta. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje krštenje kao način primanja u Kristovu Crkvu i znak pripadnosti Crkvi. – Razumije da je molitva razgovor s Bogom i navodi mjesta gdje se najviše moli Bogu. – Zna izreći ili napisati vlastitu molitvu. 				
<p>Prijedlozi:</p>						
<p>DOMENA C: MORAL I ODGOVORNA SLOBODA</p>						
<p>ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 2. godine učenja i poučavanja:</p>	<p>RAZRADA ISHODA</p>	<p style="text-align: center;">RAZINE USVOJENOSTI</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 15%; text-align: center;">ZADOVO LJAVAJU ČA</td> <td style="width: 25%; text-align: center;">DOBRA</td> <td style="width: 25%; text-align: center;">VRLO DOBRA</td> <td style="width: 35%; text-align: center;">IZNIMNA</td> </tr> </table>	ZADOVO LJAVAJU ČA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
ZADOVO LJAVAJU ČA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA			
<p>C.2.1 UČENIK PREPOZNAJE I OPISUJE SVOJIM RIJEČIMA KAKO BOG LJUBI ČOVJEKA I OPRAŠTA ČOVJEKOVE POGREŠKE NA TEMELJU BIBLIJSKIH TEKSTOVA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje prijateljstvo između Boga i prvih ljudi te prepričava biblijski tekst o prvome grijehu (Post 3,1-24). – Na primjerima biblijskih tekstova prepričava i otkriva kako je Bog milosrdan i oprašta čovjekove pogreške. – Otkriva Boga koji je velikodušan u opraštanju (Iz 55, 7); Isus oprašta grešnici (Lk 7,36-50). 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje prijateljstvo između Boga i prvih ljudi te prepričava biblijski tekst o prvome grijehu. – Na primjerima odabranih biblijskih tekstova opisuje da je Bog milosrdan i oprašta čovjekove pogreške. 				
<p>Prijedlozi: Biblijski tekstovi: Bog daje svemu život i sve drži na životu (Post 1 i 2; Ps 104). Biblija, Post 3,1-24, slikovito nam pripovijeda o grijehu prvih ljudi. Izbjegavati doslovno tumačenje i shvaćanje Biblije.</p>						
<p>C.2.2 UČENIK PREPOZNAJE RAZLIČNOST, JEDNAKOST I POVEZANOST SVIH LJUDI, OTKRIVA VRIJEDNOST PRIJATELJSTVA, POVJERENJA I POŠTOVANJA PREMA DRUGIMA TE PREPOZNAJE CRKVU KAO MJESTO SUSRETA, ZAJEDNIŠTVA I RADOSTI.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje da je svaki čovjek poseban i vrijedan (Post 1,27; Mt 6,16–34). – Otkriva da su ljudi jedni drugima potrebni i opisuje kako možemo u školi i kod kuće pomagati drugima. – Prepoznaje da je ljepše i bolje živjeti kad se ljudi uzajamno poštuju i pomažu te objašnjava da svatko pridonosi izgradnji zajedništva u razrednoj zajednici, školi i Crkvi. – Poznaje obilježja dobra prijateljstva, navodi i opisuje značajke prijateljstva (povjerenje, poštovanje, prihvaćanje, dobrohotnost, zajedništvo). – Prepoznaje važnost pravila ponašanja u životu pojedinca i zajednice (prihvaćanje, poštovanje, razumijevanje, pomaganje, opraštanje). 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje da su ljudi jedni drugima potrebni i navodi kako možemo u školi i kod kuće pomagati jedni drugima. – Prepoznaje da je ljepše i bolje živjeti kad se ljudi uzajamno poštuju i pomažu, prepoznaje da svatko pridonosi izgradnji zajedništva u razrednoj zajednici, školi i Crkvi. – Opisuje obilježja dobra prijateljstva, navodi značajke prijateljstva. – Opisuje Crkvu kao mjesto susreta, zajedništva i radosti. 				
<p>Prijedlozi: Izbor biblijskih tekstova: Isus nas poziva da rastemo u međusobnome poštovanju (Mk 4, 35-41); izgrađivati stav razumijevanja, poštovanja i pomaganja (usp. Ps 133, 1). Teme zajedništva, prijateljstva, suradnje i različitosti u književnosti – <i>Zdravo Marija</i>, D. Domjanić; <i>U Nazaretu</i>, S. Lagerlöf.</p>						

<p>C.2.3 UČENIK PREPOZNAJE I SVOJIM RIJEČIMA OPISUJE VAŽNOST PRAVILA PONAŠANJA TE NAVODI ZLATNO PRAVILO.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi neka pravila ponašanja i opisuje ih svojim riječima. – Navodi zlatno pravilo i daje primjere ponašanja prema zlatnome pravilu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi zlatno pravilo i opisuje primjere ponašanja prema njemu. – Navodi neka pravila ponašanja, opisuje ih svojim riječima i daje primjer svojim ponašanjem. 								
<p>Prijedlozi:</p>										
<p>DOMENA D: CRKVA U MEĐUKULTURNOME I MEĐURELIGIJSKOME DIJALOGU</p>										
<p>ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD</p>	<p>RAZRADA ISHODA</p>	<p>RAZINE USVOJENOSTI</p>								
<p>Na kraju 2. godine učenja i poučavanja:</p> <p>D.2.1 UČENIK OPISUJE ŽIVOT ISUSOVIH UČENIKA I SLJEDBENIKA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – S pomoću biblijskih tekstova opisuje život prvih kršćana i njihovo zajedništvo (prema Dj 2,42-47 i 1 Kor 12,12.14-27). – Opisuje kako su apostoli propovijedali i osnivali nove zajednice. – Opisuje život kršćana danas. – Opisuje kako su kršćani međusobno povezani (npr. misijski krajevi). 	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 25%;">ZADOVOLJAVAJUĆA</th> <th style="width: 25%;">DOBRA</th> <th style="width: 25%;">VRLO DOBRA</th> <th style="width: 25%;">IZNIMNA</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="4" style="padding: 5px;"> <ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje, imenuje i opisuje osnovna obilježja prve Crkve. – Prepoznaje i opisuje osnovne pojmove o Crkvi kao zajednici vjernika. – Opisuje zajednicu kršćana - vjernika. </td> </tr> </tbody> </table>	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje, imenuje i opisuje osnovna obilježja prve Crkve. – Prepoznaje i opisuje osnovne pojmove o Crkvi kao zajednici vjernika. – Opisuje zajednicu kršćana - vjernika. 			
ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA							
<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje, imenuje i opisuje osnovna obilježja prve Crkve. – Prepoznaje i opisuje osnovne pojmove o Crkvi kao zajednici vjernika. – Opisuje zajednicu kršćana - vjernika. 										
<p>Prijedlozi: Učenik upozna je biblijske tekstove: Dj 2,42-47 i 1 Kor 12,12.14-27 (prilagođene učenicima).</p>										
<p>D.2.2 UČENIK PREPOZNAJE I OPISUJE VAŽNIJE BIBLIJSKE I DRUGE KRŠĆANSKE MOTIVE I PORUKE PRISUTNE U KNJIŽEVNOSTI I OSTALIM UMJETNOSTIMA TE HRVATSKIM OBIČAJIMA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i opisuje biblijske i druge kršćanske motive i poruke u svome okružju prisutne u hrvatskim običajima: navodi znakove i adventske običaje koji nas pripremaju za proslavu Isusova rođenja, navodi božićne simbole i običaje. – Prepoznaje uskrzne znakove i simbole u svome okružju. – Prepoznaje i opisuje biblijske motive i poruke u svome okružju u književnosti, likovnoj umjetnosti, glazbi... 	<ul style="list-style-type: none"> – Imenuje adventske i božićne simbole/običaje i opisuje njihovo značenje. – Prepoznaje i navodi uskrzne znakove i simbole u svome okružju. – Opisuje biblijske motive u svome okružju i povezuje s biblijskim tekstovima (likovna umjetnost, glazba, književnost...). 								
<p>Prijedlozi: U 2. razredu probuditi teme u odnosu na prethodni i proširiti novim sadržajima. Predlažu se sljedeće teme: božićna zvijezda, tradicionalni običaji povezani s blagdanom Sveta tri kralja, osobito tradicionalni običaji iz užega i širega okružja. Razgovarati o hrvatskim adventskim i božićnim pjesmama i naučiti pjevati jednu od hrvatskih adventskih i božićnih pjesama. U ostvarivanju ishoda predlažu se aktivnosti povezane s radom na književnim tekstovima, s tumačenjem biblijskih motiva u likovnoj umjetnosti (npr. u župnoj crkvi), s otkrivanjem biblijskih poruka u duhovnim pjesmama.</p>										

Čovjekov odgovor na znakove Božje dobrote - učenici upoznaju Isusov život i prepoznaju njegovo praštanje i ljubav te njegovo darivanje svim vjernicima u euharistiji. Primjereno svojoj dobi učenici razvijaju psihofizičke, duhovne i moralne sposobnosti za život u zajednici te na taj način odgovaraju na znakove Božje dobrote.

3. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE					
DOMENA A: ČOVJEK PRED PITANJEM BOGA I SMISLA ŽIVOTA					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 3. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJU ČA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
A.3.1 UČENIK PREPOZNAJE I OPISUJE VAŽNOST ZAJEDNICE ZA ŽIVOT POJEDINCA.	<ul style="list-style-type: none"> – Uočava da svatko živi u zajednici i da su ljudi sretni kad doživljavaju ljubav i zajedništvo. – Razlikuje različite zajednice (obitelj, razred, škola, prijatelji, Crkva...). – Opisuje važnost zajednice za život pojedinca te važnost doprinosa svakoga pojedinca zajednici. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje važnost zajednice za život pojedinca te važnost doprinosa svakoga pojedinca zajednici. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uočava da svatko živi u zajednici te prepoznaje i objašnjava vezu između zajedništva i ljubavi te čovjekove radosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Samostalno objašnjava važnost zajednice za život pojedinca te važnost doprinosa svakoga pojedinca zajednici. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava, ilustrirajući primjerima, važnost zajednice za život pojedinca te važnost doprinosa svakoga pojedinca zajednici.
<p>Prijedlozi: Preporučeni književnoumjetnički tekstovi za promišljanje o važnosti zajednice i odgovornosti svakoga pojedinca za zajednicu: M. Lovrak, <i>Vlak u snijegu</i> i <i>Družba Pere Kvržice</i>, I. Brlić-Mažuranić, <i>Bratac Jaglenac i sestrice Rutvica</i> i <i>Regoč</i> (prepričati jasnijim jezikom – pojednostavniti).</p>					
A.3.2 UČENIK SAMOSTALNO PREPRIČAVA NEKE VAŽNIJE BIBLIJSKE TEKSTOVE, RAZUMIJE I TUMAČI NJIHOVU PORUKU ZA ŽIVOT VJERNIKA - POJEDINCA I ZAJEDNICE.	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi i prepričava temeljne evanđeoske odlomke koji govore o Isusu (Isus i Zakej, Isus i grešnica...). – Navodi i prepričava neke starozavjetne biblijske tekstove (Mojsije...). – Objašnjava povezanost i značenje biblijskih poruka s konkretnim životom... – Prepoznaje kojemu dijelu pripada pojedini biblijski tekst, Staromu ili Novomu zavjetu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi temeljne evanđeoske odlomke koji govore o Isusu te neke starozavjetne biblijske tekstove. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepričava temeljne evanđeoske odlomke koji govore o Isusu te neke starozavjetne biblijske tekstove. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepričava temeljne evanđeoske odlomke koji govore o Isusu i neke starozavjetne biblijske tekstove te navodi njihovu povezanost s konkretnim životom. 	<ul style="list-style-type: none"> – Samostalno prepričava temeljne evanđeoske odlomke i neke starozavjetne biblijske tekstove i jednostavno tumači njihovu

					poruku za život pojedinca i zajednice.
Prijedlozi: Riječ je o biblijskim tekstovima koji se spominju u drugoj domeni Kršćanska vjera i život. Karmelićanka Bonita Kovačić (Karmel Brezovica) ima izvrsne priče na tragu S. Lagerlöf u kojima se spominju takve zgode.					
DOMENA B: KRŠĆANSKA VJERA I ŽIVOT					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 3. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJU ĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
B.3.1 UČENIK UPOZNAJE I DOŽIVLJAVA BOGA KAO DOBROGA OCA KOJI SE BRINE ZA SVOJ NAROD I SPAŠAVA GA, ISKAZUJE MU SVOJU NAKLONOST, PRAŠTANJE I LJUBAV.	<ul style="list-style-type: none"> – Otkriva i upoznaje u ključnim događajima biblijske povijesti (Jakov i njegovi sinovi, Mojsije, Pasha, Izlazak, Sinaj) znakove Božje naklonosti i brige za svoj narod i svakoga čovjeka, osobito za siromašne i nemoćne. – Otkriva u biblijskim tekstovima kako Bog čuva, hrani i vodi ljude kroz kušnje života i izbavlja ih iz nevolje. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi biblijske tekstove koji govore o Božjoj dobroti i brizi za svoj izabrani narod, za svakoga čovjeka i za sve ljude. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepričava biblijske događaje koji pripovijedaju o Bogu koji se brine za svoj narod, čuva ga i izbavlja, hrani i vodi kroz kušnje života. 	<ul style="list-style-type: none"> – Pripovijeda biblijske događaje, izdvaja likove i otkriva Boga kao dobrog oca koji se brine za svoj narod. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uočava slijed i pripovijeda biblijske događaje te uočava i izdvaja neke razlike i sličnosti među velikim likovima.
Prijedlozi:					
B.3.2 UČENIK NA TEMELJU BIBLIJSKIH TEKSTOVA OTKRIVA I OPISUJE KAKO BOG PREKO ISUSA LJUDIMA NUDI SVOJU LJUBAV, PRAŠTANJE I POMIRENJE TE OTKRIVA ISUSA KOJI SVOJIM UČENICAMA DARUJE SEBE SAMA U EUHARISTIJ I POZIVA IH NA EUHARISTIJSKO ZAJEDNIŠTVO, SLAVLJE I ZAHVALNOST.	<ul style="list-style-type: none"> – Pripovijeda biblijske pripovijesti koje govore o Bogu kao dobrom Ocu: dobri Otac, Isus i Zakej, Isus i grešnica... – Otkriva i opisuje Isusov poziv na praštanje i pomirenje (Lk 7,36-50: Isus i grešnica; Iv 20,19-23: Isus šalje učenike da opraštaju grijeh... – Opisuje Posljednju večeru na kojoj Isus ustanovljuje euharistiju i Isusov susret s učenicima na putu u Emaus. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi biblijske pripovijesti koje govore o Bogu kao dobrom Ocu i o Isusovu pozivu na praštanje i pomirenje te tekst o ustanovljenju euharistije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepričava neke biblijske pripovijesti koje govore o Bogu kao dobrom Ocu i o Isusovu pozivu na praštanje i pomirenje te tekst o ustanovljenju euharistije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepričava većinu biblijskih pripovijesti koje govore o Bogu kao dobrom Ocu i o Isusovu pozivu na praštanje i pomirenje te tekst o ustanovljenju euharistije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepričava i jednostavno tumači biblijske pripovijesti koje govore o Bogu kao dobrom Ocu i o Isusovu pozivu na praštanje i pomirenje te tekst o ustanovljenju euharistije.
Prijedlozi:					

<p>B.3.3 UČENIK SHVAĆA I OBJAŠNJAVA SAKRAMENT POMIRENJA KAO SUSRET U KOJEMU BOG DARIVA OPROŠTENJE, A SAKRAMENT EUHARISTIJE KAO ISUSOVO TRAJNO DARIVANJE ONIMA KOJI VJERUJU.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Objlašnja ključne elemente sakramenta pomirenja (Crkva koja oprašta grijeh, svećenik koji odrješuje, temeljni čin sakramenta pokore, ispovijed kao osobno priznanje grijeha...). – Objlašnja značenje riječi <i>grešnik, grijeh, praštanje i pomirenje</i>. – Opisuje savjest kao Božji glas u čovjeku koji mu govori što je dobro, a što je zlo. – Objlašnja ključne čine sakramenta euharistije te važnost euharistijskoga zajedništva i slavlja (Krist povezuje vjernike sa sobom i međusobno, Isusova trajna prisutnost među ljudima pod prilikama kruha i vina...). – Navodi i opisuje osnovne dijelove mise. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi i opisuje ključne čine sakramenta pomirenja i euharistije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje, uz pomoć učitelja, ključne čine sakramenta pomirenja i euharistije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Bez većih poteškoća opisuje ključne čine sakramenta pomirenja i euharistije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objlašnja ključne čine sakramenta pomirenja i euharistije i navodi njihovo biblijsko uporište.
<p>Prijedlozi:</p>					
<p>DOMENA C: MORAL I ODGOVORNA SLOBODA</p>					
<p>ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 3. godine učenja i poučavanja:</p>	<p>RAZRADA ISHODA</p>	<p>RAZINE USVOJENOSTI</p>			
<p>C.3.1 UČENIK OTKRIVA I OBJAŠNJAVA DESET ZAPOVIJEDI KAO ZNAK SAVEZA I PRIJATELJSTVA IZMEĐU BOGA I ČOVJEKA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje značenje Božjih zapovijedi za izraelski narod, ali i za sve ljude. – Navodi i objašnjava zapovijedi koje se odnose na Boga, a koje se odnose na čovjeka. – Objlašnja na izabranim biblijskim tekstovima da je ljubav temeljni zakon Isusova novoga kraljevstva (Mt 22,34-44 i 5,43-48; Lk 6,37-38, 41-42). – Prepoznaje i objašnjava Božji poziv da treba voljeti Boga i svojega blišnjeg. – Poznaje biblijske upute za zajednički život ljudi (Deset zapovijedi, zlatno pravilo, ljubav prema blišnjemu i ljubav prema neprijatelju). – Prepoznaje i objašnjava pojam saveza kao znak prijateljstva između Boga i čovjeka i daje primjere različitih saveza među ljudima. – Navodi zapovijedi ljubavi te primjere ljubavi prema Bogu i čovjeku. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi Deset zapovijedi. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uz pomoć učitelja objašnjava što znači da su zapovijedi znak saveza i prijateljstva između Boga i čovjeka. 	<ul style="list-style-type: none"> – Samostalno objašnjava što znači da su zapovijedi znak saveza i prijateljstva između Boga i čovjeka. 	<ul style="list-style-type: none"> – Otkriva i objašnjava, koristeći se biblijskim tekstovima, Deset zapovijedi kao znak saveza i prijateljstva između Boga i čovjeka.
<p>Prijedlozi:</p>					

<p>C.3.2 UČENIK PREPOZNAJE, OPISUJE I NAVODI PRIMJERE MEĐUSOBNOGA POMAGANJA, POVJERENJA, OSJETLJIVOSTI I OTVORENOSTI ZA LJUDE U ZAJEDNICI.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava učinjeno dobro djelo kao primjer Božje dobrote (usp. milosrdni Samarijanac, Lk 10,29-37). – Iz 61,1-3 ili Mt 4,23-25, Mk 7,31-37 i Mk, 46-52. – Mk 3,7-10 te Mk 6,1-6), Mk 10,46-52, Dj 4,32-35. – Otkriva i objašnjava da se čovjeka ne daruje samo materijalnim darom, nego i riječju, lijepim ponašanjem. – Prepoznaje i navodi dobra djela koja može činiti (pomaganje u obitelji, razredu, susjedstvu). – Navodi nova pravila ponašanja (ljubav, strpljivost, blagost, prihvaćanje svih ljudi, pomoć slabima). 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi primjere međusobnoga pomaganja, povjerenja, osjetljivosti i otvorenosti za ljude u zajednici. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uz pomoć učitelja opisuje primjere međusobnoga pomaganja, povjerenja, osjetljivosti i otvorenosti za ljude u zajednici. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje primjere međusobnoga pomaganja, povjerenja, osjetljivosti i otvorenosti za ljude u zajednici. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje primjere međusobnoga pomaganja, povjerenja, osjetljivosti i otvorenosti za ljude u zajednici i navodi neka biblijska uporišta za takvo ponašanje.
<p>Prijedlozi: Život u zajedništvu i ljubavi moguć je ako svima činimo dobro, ako ljubimo i neprijatelje koji nam nanose zlo (Mt 5,43-47). Isusovo zlatno pravilo: „Sve što želite da ljudi vama čine, činite i vi njima!“ (Mt 7,12). Isusov poziv na praštanje poput dobrog Oca nebeskog (Mt 6,14). Dobrota i milosrđe važni su za praštanje (Ef 4,32). Briga za vrijednosti koje se ne mogu kupiti (usp. Mt 6,19-20). Novozavjetni primjeri (tekst o slijepcu Bartimeju) kao dokaz potrebe međusobnoga povjerenja i ljubavi koja su temelj svakoga zajedništva (Mk 10,46-52).</p>					
<p>C.3.3 UČENIK OBJAŠNJAVA POJMOVE SAVJESTI, GRIJEHA, KAJANJA, POMIRENJA I U STANJU JE ANALIZIRATI VLASTITO PONAŠANJE.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje savjest kao Božji glas u čovjeku koji mu govori što je dobro, a što je zlo. – Objašnjava savjest kao Božji glas u nama koji nas potiče na kajanje i pomirenje. – Svojim riječima opisuje pojam grijeha i razlikuje grijehe. – Prepoznaje ulogu savjesti na konkretnim primjerima iz svoga života. – Analizira i vrednuje posljedice nekih postupaka na konkretnim primjerima. – Navodi primjere temeljnoga iskustva krivnje i oprostjenja i povezuje ih s vlastitim životom. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje pojmove savjesti, grijeha, kajanja, pomirenja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uz pomoć učitelja opisuje pojmove savjesti, grijeha, kajanja, pomirenja i povezuje ih s konkretnim iskustvom. 	<ul style="list-style-type: none"> – Svojim riječima opisuje pojmove savjesti, grijeha, kajanja, pomirenja i objašnjava njihovu povezanost s konkretnim iskustvom. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava pojmove savjesti, grijeha, kajanja, pomirenja i analizira vlastito ponašanje.
<p>Prijedlozi: Novozavjetna prisposoba o kralju i oprostjenju duga (Mt 18,23-37).</p>					

DOMENA D: CRKVA U MEĐUKULTURNOME I MEĐURELIGIJSKOME DIJALOGU					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 3. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
D.3.1 UČENIK OPISUJE ŽUPNU ZAJEDNICU, NAVODI NAČINE AKTIVNOGA SUDJELOVANJA U ŽUPNOJ ZAJEDNICI.	<ul style="list-style-type: none"> – Imenuje i opisuje svoju župu, župnu crkvu i njezina zaštitnika. – Opisuje različite službe i aktivnosti unutar župne zajednice. – Navodi aktivnosti u župi i načine kako se može uključiti u život i djelovanje župne zajednice (ministranti, obiteljske službe Božje, dječje skupine, zborovi i slično). – S razumijevanjem objašnjava pravila ponašanja u crkvenome prostoru. – Prepoznaje i imenuje osnovne elemente unutrašnjosti crkve (oltar, prostor za vjernike, zaštitnik župe, različite službe...). – Opisuje osnovne pojmove o Crkvi: župu kao mjesto susreta, kao zajednicu koja se okuplja na nedjeljnoj misi. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi osnovne pojmove i podatke o župnoj zajednici. 	<ul style="list-style-type: none"> – Imenuje župu, župnoga zaštitnika, navodi neke službe unutar župne zajednice (župnik, kapelan, redovnici i redovnice...) i župne aktivnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Imenuje župu, župnoga zaštitnika, župnu crkvu, opisuje neke službe unutar župne zajednice (župnik, kapelan, redovnici i redovnice...) i župne aktivnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje svoju župnu zajednicu, navodi načine aktivnoga sudjelovanja u župnoj zajednici.
Prijedlozi: Posjet župi, odlazak u župnu crkvu (crtanje, opisivanje...), susret sa župnikom, izrada zidnih novina, razredni projekt kojim se uključuju u jednu od župnih aktivnosti, npr. Caritas.					
D.3.2 UČENIK PREPOZNAJE VAŽNIJE BIBLIJSKE I DRUGE KRŠĆANSKE MOTIVE I PORUKE PRISUTNE U KNJIŽEVNOSTI I OSTALIM UMJETNOSTIMA TE HRVATSKIM OBIČAJIMA.	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje važnije biblijske i druge kršćanske motive i poruke prisutne u božićnim narodnim običajima. – Prepoznaje neke biblijske motive u svojoj župnoj crkvi. – Prepoznaje biblijske motive u svome okružju (likovna umjetnost, glazba, književnost, običaji...). 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi neke božićne narodne običaje i prepoznaje biblijske motive u svome okružju (likovna umjetnost, glazba, književnost...). 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi božićne običaje i imenuje biblijske i kršćanske motive u svome okružju (likovna umjetnost, glazba, književnost...). 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje božićne običaje i imenuje biblijske i kršćanske motive i poruke u svome okružju i opisuje neke od njih (likovna umjetnost, glazba, književnost...). 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje božićne običaje, biblijske i kršćanske motive i poruke u svome okružju (likovna umjetnost, glazba, književnost...).
Prijedlozi: U 3. razredu produbiti teme u odnosu na prethodne i proširiti novim sadržajima, npr. božićni narodni običaji povezani sa Sv. Nikolom, Sv. Lucijom, Sv. Barbarom... Razgovarati o					

hrvatskim adventskim i božićnim pjesmama i naučiti pjevati jednu od hrvatskih adventskih i božićnih pjesama. Razgovarati o pjesmama povezanim s Uskrsom i naučiti pjevati jednu.					
D.3.3 UČENIK PREPOZNAJE POVEZANOST ŽIDOVSKOGA BLAGDANA PASHE I USKRSA.	<ul style="list-style-type: none"> – Upoznaje židovski blagdan Pashe i uspoređuje ga s Uskrsom. – Povezuje blagdane Pashu i Uskrs rabeći glagol <i>prijelaz</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> – Imenuje židovski blagdan Pashe i jednostavno ga opisuje. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava židovski blagdan Pashe. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uspoređuje židovski blagdan Pashe i Uskrs. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uspoređujući židovski blagdan Pashe i Uskrsa, uočava njihovu povezanost.
Prijedlozi:					

Život kao dar i odgovornost - učenici upoznaju Boga koji čovjeku daruje svoje savjete/zapovijedi za sretan život te ga poziva na odgovornost i suradnju u oblikovanju stvorenoga svijeta.

4. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE					
DOMENA A: ČOVJEK PRED PITANJEM BOGA I SMISLA ŽIVOTA					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 4. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
4.A.1 UČENIK PREPOZNAJE I OPISUJE JEDINSTVENOST SVAKOGA ČOVJEKA S NJEGOVIM MOGUĆNOSTIMA I OGRANIČENJIMA TE NA PRIMJERIMA OBJAŠNJAVA ODGOVORNOST POJEDINCA ZA SEBE, ZA DRUGE I ZA SVIJET.	<ul style="list-style-type: none"> – Uviđa i objašnjava da svatko ima svoje mjesto i svoju zadaću u Božjemu stvoriteljskom planu. – Objašnjava da je čovjek kao Božje stvorenje poseban u odnosu na sva druga stvorenja (Post 1,27). – Objašnjava čovjekovu ulogu i odgovornost u odnosu na prirodu i svijet (Post 2,15), dajući primjere iz svakodnevnoga života. – Uviđa svoje mjesto, svoje sposobnosti i odgovornosti u životu te na primjerima pokazuje kako preuzeti odgovornosti za sebe i za druge. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje s pomoću biblijskoga teksta da je čovjek posebno stvorenje u odnosu na sva druga stvorenja te navodi čovjekovu ulogu i odgovornost u odnosu na prirodu i svijet. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje čovjekovu ulogu i odgovornost u odnosu na prirodu i svijet te imenuje neke svoje sposobnosti i odgovornosti u životu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostavno objašnjava čovjekovu ulogu i odgovornost u odnosu na prirodu i svijet dajući primjere iz svakodnevnoga života te opisuje svoje mjesto i svoje sposobnosti i odgovornosti u životu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava da je čovjek posebno stvorenje u odnosu na sva druga stvorenja te objašnjava čovjekovu ulogu i odgovornost u odnosu na prirodu i svijet, dajući primjere iz svakodnevnoga života, te objašnjava svoje mjesto i svoje sposobnosti i odgovornosti u životu.
Prijedlozi: Učenik s pomoću različitih slikovnih materijala upoznaje različite događaje i činjenice iz čudesnoga svijeta stvorene prirode i svemira i čovjekov udio u njegovu otkrivanju i daljnjoj izgradnji. Tumačiti važnost čuvanja svega što nam je Bog darovao. Upoznati priče i pripovijesti o postanku svijeta drugih religija i svjetonazora. Izbor tekstova Jozef Vrkčića. Učenik može promišljati o svojim odgovornostima i zadaćama u razredu, obitelji, među prijateljima. Vježbe za jačanje samopouzdanja, za jačanje osjećaja osobne vrijednosti. Čitanje tekstova: Jr 29,11-14a („Jer ja znam svoje naume koje s vama namjeravam...“); Mt 6,25-34 („Ne budite zabrinuti za život svoj...“); Roland Dahl: <i>Charlie i tvornica čokolade</i> .					

<p>A.4.2 UČENIK PRIPOVIJEDA VAŽNIJE STAROZAVJETNE I NOVOZAVJETNE TEKSTOVE I OBJAŠNJAVA NJIHOVU PORUKU.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Slobodno pripovijeda starozavjetne i novozavjetne biblijske tekstove (Isusov odnos prema slabima...). – Prepoznaje kojemu dijelu pripada pojedini biblijski tekst, Staromu ili Novomu zavjetu. – Objasnjava povezanost i značenje biblijskih poruka s konkretnim životom. 	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostavno pripovijeda starozavjetne i novozavjetne biblijske tekstove i prepoznaje kojemu dijelu pripada pojedini biblijski tekst, Staromu ili Novomu zavjetu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostavno pripovijeda starozavjetne i novozavjetne biblijske tekstove te prepoznaje povezanost i značenje biblijskih poruka s konkretnim životom. 	<ul style="list-style-type: none"> – Slobodno pripovijeda starozavjetne i novozavjetne biblijske tekstove te jednostavno objašnjava povezanost i značenje biblijskih poruka s konkretnim životom. 	<ul style="list-style-type: none"> – Slobodno pripovijeda starozavjetne i novozavjetne biblijske tekstove te objašnjava povezanost i značenje biblijskih poruka s konkretnim životom.
<p>Prijedlozi: Riječ je o biblijskim tekstovima koji se spominju u drugoj domeni Kršćanska vjera i život. Na osnovi književnoumjetničkih tekstova učenik promišlja o tome kako djeluje Božja riječ: npr. Johanna Spyri, <i>Heidi</i>, odabrane pjesme hrvatskih književnika (R. Kupareo, A. Harambašić, I. G. Kovačić, Z. Balog).</p>					
<p>A.4.3 UČENIK UOČAVA I OBJAŠNJAVA DA LJUDI POSTAVLJAJU RELIGIJSKA PITANJA NA RAZLIČITE NAČINE TE OBJAŠNJAVA VAŽNOST RAZUMIJEVANJA I POŠTOVANJA DRUGIH.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i imenuje važnije religijske znakove i simbole. – Uočava i navodi različite načine na koje ljudi traže Boga (dive se ljepoti i zagonetnosti svijeta, raduju se životu, boje se nesreće i neizvjesnosti, traže odgovore u raznim religijama...). – Razumije i objašnjava da mnogi ljudi pripadaju drugim religijama, a neki ne vjeruju. – Imenuje objavljene religije. – Izražava i opisuje važnost međusobnoga poštovanja prema onima koji drukčije vjeruju i onima koji ne vjeruju. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje važnije religijske znakove i simbole te različite načine na koje ljudi traže Boga. – Izražava važnost međusobnoga poštovanja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Imenuje važnije religijske znakove i simbole, različite načine na koje ljudi traže Boga te imenuje objavljenje religije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Razumije i objašnjava da mnogi ljudi pripadaju drugim religijama te izražava i opisuje važnost međusobnoga poštovanja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Razumije i objašnjava da mnogi ljudi pripadaju drugim religijama te izražava i objašnjava važnost međusobnoga poštovanja.
<p>Prijedlozi: Preporučene aktivnosti i sadržaji: Organizirati susrete s učenicima iz drugih vjeronaučnih skupina ili s predstavnicima drugih religija. Izraditi posebne i razlikovne znakove objavljenih religija. Upoznati neke pripovijetke i izvješća iz muslimanskoga i židovskoga svijeta vjere. Upoznati zbirke tekstova u kojima je mudrosna književnost (priče, basne i sl.) mnogih</p>					

religija i vjerovanja.					
DOMENA B: KRŠĆANSKA VJERA I ŽIVOT					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 4. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
B.4.1 UČENIK OTKRIVA I OPISUJE TRAGOVE BOŽJE MUDROSTI U PRIRODI I ZNAKOVE BOŽJE OBJAVE TE UOČAVA TEMELJNA OBILJEŽJA ČOVJEKA PO KOJIMA SE POKAZUJE I OSTVARUJE KAO ČUDESNO BIĆE I BOŽJA SLIKA.	<ul style="list-style-type: none"> – U biblijskim izvješćima stvaranja svijeta i čovjeka otkriva Boga stvoritelja, njegovu mudrost i dobrotu. – Opisuje po čemu je čovjek sličan Bogu (misli, govori, ljubi, odlučuje, stvara). – Objašnjava važnost osjećaja zahvalnosti i zahvalne molitve Bogu za njegovu blizinu i darove čovjeku. – Kratko upozna je, na temelju Apostolskoga vjerovanja, neke osnovne izričaje kršćanske vjere u Boga. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uspoređuje i prepričava neke biblijske događaje koji govore o Bogu koji po svojim riječima i djelima očituje uzvišenost, svemoć, snagu, veličinu i ljepotu, napose po čovjeku koji je njegova slika. 	<ul style="list-style-type: none"> – Razlučuje i navodi primjere povezanosti, sklada i reda u prirodi koji govore o Božjoj mudrosti, svemoći, veličini, dobroti i ljepoti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Razumje i slikovito opisuje pojmove <i>vjerujem, svemoguć, vidljiv i nevidljiv.</i> – Razumije da je čovjek posebno stvorenje u odnosu na sva druga stvorenja po svome razumu (sposobnosti razmišljanja), osjećajima i slobodnome odlučivanju o onome što će činiti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Shvaća da čovjek Boga ne može vidjeti svojim ljudskim očima te razlikuje, navodi, prosuđuje i opisuje neka Božja svojstva (nevidljiv, svemoguć, mudar, dobar). – Zna izreći Apostolsko vjerovanje.
Prijedlozi:					
B.4.2 UČENIK OPISUJE DOGAĐAJE IZ ISUSOVA ŽIVOTA KOJI POKAZUJU DA JE ON OBEČANI I NAVIJEŠTENI SIN BOŽJI KOJI DONOSI RADOSNU VIJEST SPASENJA SVIM LJUDIMA I POZIVA IH NA VJERU U OCA, SINA I DUHA SVETOGA.	<ul style="list-style-type: none"> – U propovijedanju Ivana Krstitelja, navještaju Isusova začeca i rođenja, događaja u Jeruzalemskome hramu i krštenja na Jordanu upoznaje Isusa kao Mesiju – Spasitelja koji je od Oca došao i donio mir i spasenje ljudima (LK 2,8-14). – Opisuje kako se Isus svojim riječima i djelima očitovao kao Božji Sin, te kako je pozvao svoje učenike da poput žene tuđinke (Mt 15,21-28) i učenika sv. Petra (Petrova ispovijest) vjeruju u njega i njegovu poruku te budu 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi ključne biblijske događaje koji govore o Isusu kao Sinu Božjemu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje ključne biblijske događaje koji govore o Isusu kao Sinu Božjemu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje ključne biblijske događaje koji govore o Isusu kao Sinu Božjemu te bez većih poteškoća objašnjava važnost vjere u Isusa Krista. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje ključne biblijske događaje koji govore o Isusu kao Sinu Božjemu, svojim riječima objašnjava važnost vjere u Isusa Krista te objašnjava Kristov poziv ljudima da u njega vjeruju i da žive kao djeca Božja, kao braća i sestre.

	<p>njegovi svjedoci među ljudima.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava značenje riječi <i>Emanuel</i>. – Analizira molitvu Anđeo Gospodnji i zna je napamet. 				
<p>Prijedlozi: Preporučene aktivnosti i sadržaji: Balog, Z.: <i>Pusa od krampusa</i> (zbirka), pjesma <i>Isus</i>.</p>					
<p>B.4.3 UČENIK OTKRIVA I OBJAŠNJAVA KORIZMU KAO DRAGOCJENO VRIJEME SLAVLJENJA BOGA DJELIMA KRŠĆANSKOGA POSTA, MOLITVE I MILOSRĐA, A USKRS KAO SLAVLJE POBJEDE USKRSNULOGA KRISTA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – U Isusovoj kušnji u pustinji i njegovu odnosu prema ljudima upoznaje važnost kršćanskoga posta, molitve i djela milosrđa, osobito brige za bolesne, siromašne i sve potrebite. – Upoznaje biblijska izvješća Cvjetnice i događaja Velikoga tjedna. – Shvaća i opisuje poruke povezane s pojmovima: <i>korizma, post, djela milosrđa, Cvjetnica, Veliki tjedan, križni put, Uskrs, euharistija, krštenje</i>. – Otkriva vrijednost i snagu liturgijskih slavlja, kršćanskih pobožnosti (križnoga puta), molitve i djela milosrđa u izgradnji i svjedočenju vjere u Krista uskrsnuloga. – Navodi i opisuje tjelesna djela milosrđa. – Poznaje kršćansko značenje nedjelje. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi ključne elemente korizme te prepričava biblijske događaje Velikoga tjedna: Kristova posljednja večera, muka, smrt i uskrsnuće. 	<ul style="list-style-type: none"> - Opisuje ključne elemente korizme te pripovijeda biblijske događaje Velikoga tjedna: Kristova posljednja večera, muka, smrt i uskrsnuće. 	<ul style="list-style-type: none"> – Pripovijeda središnje biblijske događaje Kristove muke, smrti i uskrsnuća i objašnjava značenje korizme u pripremi za proslavu Uskrsa te nedjelje kao trajne proslave Uskrsa u vjerničkoj zajednici. 	<ul style="list-style-type: none"> - Pripovijeda središnje biblijske događaje Kristove muke, smrti i uskrsnuća, objašnjava značenje korizme te predstavlja različite mogućnosti svjedočenja kršćanskoga života u tim vremenima, od molitve i djela milosrđa do različitih pobožnosti koje prate ta vremena.
<p>Prijedlozi:</p>					

DOMENA C: MORAL I ODGOVORNA SLOBODA					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 4. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>C.4.1 UČENIK NABRAJA I OBJAŠNJAVA PRVE TRI BOŽJE ZAPOVIJEDI I POVEZUJE IH S KONKRETNIM ŽIVOTOM.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i objašnjava poruku prvih triju Božjih zapovijedi. – Objašnjava važnost poštivanja Božjega zakona u životu svakoga čovjeka i objašnjava da su Božje zapovijedi pravila za dobre odnose među ljudima. – Opisuje značenje dviju ploča Zakona. – Navodi i objašnjava načine poštovanja Boga (molitva, vjera, nada, ljubav). – Navodi i objašnjava načine poštovanja/nepoštovanja Božjega imena i imena svake osobe (poštovanje imena = poštovanje osobe, nepoštovanje Božjega imena - ružne riječi, psovke). – Objašnjava važnosti slavljenja Boga u zajednici i važnost kršćanskoga slavlja nedjelje kao dana Gospodnjega. 	<ul style="list-style-type: none"> – Nabraja prve tri Božje zapovijedi. 	<ul style="list-style-type: none"> – Nabraja prve tri Božje zapovijedi i uz pomoć učitelja objašnjava ih. 	<ul style="list-style-type: none"> – Nabraja i objašnjava prve tri Božje zapovijedi. 	<ul style="list-style-type: none"> – Nabraja i objašnjava prve tri Božje zapovijedi i objašnjava njihovu važnost i primjenu u konkretnome životu.
Prijedlozi:					
<p>C.4.2 UČENIK NABRAJA I OBJAŠNJAVA BOŽJE ZAPOVIJEDI KOJE SE ODNOSE NA ČOVJEKA, NA ZAJEDNICU TE NA MEĐULJDSKE ODNOSE U ZAJEDNICI I POVEZUJE IH S KONKRETNIM ŽIVOTOM.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Nabraja sedam zapovijedi Dekaloga koje se odnose na čovjeka i na zajednicu. – Prepoznaje važnost brige za tjelesni život i zdravlje te značenje Božje zapovijedi <i>Ne ubij!</i>; pokazuje odgovorno ponašanje za svoje zdravlje i zdravlje drugih (poštovati tijelo, stavove i život drugih ljudi). 	<ul style="list-style-type: none"> – Nabraja Božje zapovijedi koje se odnose na pojedinca, na zajednicu te na međuljudske odnose u zajednici. 	<ul style="list-style-type: none"> – Nabraja i uz pomoć učitelja objašnjava Božje zapovijedi koje se odnose na pojedinca, na zajednicu te na međuljudske odnose u zajednici. 	<ul style="list-style-type: none"> – Nabraja i objašnjava Božje zapovijedi koje se odnose na zajednicu te međuljudske odnose u zajednici i povezuje ih s konkretnim životom. 	<ul style="list-style-type: none"> – Nabraja i objašnjava Božje zapovijedi koje se odnose na pojedinca, na zajednicu te na međuljudske odnose u zajednici i objašnjava posljedice poštovanja odnosno kršenja zapovijedi u konkretnome životu.

	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava kako se može riječima i djelima griješiti protiv pete Božje zapovijedi (nepoštovanje, neprihvatanje, nebriga za druge). – Otkriva i objašnjava potrebu zahvalnosti roditeljima za dar života i navodi kako se s poštovanjem ophoditi prema roditeljima i starijim osobama. – Uočava i objašnjava važnost poštovanja zapovijedi <i>Ne ukradi!</i> u obitelji, školi cijeloj zajednici. – Objašnjava i navodi primjere zavisti, škrtosti i krađe u poveznici s konkretnim životnim primjerima. – Objašnjava da je istinitost jedno od temeljnih načela zajedništva i povezuje s iskustvima istine i laži. – Navodi i opisuje postupke koji sprečavaju nasilje i sukobe među vršnjacima (strpljivost, razgovor, uvažavanje, oprostjenje). – Prepoznaje i navodi primjere odgovornoga ponašanja prema stvorenome svijetu (briga za stvoreni svijet) - korelacija s Prirodom i društvom. – Uočava i objašnjava posljedice kršenja pravila/zapovijedi u svakodnevnome životu. 				
<p>Prijedlozi: Međusobno poštovanje u obitelji (Sir 8,6: 3,12-13; 23, 22); „Poštuj oca i majku!“ – moje mjesto i odgovornost u obitelji. Tri sita (pripovijest iz Sokratova života).</p>					

<p>C.4.3 UČENIK PREPOZNAJE I OBJAŠNJAVA NEKE VAŽNIJE MORALNE ZAPOVIJEDI ŽIDOVSTVA I ISLAMA I OTKRIVA SLIČNOSTI I RAZLIKE S KRŠĆANSKIM ZAPOVIJEDIMA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Upoznaje neke moralne zapovijedi judaizma (Mitsvot) i uočava sličnosti i razlike s kršćanskim zapovijedima. – Upoznaje moralne zapovijedi islama (Ilmu-l-ahlak; Edab) i uočava sličnosti i razlike s kršćanskim zapovijedima. 	<p>- Navodi neke važnije moralne zapovijedi židovstva i islama.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje neke važnije moralne zapovijedi židovstva i islama. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava neke važnije moralne zapovijedi židovstva i islama te ih uspoređuje s nekim kršćanskim moralnim zapovijedima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači neke moralne zapovijedi židovstva i islama te ih uspoređuje s nekim kršćanskim moralnim zapovijedima.
<p>Prijedlozi: Otkriva ljepotu stvorenoga svijeta kao Božje čudesno djelo: sve što je Bog stvorio, bilo je dobro (Post 1,1-2,4).</p>					
<p>DOMENA D: CRKVA U MEĐUKULTURNOME I MEĐURELIGIJSKOME DIJALOGU</p>					
<p>ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 4. godine učenja i poučavanja:</p>	<p>RAZRADA ISHODA</p>	<p>RAZINE USVOJENOSTI</p>			
<p>D.4.1 UČENIK PREPOZNAJE DJELOVANJE DUHA SVETOGA U VAŽNIJIM DOGAĐAJIMA U POVIJESTI CRKVE I U CRKVI DANAS (ULOGA I ODGOVORNOST SVIH ČLANOVA CRKVENE ZAJEDNICE I EKUMENSKO DJELOVANJE).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Prepričava biblijske izvještaje koji govore o djelovanju Duha Svetoga u prvoj Crkvi: o silasku Duha Svetoga nad apostole (Dj 2,2-4); o čudesnome oslobođenju apostola iz tamnice (prema Dj 5,12-42); o zajedništvu prve kršćanske zajednice (Dj 4,32-35); o propovijedanju apostola Petra i širenju Radosne vijesti (prema Dj 2,32-41). – Imenuje službe u Crkvi i daje primjer važnosti i uloge svakoga člana crkvene zajednice. – Navodi ulogu biskupije i osnovne podatke o svojoj biskupiji, prepoznaje župu dijelom biskupije. – Prepoznaje da danas postoje različite kršćanske Crkve i opisuje što je ekumenski stav i ekumensko djelovanje na primjeru odnosa prema pripadnicima drugih kršćanskih zajednica u svojoj okolini. 	<p>ZADOVOLJAVAJUĆA</p> <ul style="list-style-type: none"> – Prepričava biblijske tekstove o prvoj Crkvi, prepoznaje postojanje različitih kršćanskih crkava i važnost ekumenizma. 	<p>DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> – Slobodno pripovijeda biblijske tekstove o prvoj Crkvi, opisuje postojanje različitih kršćanskih crkava i važnost ekumenizma. 	<p>VRLO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava postojanje različitih kršćanskih Crkava i objašnjava što je ekumenizam i ekumensko djelovanje i daje primjer ekumenskoga djelovanja. 	<p>IZNIMNA</p> <ul style="list-style-type: none"> – Navodi neke kršćanske crkve i objašnjava ekumenizam na primjeru odnosa prema pripadnicima drugih kršćanskih zajednica u svojoj okolini (razredu, školi, gradu).

<p>Prijedlozi: Upoznati biblijske tekstove: Dj 2,2-4; Dj 5,12-42 (prilagođeno); Dj 4,32-35; Dj 2,32-41 (prilagođeno). Prepoznati važnije biblijske i druge kršćanske motive i poruke prisutne u umjetničkim djelima.</p>					
<p>D.4.2 UČENIK PREPOZNAJE VAŽNIJE BIBLIJSKE I DRUGE KRŠĆANSKE MOTIVE I PORUKE PRISUTNE U KNJIŽEVNOSTI I OSTALIM UMJETNOSTIMA I VAŽNIJE IZRIČAJE KRŠĆANSKE UMJETNOSTI PRISUTNE U UŽEMU I ŠIREMU OKRUŽJU.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Zapaža, prepoznaje i opisuje kršćanske motive i utjecaj u književnosti, likovnoj umjetnosti, arhitekturi, običajima i tradiciji svog grada / župe, svoje biskupije / nadbiskupije. – Prepoznaje doprinos Crkve graditeljstvu, arhitekturi, razvoju znanosti i umjetnosti u znamenitostima na nacionalnoj razini. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zapaža i prepoznaje biblijske motive u svome okruženju te na temelju nekih konkretnih primjera prepoznaje doprinos Crkve razvoju kulture. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i navodi biblijske motive u svome okruženju te na temelju nekih konkretnih primjera prepoznaje doprinos Crkve razvoju kulture. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi biblijske motive u svome okruženju i opisuje neke od njih te na temelju nekih konkretnih primjera prepoznaje doprinos Crkve razvoju kulture. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje biblijske motive u svome okruženju te na temelju nekih konkretnih primjera prepoznaje doprinos Crkve razvoju kulture.
<p>Prijedlozi: Preporučene aktivnosti i sadržaji: U 4. razredu produbiti teme u odnosu na prethodne i proširiti novim sadržajima, npr. legenda o sv. Nikoli. Razgovarati o hrvatskim adventskim i božićnim pjesmama i naučiti pjevati jednu od hrvatskih adventskih i božićnih pjesama. Upoznati se s posebnostima sakralne arhitekture za razliku od drugih građevina na primjeru svoje župne crkve. Upoznati se s katedralom svoje biskupije na način koji je u skladu s mogućnostima učenika i škole (npr. putem interneta, organizirati posjet sjedištu biskupije...) Potaknuti učenike da zapažaju umjetnička djela (slike, kipove, vitraje), prepoznaju motive koje prikazuju, iznose svoja zapažanja... Prema mogućnostima upoznati se s važnošću glagoljice i najvažnijim spomenicima (Bašćanska ploča). Prepoznati važnije biblijske i druge kršćanske motive i poruke prisutne u duhovnim pjesmama.</p>					

<p>D.4.3 UČENIK PREPOZNAJE UTJECAJ SVJETSKIH RELIGIJA U SUVREMENOME DRUŠTVU (U ARHITEKTURI, KNJIŽEVNOSTI, GLAZBI, FILMOVIMA...).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i opisuje posebnosti sakralne arhitekture drugih vjerskih zajednica u užoj i široj okolini. – Nabraja i s razumijevanjem opisuje zajedničke i različite elemente crkvenih prostora i života u zajednici. – Prepoznaje utjecaje različitih religija u imenima osoba. – Prepoznaje utjecaje različitih religija u filmovima, animiranim filmovima, glazbi... 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje da postoji utjecaj svjetskih religija u sredini/sadržajima s kojima se susreće i prepoznaje te utjecaje s pomoću reprodukcija, fotografija, citata, primjera.... 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje posebnosti sakralne arhitekture drugih vjerskih zajednica u užoj i široj okolini, uočava razlike u crkvenome prostoru te uočava primjere u kojima se prepoznaje utjecaj svjetskih religija u različitim područjima života. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i opisuje neke posebnosti sakralne arhitekture drugih vjerskih zajednica u užoj i široj okolini, uočava i opisuje razlike u crkvenome prostoru te navodi primjere u kojima se prepoznaje utjecaj svjetskih religija u različitim područjima života. 	<ul style="list-style-type: none"> – Samostalno prepoznaje i pronalazi nove primjere utjecaja svjetskih religija u suvremenome društvu.
<p>Prijedlozi: Vjeroučitelj polazi od konkretnih primjera s kojima se učenik susreće, npr. ako u užoj i široj okolini postoji vjerska građevina druge vjerske zajednice, potiče učenike na zapažanje posebnosti, simbola... Potrebno je razgovarati s učenicima primjećuju li utjecaje religija u animiranim i igranim filmovima, imenima osoba, glazbi...</p>					

Čovjek - religiozno biće – učenici otkrivanju prisutnost različitih Božjih tragova u životu čovjeka te polazeći od Isusovih riječi i djela, uočavaju važnost i univerzalnost vrednota Božjega kraljevstva. Pozitivne primjere ponašanja primjenjuju u svakodnevnim situacijama.

5. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE					
DOMENA A: ČOVJEK PRED PITANJEM BOGA I SMISLA ŽIVOTA					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 5. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
A.5.1 UČENIK OBJAŠNJAVA VAŽNOST ZAJEDNIŠTVA TE PRIHVAĆANJA SEBE I DRUGIH U NJIHOVOJ OSOBNOSTI.	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i tumači kako su neke stvari u svijetu složene i kako različiti ljudi različito gledaju na njih. – Otkriva i opisuje različitost među ljudima te objašnjava važnost prihvaćanja različitosti te razvijanja odnosa poštovanja i povjerenja. – Prepoznaje i opisuje jedinstvenost svakoga čovjeka s njegovim mogućnostima i ograničenjima. – Objašnjava važnost vjere i povjerenja u međuljudskim odnosima i u odnosima prema Bogu. Izriče usmeno, pisano, slikom, pjesmom biblijske primjere Božjega prihvaćanja svakoga čovjeka (npr. korelacija s Hrvatskim jezikom: učenici pišu haiku, činkvinu, kratko izvješće, subjektivan/objektivan opis i sl.). 	<ul style="list-style-type: none"> – Otkriva i opisuje različitost među ljudima, ističe važnost prihvaćanja različitosti i razvijanja odnosa poštovanja i povjerenja te izgradnje zajedništva. 	<ul style="list-style-type: none"> – Otkriva i opisuje različitost među ljudima, objašnjava važnost prihvaćanja različitosti i razvijanja odnosa poštovanja i povjerenja te izgradnje zajedništva. 	<ul style="list-style-type: none"> – Otkriva i opisuje različitost među ljudima, objašnjava na temelju konkretnih primjera važnost prihvaćanja različitosti i razvijanja odnosa poštovanja i povjerenja u izgradnji zajedništva. 	<ul style="list-style-type: none"> – Otkriva i opisuje različitost među ljudima, analizira i tumači na temelju konkretnih primjera važnost prihvaćanja različitosti i razvijanja odnosa poštovanja i povjerenja te izgradnje zajedništva.
<p>Prijedlozi: Izbor mudrosnih tekstova iz svetih knjiga. Učenik analizira i tumači zlatno pravilo: „Sve što očekujete da ljudi čine vama, činite i vi njima!” Igra uživanja u perspektivu drugoga radi boljega razumijevanja tuđega razmišljanja i ponašanja. Tito Bilopavlović, Paunaš.</p>					

<p>A.5.2 UČENIK ČITA BIBLIJSKE TEKSTOVE PREPOZNAJUĆI BIBLIJSKE KNJIGE, SLIKOVIT BIBLIJSKI GOVOR I TEMELJNE BIBLIJSKE PORUKE.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava da je Biblija temeljni izvor kršćanske vjere, ali i knjiga vjere židovske religije. – Imenuje osnovne dijelove Biblije. – Navodi temeljne sadržaje Staroga i Novoga zavjeta. – Objašnjava važnost biblijskih sadržaja za život čovjeka. – Prepoznaje biblijske kratice i s pomoću njih pronalazi određena mjesta u Bibliji. – Objašnjava da o Bogu govorimo u slikama, ali da one ne mogu potpuno izraziti stvarnost Boga. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje osnovne dijelove Biblije, temeljne sadržaje Staroga i Novoga zavjeta i biblijske kratice evanđelja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje osnovne dijelove Biblije, temeljne sadržaje Staroga i Novoga zavjeta, biblijske kratice evanđelja, Djela apostolskih i nekih poslanica i s pomoću njih pronalazi ih u Bibliji. – Navodi neke slike koje rabimo govoreći o Bogu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje biblijske kratice većine novozavjetnih knjiga i s pomoću njih pronalazi ih u Bibliji te jednostavno objašnjava važnost biblijskih sadržaja za život čovjeka. – Navodi i jednostavno tumači neke slike koje rabimo govoreći o Bogu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje biblijske kratice novozavjetnih te nekih starozavjetnih knjiga i s pomoću njih pronalazi ih u Bibliji. – Objašnjava, navodeći primjere, važnost biblijskih sadržaja za život čovjeka.
<p>Prijedlozi: Predložbe i slike Boga: razlika između doslovnoga i prenesenoga govora. Učenici navode primjere realnoga i slikovitoga govora i objašnjavaju razliku. Navode primjere slikovitoga govora u književnosti (npr. „Tužno je danas nebo, tužno kao raspuklo zvono“ (M. Krleža). Upoznavanje i tumačenje slikovitoga govora u Bibliji („Žedna mi je duša Boga, Boga živoga; o kada ću doći i lice Božje gledati“ (Ps 42,3); slikovit govor o stvaranju svijeta u šest dana i sl. Tu se otvara prostor za različite pismene, usmene i likovne vježbe koje se mogu provesti na temelju odabranih tekstova.</p>					
<p>A.5.3 UČENIK OTKRIVA I TUMAČI VIŠESTRUKU PRISUTNOST BOŽJIH TRAGOVA U POVIJESTI I U DRUGIM RELIGIJAMA, RAZLIKUJE GLAVNA OBILJEŽJA MONOTEISTIČKIH RELIGIJA TE OBJAŠNJAVA VAŽNOST RAZUMIJEVANJA I POŠTOVANJA DRUGIH LJUDI I NJIHOVIH ŽIVOTNIH VRIJEDNOSTI.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i objašnjava da su pitanja sastavni dio života te objašnjava kako vjera može dati odgovore na mnoga pitanja. – Objašnjava svoje mjesto i ulogu u bližemu i širemu okruženju i svoje religiozne vrijednosti. – Propituje, navodi i tumači neke tragove Božje prisutnosti u povijesti i u drugim religijama. – Prepoznaje i opisuje glavna obilježja monoteističkih religija. – Navodi i ukratko opisuje svete tekstove velikih religija (Tora, Kuran). – Imenuje temeljne znakove i simbole 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje prisutnost religioznosti u životu čovjeka, prepoznaje glavna obilježja monoteističkih religija te navodi važnost dijaloga i poštovanja drugih ljudi za suživot. 	<ul style="list-style-type: none"> - Opisuje prisutnost religioznosti u životu čovjeka, imenuje glavna obilježja monoteističkih religija te objašnjava važnost dijaloga i poštovanja drugih ljudi za suživot. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tumači prisutnost religioznosti u životu čovjeka, opisuje glavna obilježja monoteističkih religija te tumači važnost dijaloga i poštovanja drugih ljudi za suživot. 	<ul style="list-style-type: none"> - Analizira i tumači prisutnost religioznosti u životu čovjeka, opisuje glavna obilježja monoteističkih religija te na konkretnim primjerima tumači važnost dijaloga i poštovanja drugih ljudi za suživot.

	<p>monoteističkih religija.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje prisutnost tih obilježja, znakova i simbola u bližoj i daljoj okolini te objašnjava njihovo značenje. – Objašnjava značenje riječi <i>poštovanje, dijalog i diskriminacija</i>. 				
<p>Prijedlozi: Pronađi tekstove iz svetih knjiga u kojima se spominju isti likovi u različitim zgodama kako bi se uvidjela sličnost i različitost (osobito je primjerena apokrifna književnost ili usmene predaje). Književnoumjetnički tekstovi o dijalogu. Čitanje tekstova iz Tore i Kurana. Uspoređivanje s Biblijom.</p>					
DOMENA B: KRŠĆANSKA VJERA I ŽIVOT					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 5. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>B.5.1 UČENIK U KRŠĆANSKOJ PONUDI BIBLIJSKE POVIJESTI I EVANĐELJA OTKRIVA BOGA KAO PRIJATELJA, OSLOBODITELJA I SPASITELJA KOJI POKAZUJE PUT I DAJE ČOVJECU POTREBNU SNAGU ZA SUČELJAVANJE S RAZLIČITIM ŽIVOTNIM SITUACIJAMA I IZAZOVIMA</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Upoznaje velike likove biblijske povijesti: Abrahama, Jakova, Samuela, Davida, Salomona, sv. Petra, sv. Pavla. – Pripovijeda o Božjemu pozivu, iskustvu i kušnji vjere starozavjetnih likova i opisuje znakove Božje naklonosti, skrbi, prijateljstva, praštanja i izbavljenja prema čovjeku. – Opisuje biblijske pojmove: <i>praotac vjere, patrijarsi, sudci, obećanja, pomazanje</i>. – Pripovijeda o životu i djelovanju sv. Petra kao apostolskoga prvaka i sv. Pavla kao najvećega navjesticitelja evanđelja. – Otkriva Boga koji se u događajima i u susretima s velikim biblijskim likovima očituje kao čovjekov prijatelj koji svoj blagoslov i obećanja daje onima koji u njega vjeruju i u njega se pouzdaju, pa i onda kad su slabi i grešni. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi velike likove biblijske povijesti i predstavlja ključne biblijske događaje povezane s njima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi velike likove biblijske povijesti, opisuje ključne biblijske događaje povezane s njima i pronalazi povezanost i značenje biblijskih poruka s konkretnim životom pojedinca i zajednice. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači velike likove biblijske povijesti i ključne biblijske događaje povezane s njima, objašnjavajući povezanost i značenje biblijskih poruka s konkretnim životom pojedinca i zajednice. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači velike likove biblijske povijesti i ključne biblijske događaje povezane s njima, vrednujući povezanost i značenje biblijskih poruka s konkretnim životom pojedinca i zajednice.

Prijedlozi: Animirani film <i>Josip, kralj snova</i> , 2000.					
<p>B.5.2 UČENIK U ISUSOVIM RIJEČIMA I DJELIMA, A OSOBITO U NJEGOVU NAVJEŠTAJU BOŽJEGA KRALJEVSTVA PREPOZNAJE ZNAKOVE BOŽJE LJUBAVI I NAKLONOSTI PREMA ČOVJECIMA TE ZNAKOVE ISPUNJENJA BOŽJIH OBEĆANJA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – U evanđeljima otkriva i spoznaje da je u Isusu Kristu, u njegovu rođenju, navještaju Božjega kraljevstva i njegovu djelu, nastupilo konačno oslobođenje i spasenje za svakoga čovjeka (GS, 10; NA, 1-2, KKC, 545), osobito za siromašne i ugrožene te potrebite istine, pravde, ljubavi i mira (Ivan Pavao II., Veritatis splendor, 8). – Pripovijeda novozavjetne događaje koji prikazuju Krista u susretu sa svojim suvremenicima, sa siromasima, bolesnima, grešnima i opisuje ih kao znakove Božje naklonosti i ljubavi prema ljudima. – Navodi temeljne istine kršćanske vjere koje se odnose na Isusa Krista kao otkupitelja i spasitelja svih ljudi. – Razumije i objašnjava Kristovu osobu i poslanje kao temelj kršćanske vjere i navještaja Božjega kraljevstva. – Opisuje Isusov poziv na vjeru i svetost života, odnosno na svjedočenje znakova Božjega kraljevstva. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi i predstavlja biblijske tekstove koji prikazuju Isusa Krista i njegovu poruku o Božjemu kraljevstvu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava biblijske tekstove koji prikazuju Isusa Krista i njegovu poruku o Božjemu kraljevstvu te prepoznaje važnost te poruke za konkretan život. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači biblijske tekstove koji prikazuju Isusa Krista i njegovu poruku o Božjemu kraljevstvu te raspravlja o važnosti te poruke za konkretan život. 	<ul style="list-style-type: none"> – Razumije značenje i tumači biblijske tekstove koji prikazuju Isusa Krista i njegovu poruku o Božjemu kraljevstvu te argumentirano raspravlja o važnosti te poruke za konkretan život.
Prijedlozi:					
<p>B.5.3 UČENIK NAVODI I OBJAŠNJAVA OSNOVNE OBLIKE, VRIJEME I NAČINE KRŠĆANSKE MOLITVE U POVEZNICI S TIJEKOM I JAKIM VREMENIMA LITURGIJSKE (CRKVENE) GODINE.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači važnost molitve (Očenaš), ritam vremena, različite oblike i načine molitve tijekom liturgijske (crkvene) godine. – Navodi i opisuje središnja slavlja liturgijske godine: Božić, Uskrs, Kristovo uzašašće, Duhove. – Navodi i analizira osnovnu podjelu liturgijske (crkvene) godine i objašnjava razlike među velikim blagdanima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Imenuje osnovne oblike, načine i vrijeme kršćanske molitve, liturgijska vremena i središnja slavlja liturgijske godine. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava temeljno značenje i važnost molitve u životu vjernika i obrazlaže potrebu molitve. – Opisuje i tumači različita vremena liturgijske godine i najvažnije blagdane. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači značenje nekih molitvenih načina, oblika i gesta te tumači osnovno značenje molitve Očenaša. – Uspoređuje 	<ul style="list-style-type: none"> - Raspravlja o važnosti molitve u životu ljudi (vjernika) i zna svojim riječima izreći različite vrste molitve. - Uspoređuje i objašnjava, u poveznici s novozavjetnim

	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači razliku i opreku između istinske molitve Bogu od molitve povezane s praznovjerjem. 			<p>različita vremena liturgijske godine i navodi neka njihova obilježja s obzirom na svetkovine i vjerske pobožnosti u tim vremenima.</p>	<p>događajima, središnje blagdane liturgijske (crkvene) godine.</p>
Prijedlozi:					

DOMENA C: MORAL I ODGOVORNA SLOBODA					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>C.5.1 UČENIK OBJAŠNJAVA I VREDNUJE VREDNOTE BOŽJEGA KRALJEVSTVA ZA OSTVARENJE MIRA, PRAVDE I LJUBAVI TE PRIMJENJUJE KONKRETNE GESTE BRIGE PREMA ONIMA KOJI SU POTREBITI POMOĆI, POLAZEĆI OD ISUSOVA ODNOSA PREMA ČOVJECU.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Na primjeru evanđeoskih tekstova objašnjava Isusovu ljubav i prihvaćenje svakoga čovjeka (Mt 22,34-44 i 5,43-48; Lk 6,37-38.41-42; Lk 7,36-50; Lk 5,12-16; Mk 10,46-52). – Navodi utjecaj Isusova života na razvoj povijesti (dostojanstvo svake ljudske osobe, sloboda...). – Daje primjere kako se treba ponašati prema drugima potaknut Isusovim primjerom. – Navodi i primjenjuje konkretne geste i postupke prema onima koji su u različitim potrebama. – Navodi i objašnjava vrednote kraljevstva Božjega kao ostvarenje mira i ljubavi među ljudima (Lk 6,27-36; Mt 5,43-48; Lk 6,37-38.41-42). – Na konkretnim primjerima analizira i tumači dvije zapovijedi ljubavi. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uz pomoć učitelja objašnjava vrednote Božjega kraljevstva za ostvarenje mira, pravde i ljubavi u suvremenome životu te navodi konkretne geste brige prema svima onima koji su potrebiti pomoći, polazeći od Isusova odnosa. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava vrednote Božjega kraljevstva za ostvarenje mira, pravde i ljubavi u suvremenome životu te uz pomoć učitelja primjenjuje konkretne geste brige prema onima koji su potrebiti pomoći u svojoj blizini, polazeći od Isusova odnosa prema čovjeku. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači potrebu i mogućnost življenja vrednote Božjega kraljevstva za ostvarenje mira, pravde i ljubavi u suvremenome životu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Raspravlja i vrednuje potrebu i mogućnost življenja vrednota Božjega kraljevstva za ostvarenje mira, pravde i ljubavi u suvremenome životu.
<p>Prijedlozi: Prijedlog biblijskih tekstova: Lk 5,27-32: Ne treba zdravima liječnika; Lk 5,17-26: prihvaća i ozdravlja uzetoga; Lk 6,12-16: prihvaća i Judu, svoga izdajicu, i Šimuna zvanog Revnitelj (zelot, domoljubni terorist) i Mateja carinika (suradnika okupatora) i Šimuna Petra, koji će ga zatajiti, a svi se razbježati (Mk 26,56); Lk 7,36-50: prihvaća ženu grešnicu; Mk 7,24-30: prihvaća strankinju i ozdravlja joj kćer Mt 8,5-13: prihvaća rimskoga časnika (okupator); Lk 19,1-10: Zakej – prihvaća carinika; Lk 23: prihvaća dobrog razbojnika. Projektna nastava: učenik pronalazi primjere gdje ljudi trebaju pomoć i pomaže osobama koje su u potrebi (starije osobe, bolesnici, pomoć učenicima u učenju...) - vježbanje evanđeoskih vrijednosti.</p>					

<p>C.5.2 UČENIK AKTIVNO SUDJELUJE U OBLIKOVANJU RAZREDNIH PRAVILA PREDLAŽUĆI PRAVILA ZA KVALITETNE MEĐULJUDSKE ODNOSI U RAZREDU I ŠKOLI, UOČAVA POSLJEDICE PRIDRŽAVANJA I NEPRIDRŽAVANJA PRAVILA (UVAŽAVANJE, SLUŠANJE, POMAGANJE, POŠTOVANJE, PRIHVAĆANJE, ODGOVORNOST, ISTINOLJUBIVOST).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava i aktivno predlaže nekoliko važnijih pravila za ponašanje u razredu i školi (uvažavanje, slušanje, pomaganje, poštovanje, prihvaćanje, odgovornost, istinoljubivost). – Navodi i objašnjava posljedice kršenja pravila za pojedinca i cijelu zajednicu. – Pokazuje na primjerima kako se može za sebe i za druge preuzeti odgovornost. – Prepoznaje i svojim riječima opisuje važnost vjere i povjerenja u međuljudskim odnosima i odnosu prema Bogu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava pravila ponašanja u razredu i školi, objašnjava posljedice kršenja tih pravila za pojedinca i cijelu zajednicu te na primjerima pokazuje kako se može za sebe i druge preuzeti odgovornost. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači pravila ponašanja u razredu i školi, objašnjava posljedice kršenja tih pravila za pojedinca i cijelu zajednicu te na primjerima tumači kako se može za sebe i druge preuzeti odgovornost. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači pravila ponašanja u razredu i školi, obrazlaže posljedice kršenja tih pravila za pojedinca i cijelu zajednicu te na primjerima tumači kako se može za sebe i druge preuzeti odgovornost. 	<ul style="list-style-type: none"> – Raspravlja i vrednuje pravila ponašanja u razredu i školi, argumentirano obrazlaže posljedice kršenja tih pravila za pojedinca i cijelu zajednicu te na primjerima tumači kako se može za sebe i druge preuzeti odgovornost.
<p>Prijedlozi:</p>					
<p>C.5.3 UČENIK NAVODI I USPOREĐUJE GLAVNA MORALNA NAČELA MONOTEISTIČKIH RELIGIJA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i uspoređuje neka važnija moralna načela monoteističkih religija židovstva i islama s kršćanskim moralnim načelima. – Prepoznaje univerzalnost moralnih načela. – Upoznaje moralna načela hinduizma - moralno ponašanje određuje oblik novog života (Zapisi o moralu). Upoznaje moralna načela budizma - četiri plemenite istine i osmerostruki put spasenja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi glavna moralna načela monoteističkih religija te navodi sličnosti i razlike s kršćanskim moralnim načelima 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje glavna moralna načela monoteističkih religija te opisuje sličnosti i razlike s kršćanskim moralnim načelima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava glavna moralna načela monoteističkih religija te opisuje sličnosti i razlike s kršćanskim moralnim načelima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači glavna moralna načela monoteističkih religija te tumači sličnosti i razlike s kršćanskim moralnim načelima.
<p>Prijedlozi: Traženje i tumačenje nekih iskustava (ne)pridržavanja pravila dobrog ponašanja. Prijedlozi tekstova: <i>Zdravo Marija</i>, D. Domjanić; <i>U Nazaretu</i>, S. Lagerlöf.</p>					

DOMENA D: CRKVA U MEĐUKULTURNOME I MEĐURELIGIJSKOME DIJALOGU					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 5. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
D.5.1 UČENIK PREPOZNAJE I OPISUJE ULOGU NEKIH VAŽNIJIH OSOBA ZA ŽIVOT CRKVE.	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava naziv, poslanje i poziv apostola u Isusovo doba kao: <ul style="list-style-type: none"> – one koji su prihvatili Isusov poziv (Mk 1,16-19) – dvanaesticu kao početak novoga Božjeg naroda (Mk 3,13) – one koji su pozvani prenositi Radosnu vijest (Mt 28, 18-20) (Mt 4,18-22; Mt 9,9 i Iv 1,43-46). – Opisuje važnost i ulogu sv. Petra za Crkvu i važnost sv. Pavla za širenje kršćanstva na temelju biblijskih tekstova: Mt 16,15-19 (Petar Stijena); Mk 14,66-72 (Petrovo zatajenje); Iv 21,15-19 (Petrovo prvenstvo); Dj 22,17-21 (Pavlovo poslanje). – Nabraja osnovne podatke o životima nekih hrvatskih svetaca i blaženika i prepoznaje prisutnost temeljnih vrednota kraljevstva Božjega u njihovim životima. – Imenuje važnije crkve/svetišta posvećene hrvatskim svetcima/blaženicima. – Ispravno vrednuje važnost njihova životnog primjera za nas danas. 	<ul style="list-style-type: none"> – Imenuje neke važnije osobe za život Crkve (sv. Pavao, sv. Petar, hrvatski svetcij). 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje važnije elemente iz života apostola, života prve kršćanske zajednice te života hrvatskih svetaca. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje važnije elemente iz života apostola, života prve kršćanske zajednice te života hrvatskih svetaca i tumači njihov doprinos životu Crkve. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava važnije elemente iz života apostola, života prve kršćanske zajednice te života hrvatskih svetaca i tumači njihov doprinos životu Crkve.

<p>Prijedlozi: Upoznati biblijske tekstove: Mk 1,16-19 (prva četiri učenika); Mk 3,13 (Isus poziva i izabire dvanaestoricu); Mt 10,2-4; Lk 8,1-3 (žene u službi Isusovoj); Dj 2, 42-47 (Bijahu postojani u nauku apostolskom...); Mt 16,15-19 (Petar - Stijena); Mk 14,66-72 (Petrovo zatajenje); Iv 21,15-19 (Petrovo prvenstvo); Dj 22,17-21 (Pavlovo poslanje). Naši imendani - molitva i zahvalnost svetcima čije ime nosimo i onima koji se slave u našem kraju (upoznavanje pojedinih svetaca i povezivanje s vlastitim imenom).</p>					
<p>D.5.2 UČENIK PREPOZNAJE VAŽNIJE IZRIČAJE KRŠĆANSKE UMJETNOSTI PRISUTNE U UŽOJ I ŠIROJ OKOLINI I OPISUJE KAKO JE KRŠĆANSKA VJERA TUMAČENA I KOMUNICIRANA TIJEKOM POVIJESTI I DANAS.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i opisuje biblijske likove i događaje na reprodukcijama umjetničkih djela. – Interpretira kršćanske/duhovne poruke i doživljava koje otkriva u umjetničkome djelu. – Navodi imena nekih hrvatskih i svjetskih umjetnika koji su prikazivali biblijske motive (Michelangelo, Rembrandt, I. Lacković Croata, Ivan Meštrović...). – Navodi najvažnije motive i primjere ranokršćanske umjetnosti <p><i>Preporučeni sadržaji:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Navodi neke biblijske osobe i događaje koji se prikazuju u filmskoj umjetnosti. – Navodi biblijske motive i glazbenike koji su bili nadahnuti Biblijom. – Pokazuje zanimanje za sadržaje, sudjeluje u raspravi, pokazuje poštovanje prema umjetnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje neke biblijske likove/događaje na reprodukcijama najpoznatijih umjetničkih djela i kršćanske /duhovne poruke (uz pomoć vjeroučitelja). 	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostavno opisuje neke biblijske likove/događaje na reprodukcijama najpoznatijih umjetničkih djela i prepoznaje kršćanske/duhovne poruke. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje biblijske likove/događaje na primjerima reprodukcija umjetničkih djela i prepoznaje i navodi kršćanske/duhovne poruke. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači biblijske likove/događaje na reprodukcijama umjetničkih djela i prepoznaje kršćanske/duhovne poruke i doživljava.
<p>Prijedlozi: Tijekom obrade biblijskih tekstova valja potaknuti učenike da promotre umjetnička djela, prepoznaju motive koje prikazuju, prepoznaju poruke i doživljava koje umjetnik želi prenijeti koristeći se elementima likovnoga jezika.</p>					
<p>D.5.3 UČENIK PREPOZNAJE I OPISUJE UTJECAJ SVJETSKIH RELIGIJA U SUVREMENOME DRUŠTVU (U UMJETNOSTI, KNJIŽEVNOSTI, GLAZBI, FILMOVIMA...).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje najpoznatije građevine i skulpture povezane s religijom drevnih Egipćana (piramide, hramovi, sfinga). – Prepoznaje temeljne karakteristike staroegipatskoga slikarstva na prikazima 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje da postoji utjecaj svjetskih religija u sredini/sadržajima s kojima se susreće i prepoznaje primjere u kojima se prepoznaje utjecaj svjetskih religija. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi poznate primjere u kojima se očituje utjecaj svjetskih religija i navodi kojim 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje neke poznate primjere u kojima se očituje utjecaj svjetskih religija i navodi kojim religijama 	<ul style="list-style-type: none"> – Samostalno prepoznaje i pronalazi nove primjere utjecaja svjetskih religija u suvremenome društvu.

	<p>božanstava.</p> <ul style="list-style-type: none"> – U suvremenim imenima prepoznaje utjecaj imena starogrčkih i starorimskih bogova. – Prepoznaje temeljne karakteristike islamske umjetnosti na primjeru unutrašnjosti džamije (ornamentalnost i stilizirano arapsko pismo). – Izražava poštovanje prema drugim religijama. 		<p>religijama pripadaju neki od njih.</p>	<p>pripadaju.</p>	
<p>Prijedlozi: Vjeroučitelj polazi od konkretnih primjera s kojima se učenik susreće (u svojoj sredini, putem medija...), a primjereni su njegovoj dobi. Preporučeni sadržaji: prepoznaje utjecaje budizma u suvremenome društvu (prikaz Bude, simboli...).</p>					

Život u slobodi i odgovornosti - učenici upoznaju Boga koji se u povijesti očituje kao osloboditelj čovjeka, prihvaćaju vrijednosti slobode, istine, pravde, mira i ljubavi te se u svakodnevnim situacijama nastoje ponašati u skladu s navedenim vrijednostima.

6. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE					
DOMENA A: ČOVJEK PRED PITANJEM BOGA I SMISLA ŽIVOTA					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 6. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
A.6.1 UČENIK PROMIŠLJA I ISPRAVNO TUMAČI ULOGU VJERE U ŽIVLJENJU VRIJEDNOSTI, OSOBITO VRIJEDNOSTI SLOBODE, ODGOVORNOSTI I MIRA.	<ul style="list-style-type: none"> – Uočava i objašnjava povezanost grijeha i neslobode. – Navodi i tumači suvremene situacije ropstva i neslobode (siromaštvo, osamljenost, droga, suvremeni idoli...). – Ispravno vrednuje vlastitu odgovornost u promicanju slobode i mira. – Objašnjava povezanost slobode i ljubavi. – Obrazlaže ulogu vjere/religije za ispravno vrednovanje i prakticiranje tih vrijednosti. – Objašnjava, na temelju biblijskih tekstova, Božji poziv iz ropstva u slobodu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje povezanost grijeha i neslobode, slobode i ljubavi te utjecaj vjere na življenje vrijednosti slobode, odgovornosti i mira. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje povezanost grijeha i neslobode, slobode i ljubavi te objašnjava utjecaj vjere na življenje vrijednosti slobode, odgovornosti i mira. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava povezanost grijeha i neslobode, slobode i ljubavi te obrazlaže ulogu vjere za ispravno vrednovanje i prakticiranje tih vrijednosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Ispravno vrednuje vlastitu odgovornost u promicanju slobode i mira.
<p>Prijedlozi: Predloženi tekstovi za obradu pitanja kršćanske odgovornosti za postojanje situacija nepravde, neslobode i osamljenosti: <i>Gaudium et spes</i>, <i>Centesimus annus</i>.</p>					
A.6.2 UČENIK POZNAJE NASTANAK I STRUKTURU NOVOGA ZAVJETA, IZRAVNO ČITA BIBLIJSKE TEKSTOVE, PREPOZNAJE KNJIŽEVNU VRSTU I JEZIK TE OBJAŠNJAVA TEMELJNU PORUKU.	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi i opisuje nastanak i temeljne dijelove Novoga zavjeta: četiri evanđelja, Djela apostolska, poslanice i Otkrivenje. – Navodi i objašnjava temeljne književne vrste u Bibliji. – Objašnjava povezanost književne vrste i poruke teksta. – Objašnjava tekstove, temeljne sadržaje i likove biblijskih starozavjetnih i novozavjetnih 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi, služeći se Biblijom, osnovne knjige NZ-a, temeljne sadržaje i likove biblijskih starozavjetnih i novozavjetnih tekstova te se uz pomoć učitelja služi Biblijom (pronalazi tekstove). 	<ul style="list-style-type: none"> – Samostalno navodi osnovne knjige NZ-a te vrijeme nastanka, jezik i pismo; ukoliko predstavlja tekstove, temeljne sadržaje i 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje, uz pomoć nastavnika, nastanak knjiga NZ-a, jednostavno objašnjava povezanost književne vrste i poruke teksta. 	<ul style="list-style-type: none"> – Samostalno opisuje nastanak i temeljne dijelove NZ-a: četiri evanđelja, Djela apostolska, poslanice i Otkrivenje; objašnjava povezanost književne vrste i poruke teksta;

	<p>tekstova.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Služi se Biblijom i pronalazi tekstove. 		<p>likove biblijskih starozavjetnih i novozavjetnih tekstova; samostalno se služi Biblijom.</p>		<p>jednostavno objašnjava tekstove, temeljne sadržaje i likove biblijskih starozavjetnih i novozavjetnih tekstova.</p>
<p>Prijedlozi: Anto Gardaš, <i>Miron u škripcu</i>; Filip, <i>dječak bez imena</i>; I. Kušan, <i>Lažeš, Melita</i>; <i>Domaća zadaća</i>; August Šenoa, <i>Povjestice</i> (prepričano i prilagođeno); Dubravko Horvatić, <i>Junačina Mijat Tomić</i>; Frances Hodgson Burnett: <i>Mali lord</i>.</p>					
<p>DOMENA B: KRŠĆANSKA VJERA I ŽIVOT</p>					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 6. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>B.6.1 UČENIK TUMAČI GLAVNA OBILJEŽJA KRŠĆANSKE VJERE U BOGA KOJI ČOVJECU OČITUJE SVOJE IME, S NJIM SKLAPA SAVEZ PRIJATELJSTVA, POKAZUJE PUT IZLASKA IZ ROPSTVA GRIJEHA, KRIVNJE I PATNJE I VODI GA DO PRAVE I POTPUNE SLOBODE.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Otkriva Boga koji u Starome zavjetu okuplja, oslobađa i spašava svoj izabrani narod, izbavlja ga iz ropstva (Izlazak – Mojsije) i vodi kroz kušnje života (pustinja – Mana – Sinajski savez) u obećanu zemlju i slobodu. – Tumači ključne riječi: <i>Izlazak, Pasha, mana, Jahve, Sinajski savez, grijeh, krivnja, Deset zapovijedi, sloboda</i>. – Na temelju izabranih starozavjetnih pripovijesti tumači glavne poruke koje govore o Božjoj brizi za čovjeka, obećanjima, izbavljenju, opraštanju krivnje te putu i darovima slobode. 	<ul style="list-style-type: none"> – Pripovijeda velike događaje biblijske povijesti i opisuje glavne likove (protagoniste) tih pripovijesti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uspoređuje i tumači osnovno značenje riječi <i>Izlazak, Pasha, mana, pustinja, Jahve, Sinajski savez, grijeh, krivnja, Deset zapovijedi, obećana zemlja, sloboda</i>. – Izdvaja i predstavlja, na temelju izabranih starozavjetnih pripovijesti, glavne poruke koje govore o Božjoj brizi za čovjeka, obećanjima, izbavljenju, 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava po čemu Deset zapovijedi pokazuju put i vode ljude do pravde i istinske slobode, bilo da govore o odnosu čovjeka prema Bogu bilo prema drugim ljudima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači glavna obilježja kršćanske vjere u Boga koji čovjeku pokazuje put izlaska iz ropstva grijeha, krivnje i patnje i vodi ga do prave i potpune slobode.

			opraštanju krivnje te putu i darovima slobode.		
Prijedlozi: Animirani film <i>Princ od Egipta</i> , 1998.					
B.6.2 UČENIK ANALIZIRA I TUMAČI DOGAĐAJE, ISKUSTVA I ZNAKOVE IZ SVAKODNEVNOGA ŽIVOTA KOJI GOVORE O RAZLIČITIM OBLICIMA ROPSTVA, ZLA I GRIJEHA TE U ISUSU KRISTU OTKRIVA OSLOBODITELJA KOJI RIJEČIMA I DJELIMA POKAZUJE ISTINSKI PUT SLOBODE I SPASENJA.	<ul style="list-style-type: none"> – U raznim oblicima i iskustvima vanjskoga i unutarnjega ropstva, zla i grijeha, otkriva čežnju za slobodom (GS, 17...). – U Isusovu Govoru na gori i njegovu susretu s ljudima, u njegovim čudesnim riječima i djelima analizira poruke i vrijednosti koje vode do istinske i pune slobode. – Uspoređuje Isusa i Mojsija i objašnjava sličnosti i razlike između Staroga i Novoga zavjeta. – U Isusovu primjeru služenja na Posljednjoj večeri, u mucu, smrti i uskrsnuću prepoznaje kršćanski put služenja i ljubavi koja oslobađa (kratki referentni tekstovi iz KKC-a; Ivan Pavao II., <i>Redemptoris missio</i>). 	<ul style="list-style-type: none"> – Izdvaja i prepričava biblijske tekstove koji svjedoče o Isusu Kristu koji riječima i djelima pokazuje put slobode i spasenja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje događaje, iskustva i znakove iz svakodnevnog a života koji govore o različitim oblicima zla i grijeha te analizirajući Isusove riječi i djela, u njima prepoznaje put slobode i spasenja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači događaje, iskustva i znakove iz svakodnevnog a života koji govore o različitim oblicima zla i grijeha te analizirajući i tumačeći Isusove riječi i djela, u njima prepoznaje put slobode i spasenja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Raspravlja o porukama Isusova Govora na gori, uspoređuje ih sa životom ljudi u današnjemu svijetu te iznosi prijedloge za rješavanje zla i patnje u tome svijetu. – Tumači zašto je Isus jedini spasitelj svih ljudi.
Prijedlozi:					

<p>B.6.3 UČENIK TUMAČI CRKVU KAO ZAJEDNICU BOŽJEGA NARODA S RAZLIČITIM POSLANJEM, SLUŽBAMA I ODGOVORNOSTIMA TE OBJAŠNJAVA POSEBNOST SAKRAMENATA KRŠĆANSKE INICIJACIJE I SVETOGA REDA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – U Božjoj riječi, sakramentima i životu Crkve otkriva njezino božansko i ljudsko poslanje, različite darove i službe te Marijino posebno mjesto u Crkvi. – Analizira i tumači obilježja, znakove i značenje sakramenata inicijacije i svetoga reda. – Objasnjava poslanje, mjesto i služenje pape, biskupa i svećenika, redovnika i vjernika laika u Crkvi. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje neke vlastitosti Crkve kao naroda Božjega i zajednice vjernika s različitim poslanjem i službama. – Opisuje sakramente kršćanske inicijacije i svetoga reda. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objasnjava neke vlastitosti Crkve kao naroda Božjega i zajednice vjernika s različitim poslanjem i službama. – Opisuje sakramente kršćanske inicijacije i svetoga reda te opisuje njihovo značenje u životu i zajednici vjernika. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači neke vlastitosti Crkve kao naroda Božjega i zajednice vjernika s različitim poslanjem i službama. – Tumači sakramente kršćanske inicijacije i svetoga reda te objašnjava njihovo značenje u životu i zajednici vjernika. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači neke vlastitosti Crkve kao naroda Božjega i zajednice vjernika s različitim poslanjem i službama. – Tumači sakramente kršćanske inicijacije i svetoga reda te obrazlaže njihovo značenje u životu i zajednici vjernika.
<p>Prijedlozi: Uz biblijske sadržaje obraditi kratke referentne i pobudne tekstove o sakramentima inicijacije, o otajstvu i poslanju Crkve: KKC, SC, LG i GS, Didahe, crkveni oci.</p>					
<p>DOMENA C: MORAL I ODGOVORNA SLOBODA</p>					
<p>ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 6. godine učenja i poučavanja:</p>	<p>RAZRADA ISHODA</p>	<p>RAZINE USVOJENOSTI</p>			
<p>C.6.1 UČENIK NA PRIMJERIMA BIBLIJSKIH TEKSTOVA ANALIZIRA PRIMJERE ROPSTVA I SLOBODE I POVEZUJE IH SA SUVREMENIM SITUACIJAMA ROPSTVA I SLOBODE.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Objasnjava i analizira biblijske tekstove i otkriva kako je Bog uvijek spreman obnoviti savez prijateljstva i ljubavi s čovjekom (Ps 146,79; Ps 86,5; Ps 147,36; Ps 103,11-12; Lk 6,37-38; Mih 7,18-19; 1 Iv 4,16). – Uočava i objašnjava originalnost Isusove poruke i njegova odnosa prema čovjeku (Lk 12,22-34; Mt 5,21-24; Mk 7,20-23; Gaudium et spes, br. 17). – Navodi i analizira situacije u 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje situacije u kojima su vidljive suvremene situacije ropstva te prepoznaje sličnosti s primjerima ropstva o kojima se govori u biblijskim tekstovima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira situacije u kojima su vidljive suvremene situacije ropstva te tumači sličnosti s primjerima ropstva o kojima se govori u biblijskim 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači situacije u kojima su vidljive suvremene situacije ropstva te objašnjava sličnosti s primjerima ropstva o kojima se govori u 	<ul style="list-style-type: none"> – Kritički promišlja o situacijama u kojima su vidljive današnje situacije ropstva te argumentirano razlaže sličnosti s primjerima ropstva o kojima se govori u biblijskim tekstovima. – Kritički vrednuje originalnost

	<p>kojima je vidljivo da čovjek sebi i danas stvara idole koji vode u ropstvo (materijalizam, zabava, užitek, konformizam, ovisnosti...).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Povezuje i tumači poruku Isusovih blaženstava s čovjekovom čežnjom za srećom. – Razvija osjećaj i primjenjuje konkretne geste brige prema svima onima koji su potrebiti pomoći. 		<p>tekstovima.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Uočava originalnost Isusove poruke i njegova odnosa prema čovjeku. 	<p>biblijskim tekstovima.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači originalnost Isusove poruke i njegova odnosa prema čovjeku. 	<p>Isusove poruke i njegova odnosa prema čovjeku.</p>
<p>Prijedlozi: Sloboda duhovna: - od oholosti: (Lk 18,9-14) farizej i carinik - od bogatstva: (Lk 8,36) „Ta što koristi čovjeku steći sav svijet, a životu svojem ugoditi?“ - od mišljenja drugih: (Post 6) Noa gradi korablju na suhom - od materijalnih očekivanja: (Fil 4,12-13) „Znam i oskudijevati, znam i obilovati! Na sve sam i na svašta navikao: i sit biti i gladovati, i obilovati i oskudijevati.“ (13) „Sve mogu u Onome koji me jača!“ - od sebe samoga: (Mt 6,10) „Budi volja tvoja!“ - od sebe samoga: (Mt 26,29) „Oče moj! Ako je moguće, neka me mimoide ova čaša. Ali ne kako ja hoću, nego kako hoćeš ti.“ - za služenje: (Iv 13,1-17) Isus pere noge učenicima.</p> <p>Analizirati suvremenu ponudu i idole koji vode u neslobodu, izabirati istinske vrednote nadahnute pravim uzorima kršćanskoga života.</p>					
<p>C.6.2 UČENIK ANALIZIRA, RASPRAVLJA I VREDNUJE VRIJEDNOSTI SLOBODE, LJUBAVI I ODGOVORNOSTI ZA IZGRADNJU OSOBE I ZAJEDNICE, UOČAVA I TUMAČI ISUSOVU PONUDU SLOBODE I LJUBAVI.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje, objašnjava i raspravlja o povezanosti ljubavi, odgovornosti i slobode te da prava i potpuna sloboda izvire iz ljubavi prema Bogu i bližnjemu. – Objašnjava Isusov poziv na izgradnju pravednijega i boljega svijeta. – Prepoznaje potrebe ljudi oko sebe i navodi primjere odgovornoga ponašanja u izgradnji pravednijega svijeta (zauzimanje za pravdu, istinu, mir, dobro, milosrđe, solidarnost, dostojanstvo osobe...). 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira važnost slobode, ljubavi i odgovornosti u životu pojedinca i zajednice te prepoznaje te teme u Isusovu govoru i životu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava važnost slobode, ljubavi i odgovornosti u životu pojedinca i zajednice te objašnjava na koji su način te teme prisutne u Isusovu govoru i životu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i raspravlja vrijednosti slobode, ljubavi i odgovornosti za izgradnju osobe i zajednice, analizira i tumači Isusovu ponudu slobode i ljubavi. 	<ul style="list-style-type: none"> – Vrednuje vrijednosti slobode, ljubavi i odgovornosti za izgradnju osobe i zajednice, argumentirano tumači i vrednuje Isusovu ponudu slobode i ljubavi.

	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi i objašnjava tjelesna i duhovna djela milosrđa kao primjer kršćanske odgovornosti te daje primjere konkretnih djela milosrđa koje može provesti u svojoj okolini. 				
<p>Prijedlozi: Kršćanska odgovornost za postojanje situacija nepravde, neslobode i osamljenosti (Gaudium et spes, Centesimus annus; Katekizam Katoličke crkve). Grijeh i njegove posljedice (Post 4,2-15 i 11,1-9).- Prekid zajedništva, uništavanje slobode, mira i dostojanstva. Kako suvremeni čovjek gleda na slobodu (pjesme, plakati, reklame, film, glazba...). Hvalospjev ljubavi 1 Kor 13,1-13 - obilježja kršćanske ljubavi.</p>					
<p>C.6.3 UČENIK ANALIZIRA, RASPRAVLJA I VREDNUJE VRIJEDNOSTI SLOBODE, LJUBAVI, LJUDSKE ODGOVORNOSTI U DRUGIM RELIGIJAMA I SVJETONAZORIMA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i raspravlja o odnosu prema čovjekovoj slobodi tijekom povijesti (sloboda je označavala i prestanak ropstva, i pravo na neograničenost kretanja, i pravo na slobodu govora, pravo na slobodu mišljenja i vlastitoga stava, pravo na življenje od vlastitoga rada; sloboda od i sloboda "za". – Navodi i tumači značenje slobode u drugim religijama i svjetonazorima. – Analizira neke svete tekstove drugih religija važne za razumijevanje slobode, ljubavi i odgovornosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uz pomoć učitelja navodi značenje pojmova slobode i odgovornosti u drugim religijama i svjetonazorima te povezuje s izgradnjom osobe i zajedništva. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi značenje pojmova slobode i odgovornosti u drugim religijama i svjetonazorima a te povezuje s izgradnjom osobe i zajedništva. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači značenje pojmova slobode i odgovornosti u drugim religijama i svjetonazorima a te povezuje s izgradnjom osobe i zajedništva. 	<ul style="list-style-type: none"> – Raspravlja o značenju pojmova slobode i odgovornosti u drugim religijama i svjetonazorima te povezuje s izgradnjom osobe i zajedništva.
<p>Prijedlozi:</p>					

DOMENA D: CRKVA U MEĐUKULTURNOME I MEĐURELIGIJSKOME DIJALOGU					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 6. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>D.6.1 UČENIK OPISUJE POZITIVNE I NEGATIVNE STRANE CRKVE U SREDNJEMU I NOVOME VIJEKU I U SUVREMENOME DOBU TE PREPOZNAJE LJUDSKO I BOŽANSKO LICE CRKVE U POVIJESNIM DOGAĐAJIMA KAKO BI BOLJE RAZUMIO ŽIVOT CRKVE I DRUŠTVA DANAS.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi i opisuje najvažnije uzroke i posljedice velikoga raskola Crkve u XI. stoljeću i reformacije. – Kritički i objektivno tumači pozitivnu i negativnu ulogu Crkve u srednjemu vijeku (prosjачki redovi, promicanje znanosti i umjetnosti, križarski ratovi, inkvizicija, katolička obnova, misijski pokret). – Otkriva novo lice Crkve (II. vatikanski koncil). – Opisuje poslanje biskupa i svećenika, redovnica i redovnika te vjernika laika u Crkvi. – Navodi primjere kršćanskoga djelovanja u društvu. – Prepoznaje zajedničke korijene kršćanskih crkava i zalaže se za vrijednost ekumenizma. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje najvažnije događaje u životu Crkve u srednjemu i novome vijeku i u suvremenome dobu te u tome prepoznaje mnoge pozitivne, ali i negativne strane. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje najvažnije događaje u životu Crkve u srednjemu i novome vijeku i u suvremenome dobu te u tome prepoznaje mnoge pozitivne, ali i negativne strane. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje najvažnije događaje u životu Crkve u srednjemu i novome vijeku i u suvremenome dobu te analizira i tumači mnoge pozitivne, ali i negativne strane života Crkve, prepoznajući njezino ljudsko i božansko lice. – Objašnjava značenje pojma ekumenizam i pokazuje otvorenost prema ekumenskom e razmišljanju i djelovanju. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje najvažnije događaje u životu Crkve u srednjemu i novome vijeku i u suvremenome dobu te vrednuje pozitivne, ali i negativne strane života Crkve, prepoznajući njezino ljudsko i božansko lice.
Prijedlozi:					

<p>D.6.2 UČENIK OPISUJE I OBJAŠNJAVA VAŽNIJE BIBLIJSKE I DRUGE KRŠĆANSKE MOTIVE I PORUKE PRISUTNE U KNJIŽEVNOSTI I OSTALIM UMJETNOSTIMA, OSOBITO U ARHITEKTURI.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje mjesta okupljanja prvih kršćana. – Opisuje ranokršćanske motive, simbole i znakove na mjestima okupljanja prvih kršćana. – Prepoznaje, nabraja i uspoređuje osnovna obilježja najvažnijih stilova crkvenoga graditeljstva (primjere katedrale određene biskupije ili župne crkve). – Navodi unutrašnjost crkve (oltar, ambon, svetohranište...). 	<ul style="list-style-type: none"> – Povezuje osnovne pojmove s njihovim značenjem (katakombe, vrste crkvenih građevina, elemente unutrašnjosti crkve). – Navodi naziv jednoga ili dvaju stilova crkvenoga graditeljstva i tumači ih na konkretnim primjerima. – Navodi osnovne elemente crkvene unutrašnjosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Imenuje neke stilove crkvenoga graditeljstva, tumači ih na konkretnim primjerima, opisuje unutrašnjost crkve. 	<ul style="list-style-type: none"> – Imenuje stilove crkvenoga graditeljstva, navodi temeljne karakteristike i prepoznaje na konkretnim primjerima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje, nabraja i uspoređuje osnovne karakteristike najvažnijih stilova crkvenoga graditeljstva na konkretnim primjerima.
<p>Prijedlozi: Tijekom obrade biblijskih tekstova valja potaknuti učenike da promotre umjetnička djela: prepoznaju motive koje prikazuju, iznesu svoja zapažanja, prepoznaju osnovne elemente likovnog jezika... Predlaže se izvanučionička nastava - posjet crkvi kako bi se upoznala unutrašnjost crkve.</p>					
<p>D.6.3 UČENIK PREPOZNAJE I OBJAŠNJAVA SLIČNOSTI I RAZLIKE IZMEĐU KRŠĆANSKIH CRKAVA I SVETIH GRAĐEVINA DRUGIH RELIGIJA (SINAGOGA I DŽAMIJE).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje najvažnije sličnosti i razlike između kršćanskih crkava i bogomolja drugih religija (sinagoge i džamije) u vanjskome izgledu i u unutrašnjemu uređenju. – Navodi najpoznatije građevine drugih svjetskih religija. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje na poznatim (analiziranim) primjerima temeljne sličnosti i razlike između kršćanskih crkava i bogomolja drugih religija. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje na poznatim (analiziranim) primjerima temeljne sličnosti i razlike između kršćanskih crkava i bogomolja drugih religija. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira na poznatim (analiziranim) primjerima temeljne sličnosti i razlike između kršćanskih crkava i bogomolja drugih religija. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači na poznatim (analiziranim) primjerima temeljne sličnosti i razlike između kršćanskih crkava i bogomolja drugih religija.
<p>Prijedlozi:</p>					

Vjernost Savezu - učenici propituju pitanja autoriteta, zapovijedi, poslušnosti i slobode, otkrivaju da je svatko od njih jedinstven i dragocjen, da su upućeni jedni na druge te da su poštovanje, prijateljstvo i zajedništvo vrline i snaga njihova odrastanja i razvoja. U Isusu Kristu otkrivaju ispunjenje starozavjetnih obećanja.

7. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE					
DOMENA A: ČOVJEK PRED PITANJEM BOGA I SMISLA ŽIVOTA					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 7. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
A.7.1 UČENIK OTKRIVA, TUMAČI I VREDNUJE ULOGU VJERE/RELIGIJE U IZGRADNJI VLASTITE OSOBNOSTI TE ULOGU VJERE U RJEŠAVANJU NAPETOSTI I SUKOBA MEĐU LJUDIMA I NARODIMA TE U PROMICANJU MIRA.	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i obrazlaže da je svaki čovjek jedinstveno i neponovljivo biće. – Nabraja i kritički tumači ono što pomaže u izgradnji osobnosti i ono što predstavlja opasnost za tu izgradnju (npr. idoli i ideali u izgradnji osobnosti). – Kritički objašnjava ulogu vjere/religije u izgradnji vlastite osobnosti. – Analizira različite uzroke napetosti i konflikata među ljudima i među narodima. – Objašnjava mogućnost rješavanja napetosti i sukoba s kršćanskoga motrišta (ljubav prema Bogu i prema bližnjemu kao mjerilo nadvladavanja sukoba). 	<ul style="list-style-type: none"> – Nabraja ono što pomaže u izgradnji osobnosti i ono što predstavlja opasnost za tu izgradnju te prepoznaje povezanost vjere/religije i izgradnje vlastite osobnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje ono što pomaže u izgradnji osobnosti i ono što predstavlja opasnost za tu izgradnju te tumači važnost vjere/religije za izgradnju vlastite osobnosti i za rješavanje napetosti i sukoba među ljudima i narodima te za promicanje mira. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava ono što pomaže u izgradnji osobnosti i ono što predstavlja opasnost za tu izgradnju te obrazlaže važnost vjere/religije za izgradnju vlastite osobnosti i za rješavanje napetosti i sukoba među ljudima i narodima te za promicanje mira. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači i vrednuje ono što pomaže u izgradnji osobnosti i ono što predstavlja opasnost za tu izgradnju te kritički propitkuje važnost vjere/religije za izgradnju vlastite osobnosti i za rješavanje napetosti i sukoba među ljudima i narodima te za promicanje mira.
Prijedlozi: Učenik analizira moguće različite uzroke napetosti i sukoba (osjetljivost prema naredbama i zabranama, razlike u temperamentima, simpatija-antipatija, ograničavanje slobode i sl.). Istražuje i pronalazi moguće načine kako doći do rješenja: uživjeti se u situaciju drugoga, slušati i razgovarati, biti otvoren za pomirenje (Mt 5,23-24), argumentirano raspravljati, ne reagirati prebrzo i preburno... Deklaracija, Kuća škorpiona, Kronike iz Narnije, proza Zlatka Krilića i sl.					

<p>A.7.2 UČENIK POZNAJE OKRUŽJE I PODRIJETLO NOVOGA ZAVJETA, IZRavno ČITA STAROZAVJETNE I NOVOZAVJETNE TEKSTOVE, PREPOZNAJE KNJIŽEVNU VRSTU I SIMBOLIČKI GOVOR TE OBJAŠNJAVA ZNAČENJE.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje okružje i podrijetlo Novoga zavjeta (Palestina u Isusovo vrijeme, nastanak evanđelja, svjedočanstva o Kristu u evanđeljima...). – Određuje i objašnjava središnju poruku nekih novozavjetnih biblijskih tekstova. – Izravno čita starozavjetne proročke tekstove i objašnjava njihovu ulogu i značenje u povijesti spasenja. – U interpretaciji biblijskih tekstova razumije jezik, simbolički govor, razaznaje književnu vrstu i njezinu povezanost s porukom teksta. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi osnovne podatke o Palestini u Isusovo vrijeme, temeljne sadržaje i likove biblijskih novozavjetnih tekstova te najpoznatije starozavjetne proroke. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači osnovne podatke o Palestini u Isusovo vrijeme, temeljne sadržaje i likove biblijskih novozavjetnih tekstova te najpoznatije starozavjetne proroke. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači osnovne podatke o Palestini u Isusovo vrijeme, obrazlaže temeljne sadržaje i likove biblijskih novozavjetnih tekstova te najpoznatije starozavjetne proroke; analizira značenje tekstova. 	<ul style="list-style-type: none"> – Obrazlaže osnovne podatke o Palestini u Isusovo vrijeme, temeljne sadržaje i likove biblijskih novozavjetnih tekstova te najpoznatije starozavjetne proroke; objašnjava značenje tekstova.
<p>Prijedlozi: C. S. Lewis, <i>Kronike iz Narnije</i> (izbor iz različitih romana); Oscar Wilde, <i>Sretni kraljević</i>; Jonathann Swift, <i>Gulliverova putovanja</i>; Alfonse Daudet: <i>Pisma iz moga mlina</i>. Uspoređivati proročke likove: predstaviti lik, opisati religiozno i društveno okružje te njegovo djelovanje. Sastaviti teksta na temu prepoznavanja lažnih proroka danas - aktualizirati proročko djelovanje na temelju suvremenih primjera.</p>					
<p>A.7.3 UČENIK DUBLJE UPOZNAJE I RAZUMIJE DRUGE RELIGIJE (MONOTEISTIČKE I POLITEISTIČKE) I OBJAŠNJAVA SLIČNOSTI I RAZLIKE, A OSOBITO OPISUJE TEMELJNE ODREDNICE ZAJEDNIČKE BAŠTINE ŽIDOVSTVA I KRŠĆANSTVA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava temeljne pojmove religija. – Objašnjava sličnosti i razlike među različitim religijama. – Opisuje temeljne odrednice zajedničke baštine židovstva i kršćanstva (vjera i pobožnost u židovstvu, oblici molitve, židovski blagdani...). – Argumentirano objašnjava važnost međureligijskoga dijaloga. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje neke sličnosti i razlike među različitim religijama, navodi neke temeljne odrednice zajedničke baštine židovstva i kršćanstva te prepoznaje važnost međureligijskoga dijaloga. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uspoređuje neke sličnosti i razlike među različitim religijama, analizira i tumači neke temeljne odrednice zajedničke baštine židovstva i kršćanstva te objašnjava važnost međureligijskoga dijaloga. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači neke sličnosti i razlike među različitim religijama, objašnjava neke temeljne odrednice zajedničke baštine židovstva i kršćanstva te obrazlaže važnost međureligijskoga dijaloga. 	<ul style="list-style-type: none"> – Kritički vrednuje neke sličnosti i razlike među različitim religijama, tumači neke temeljne odrednice zajedničke baštine židovstva i kršćanstva te kritički vrednuje važnost međureligijskoga dijaloga.

Prijedlozi:					
I. B. Singer, <i>Priče za djecu</i> ; L. M. Montgomery, <i>Anne od Zelenih zabata</i> . Sastaviti kronologiju najvažnijih događaja izraelske povijesti.					
DOMENA B: KRŠĆANSKA VJERA I ŽIVOT					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 7. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
B.7.1 UČENIK OPISUJE OSNOVE PROROČKE OBJAVE I TUMAČI POZIV, POSLANJE I ULOGU STAROZAVJETNIH PROROKA.	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje Bibliju kao svetu knjigu izraelskoga naroda. – Analizira i objašnjava neke temeljne izričaje vjere u jednoga i pravoga Boga u starozavjetnim knjigama, osobito u izabranim tekstovima Petoknjžja i proročkim spisima. – Tumači važnije proročke poruke koje govore o vjeri, duhovnome i moralnome životu židovskoga naroda i njegova odnosa s Bogom. – Analizira i tumači temeljne odrednice judaizma, vjere u jednoga Boga. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje poziv, poslanje i ulogu starozavjetnih proroka. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje poziv, poslanje i ulogu starozavjetnih proroka te prepoznaje aktualnost njihove poruke i za današnjega čovjeka. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači poziv, poslanje i ulogu starozavjetnih proroka te objašnjava aktualnost njihove poruke i za današnjega čovjeka. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači poziv, poslanje i ulogu starozavjetnih proroka te kritički vrednuje aktualnost njihove poruke i za današnjega čovjeka.
Prijedlozi:					
B.7.2 UČENIK OBRAZLAŽE KRŠĆANSKI ODGOVOR NA PITANJE SMRTI I ŽIVOTA NAKON SMRTI.	<ul style="list-style-type: none"> – Promišljajući o svakodnevnom činjenicama i iskustvima bolesti, patnje i smrti, analizira i tumači ih u svjetlu vjere, odnosno života, smrti i uskrsnuća Isusa Krista, njegova nauka i vjere Crkve o vječnome životu (raj, pakao, čistilište) u svjetlu Kristova ponovnoga dolaska. – Tumači biblijske slike i usporedbe o životu nakon smrti u Novome zavjetu (svadbena gozba: Mt 22,1-14; stanovati kod Boga: Iv 14,1-3; grad Božji; Otk 21,9-22). 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje kršćanski odgovor na pitanje smrti i života nakon smrti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava kršćanski odgovor na pitanje smrti i života nakon smrti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači kršćanski odgovor na pitanje smrti i života nakon smrti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Kritički promišlja te obrazlaže kršćanski odgovor na pitanje smrti i života nakon smrti.

	<ul style="list-style-type: none"> – Ispravno shvaća i tumači ključne pojmove: <i>raj, pakao, čistilište, posljednji sud, uskrsnuće tijela, život vječni.</i> 				
<p>Prijedlozi: Uz biblijske i druge tekstove obraditi i kratke referentne tekstove iz KKC-a.</p>					
<p>B.7.3 UČENIK KRITIČKI PROMIŠLJA O GRIJEHU I NJEGOVIH POSLJEDICAMA TE O VAŽNOSTI SAKRAMENTA POMIRENJA I PRAŠTANJA U ŽIVOTU POJEDINCA I U ŽIVOTU CRKVE; PROMIŠLJA O SAKRAMENTU BOLESNIČKOGA POMAZANJA; OBJAŠNJAVA GLAVNE OZNAKE JEDNE, SVETE, KATOLIČKE I APOSTOLSKE CRKVE, OBILJEŽJA NJEZINA JEDINSTVA I EKUMENSKOGA ZALAGANJA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Promišlja o različitim promašajima i pogreškama prema čovjeku i prema Bogu te vrednuje posljedice tih činova. – Obrazlaže da promašaj i krivnja pripadaju životnoj stvarnosti. – Analizira i tumači kako Isus susreće ljude koji su opterećeni grijehom (Isus i grešnica: Lk 7,36-50; Isus i preljubnica: Iv 8,1-11; milosrdni otac: Lk 15,11-32). - Promišlja o oprostjenju kao temeljnome kršćanskom iskustvu. – Analizira i objašnjava sakrament pomirenja u svjetlu biblijskih tekstova o zlu, grijehu i krivnji, posebno u svjetlu Božjega praštanja i čovjekova pomirenja s Bogom. – Promatra i analizira glavne oznake jedne, svete, katoličke i apostolske Crkve, s naglaskom na ostvarenje njezina poslanja u svijetu, potom izgradnju crkvenoga jedinstva i promišljanje granica i mogućnosti ekumenskoga zajedništva. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje posljedice grijeha te važnost sakramenta pomirenja i praštanja u životu pojedinca i Crkve; opisuje sakrament bolesničkoga pomazanja. – Navodi i opisuje značenje vlastitosti Crkve: jedna, sveta, katolička i apostolska te Kristov poziv da svi kršćani budu jedno srce i jedna duša, da budu jedno. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava posljedice grijeha te važnost sakramenta pomirenja i praštanja u životu pojedinca i Crkve; objašnjava sakrament bolesničkoga pomazanja. – Objašnjava značenje vlastitosti Crkve: jedna, sveta, katolička i apostolska te Kristov poziv da svi kršćani budu jedno srce i jedna duša, da budu jedno. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači posljedice grijeha te važnost sakramenta pomirenja i praštanja u životu pojedinca i Crkve; analizira i tumači važnost sakramenta bolesničkoga pomazanja. – Analizira i tumači vlastitosti jedne, svete, katoličke i apostolske Crkve. 	<ul style="list-style-type: none"> – Kritički promišlja te obrazlaže posljedice grijeha te važnost sakramenta pomirenja i praštanja u životu pojedinca i Crkve; vrednuje važnost sakramenta bolesničkoga pomazanja. – Kritički prosuđuje načine i putove ekumenskoga zajedništva među razdijeljenim kršćanima.
<p>Prijedlozi: Uz biblijske, kratki referentni saborski i papinski dokumenti; KKC.</p>					

DOMENA C: MORAL I ODGOVORNA SLOBODA					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 7. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>C.7.1 UČENIK ANALIZIRA I VREDNUJE ČOVJEKOVO PONAŠANJE U SVJETLU DESET BOŽJIH ZAPOVIJEDI, OBJAŠNJAVA I VREDNUJE ORIGINALNOST ISUSOVA ODNOSA PREMA ČOVJEKU.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava i analizira Božje zapovijedi kao one koje otkrivaju i čuvaju ljudsku slobodu te povezuje odnos Dekaloga i temeljnih ljudskih prava. – Objašnjava da se zapovijedi temelje na ljubavi prema Bogu i bližnjemu. – Uočava, objašnjava i vrednuje povezanost vrijednosti osobe, ljudskoga dostojanstva i ljudskih prava. – Prepoznaje i objašnjava pojam kreposti. – Navodi bogoslovne kreposti i objašnjava njihovu važnost za čovjekov odnos prema Bogu. – Prepoznaje i tumači važnost i vrijednost istine i istinoljubivosti u odnosu prema sebi i drugima, objašnjava da svaki čovjek ima pravo na priopćavanje istine. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uz pomoć učitelja analizira čovjekovo ponašanje u svjetlu Deset Božjih zapovijedi i objašnjava originalnost Isusova odnosa prema čovjeku. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira čovjekovo ponašanje u svjetlu Deset Božjih zapovijedi i objašnjava originalnost Isusova odnosa prema čovjeku. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uz pomoć učitelja vrednuje čovjekovo ponašanje u svjetlu Deset Božjih zapovijedi i originalnost Isusova odnosa prema čovjeku. 	<ul style="list-style-type: none"> – Vrednuje čovjekovo ponašanje u svjetlu Deset Božjih zapovijedi i originalnost Isusova odnosa prema čovjeku.
<p>Prijedlozi: Deset zapovijedi – Božji Savez s ljudima (Izl 20,1-17). Analiza „Saveza“ čovjeka s Bogom i saveza koje ljudi međusobno sklapaju: značenje, snaga, inicijativa, trajnost, vjernost, svjedočanstvo, poruka različitih saveza (npr. prijateljstvo).</p>					

<p>C.7.2 UČENIK ANALIZIRA I KRITIČKI PROMIŠLJA O NEKIM SUVREMENIM MORALNIM DVOJBAMA U SVJETLU DEKALOGA I KRŠĆANSKIH MORALNIH NAČELA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Otkriva, analizira i tumači pojave koje dovode u pitanje svetost svakoga ljudskog života. – Argumentirano tumači da je Bog jedini gospodar svakoga ljudskog života od začeca do prirodne smrti. – Analizira i kritički objašnjava najučestalije povrede ljudskoga života. – Analizira i daje prijedloge brige za potrebe drugih (prihvatanje, poštovanje, razumijevanje, pravednost, solidarnost, povjerenje, opraštanje). – Prepoznaje važnost osjetljivosti i brige za potrebe drugih i navodi primjere brige za druge. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i opisuje neke suvremene moralne dvojbe u svjetlu Dekaloga i kršćanskih moralnih načela. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava neke suvremene moralne dvojbe u svjetlu Dekaloga i kršćanskih moralnih načela. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači neke suvremene moralne dvojbe u svjetlu Dekaloga i kršćanskih moralnih načela. 	<ul style="list-style-type: none"> – Kritički promišlja o nekim suvremenim moralnim dvojbama u svjetlu Dekaloga i kršćanskih moralnih načela.
<p>Prijedlozi: Suvremene povrede Dekaloga: stvaranje idola, nepravda, siromaštvo, laž, manipulacija medija, ugrožavanje života, nebriga za okoliš...</p>					
<p>C.7.3 UČENIK ANALIZIRA I OBJAŠNJAVA POJAM, ULOGU I VAŽNOST SAVJESTI U RELIGIJAMA I SVJETONAZORIMA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava i tumači da svaki čovjek ima pravo živjeti po svojoj savjesti. – Objašnjava i raspravlja važnost trajnoga odgoja savjesti kako bi savjest bila ispravno formirana. – Analizira problemske situacije razlikovanja ispravnih postupaka prema savjesti u religijama i svjetonazorima (nepravda, siromaštvo, nepoštovanje ljudske osobe, nebriga za okoliš, ugrožavanje života). 	<ul style="list-style-type: none"> – Uz pomoć učitelja analizira pojam, ulogu i važnost savjesti u religijama i svjetonazorima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira pojam, ulogu i važnost savjesti u religijama i svjetonazorima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uz pomoć učitelja objašnjava pojam, ulogu i važnost savjesti u religijama i svjetonazorima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava pojam, ulogu i važnost savjesti u religijama i svjetonazorima.
<p>Prijedlozi: Stvarati problemska pitanja, prizore, činjenice i događaje koji stavljaju na ispit čovjekovu savjest i njegov slobodan i odgovoran izbor (govoriti istinu ili lagati, ogovarati...).</p>					

DOMENA D: CRKVA U MEĐUKULTURNOME I MEĐURELIGIJSKOME DIJALOGU					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 7. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
D.7.1 UČENIK TUMAČI NASTANAK, TEMELJNA OBILJEŽJA I NAUK KRŠĆANSKIH CRKAVA I ZAJEDNICA TE OBRAZLAŽE PRIMJERE EKUMENIZMA.	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje posebnosti Pravoslavne crkve, crkvenu strukturu i navodi što je zajedničko s Katoličkom crkvom. – Objašnjava nastanak grkokatolika i prepoznaje mogućnost jedinstva Crkve u raznolikosti. – Objašnjava temeljne postavke protestantskoga nauka; imenuje važnije protestantske crkve. – Obrazlaže važnost i potrebu odnosa poštovanja i uvažavanja drugih kršćanskih vjeroispovijesti i njihovih pripadnika. – Objašnjava početak i razvoj ekumenskoga pokreta i ekumenizam kao jednu od najvažnijih zadaća Crkve. – Navodi kako možemo promicati jedinstvo kršćana u svojoj sredini. – Izražava i zastupa stav poštovanja prema pripadnicima drugih kršćanskih crkava. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi kršćanske crkve te prepoznaje neka obilježja Pravoslavne, Grkokatoličke i protestantskih crkava. – Definira ekumenizam, opisuje kako ga ostvarivati u svojoj sredini te izražava stav poštovanja prema pripadnicima drugih kršćanskih crkava. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje neka obilježja Pravoslavne, Grkokatoličke i protestantskih crkava. – Objašnjava potrebu i važnost ekumenizma te mogućnosti i poteškoće u ostvarivanju ekumenizma. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava neka obilježja Pravoslavne, Grkokatoličke i protestantskih crkava (nastanak, nauk). – Analizira i tumači mogućnosti i poteškoće u ostvarivanju ekumenizma. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači sličnosti i razlike između Rimokatoličke i Pravoslavne, Grkokatoličke i protestantskih crkava i nauka te kritički vrednuje mogućnosti i poteškoće u ostvarivanju ekumenizma.
Prijedlozi: Preporučuje se izvanučionička nastava, posjet kršćanskoj zajednici u svome mjestu. Prepoznati i navesti primjere kršćanske solidarnosti, poštovanja i zajedničkih aktivnosti među kršćanskim konfesijama.					
D.7.2 UČENIK OBJAŠNJAVA UTJECAJ KRŠĆANSTVA NA HRVATSKO DRUŠTVO, NA HRVATSKU KULTURU, TRADICIJU, UMJETNOST, KNJIŽEVNOST, ZNANOST.	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira književnoumjetničke tekstove s temom savjesti, vjere, nade, ljubavi, kreposti... – Analizira umjetnička djela. – Prepoznaje likovni jezik kao poseban način izražavanja. 	- Imenuje primjere u kojima je vidljiv utjecaj kršćanstva na hrvatsko društvo, na hrvatsku kulturu, tradiciju, umjetnost, književnost, znanost.	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje primjere u kojima je vidljiv utjecaj kršćanstva na hrvatsko 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira primjere u kojima je vidljiv utjecaj kršćanstva na hrvatsko 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači primjere u kojima je vidljiv utjecaj kršćanstva na hrvatsko

	<ul style="list-style-type: none"> – Vrednuje doprinos Crkve razvoju školstva, kulture i znanosti. – Pokazuje zanimanje za sadržaje, sudjeluje u raspravi, pokazuje poštovanje prema umjetnosti. 		društvo, na hrvatsku kulturu, tradiciju, umjetnost, književnost, znanost.	društvo, na hrvatsku kulturu, tradiciju, umjetnost, književnost, znanost.	društvo, na hrvatsku kulturu, tradiciju, umjetnost, književnost, znanost.
<p>Prijedlozi: Tijekom obrade biblijskih tekstova valja potaknuti učenike na promotranje umjetnička djela: prepoznaju motive koje prikazuju, iznose svoja zapažanja, prepoznaju osnovne elemente likovnog jezika...</p>					
<p>D.7.3 UČENIK OPISUJE I NAVODI PRIMJERE KAKO SU SVJETSKE RELIGIJE I DRUGE KRŠĆANSKE ZAJEDNICE PRIDONIJELE PROMJENI HRVATSKOGA I DRUGIH DRUŠTAVA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje ikone kao poseban vid likovne umjetnosti i navodi osnovne karakteristike. – Prepoznaje utjecaj i doprinos protestantizma (Martin Luther kao prevoditelj Biblije, uvođenje narodnoga jezika). – Prepoznaje sličnosti i razlike u arhitekturi i unutrašnjemu uređenju kršćanskih crkava. – Izražava i zastupa stav poštovanja prema pripadnicima drugih religija i kršćanskih crkava. 	<ul style="list-style-type: none"> – Imenuje primjere u kojima je vidljiv utjecaj svjetskih religija i drugih kršćanskih zajednica na hrvatsko društvo. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje primjere u kojima je vidljiv utjecaj svjetskih religija i drugih kršćanskih zajednica na hrvatsko društvo. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira primjere u kojima je vidljiv utjecaj svjetskih religija i drugih kršćanskih zajednica na hrvatsko društvo. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači primjere u kojima je vidljiv utjecaj svjetskih religija i drugih kršćanskih zajednica na hrvatsko društvo.
<p>Prijedlozi:</p>					

Život u Duhu - vjera u Trojedinoga Boga - učenici u svjetlu kršćanske vjere dublje upoznaju i razumiju sebe i svijet oko sebe te razumiju vrijednost kršćanske vjere i kršćanskoga života za život pojedinca i zajednice.

8. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE					
DOMENA A: ČOVJEK PRED PITANJEM BOGA I SMISLA ŽIVOTA					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 8. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
A.8.1 UČENIK DUBLJE UPOZNAJE I RAZUMIJE SEBE, SVOJ POZIV, RAZVIJA DUH ZAJEDNIŠTVA, PRIJATELJSTVA I LJUBAVI TE SE ODGOVORNO ODNOSI PREMA VLASTITOJ SPOLNOSTI.	<ul style="list-style-type: none"> Analizira iskustva zajedništva koja izgrađuju, daju sigurnost i pružaju osjećaj radosti i dobra. Analizira temeljne izazove predadolescencije i mladenaštva (vrijeme prijelaza, izazovi, sukobi, kriza odrastanja, radost prijateljstva, prava ljubav i smisao ljudske spolnosti...). Objašnjava spolnost kao Božji dar i zadatak (ljudska spolnost u svjetlu Biblije i Crkve). 	<ul style="list-style-type: none"> Prepoznaje iskustva koja izgrađuju, daju sigurnost i pružaju osjećaj radosti i dobra; izražava spremnost odgovorno se odnositi prema tim iskustvima. 	<ul style="list-style-type: none"> Analizira iskustva koja izgrađuju, daju sigurnost i pružaju osjećaj radosti i dobra. 	<ul style="list-style-type: none"> Analizira i tumači iskustva koja izgrađuju, daju sigurnost i pružaju osjećaj radosti i dobra. 	<ul style="list-style-type: none"> Kritički promišlja i vrednuje iskustva koja izgrađuju, daju sigurnost i pružaju osjećaj radosti i dobra.
Prijedlozi: Kritički analizirati tekstove o ljubavi, sukobima, odrastanju i sl. iz časopisa za mlade. Kritički analizirati „komercijaliziranja“ ljudske spolnosti, B. Prosenjak, <i>Divlji konj</i> ; Saint Exupery, <i>Mali princ</i> .					
A.8.2 UČENIK SE MOŽE SLUŽITI BIBLIJOM KAO POVJESNO-KULTURNIM DOKUMENTOM, KAO VJERODOSTOJNIM INTERPRETACIJSKIM KLJUČEM EGZISTENCIJE I ZNA DA JE ZA CRKVU BIBLIJA PRIHVACENA BOŽJA RIJEČ.	<ul style="list-style-type: none"> Samostalno pronalazi tekstove u Bibliji. Uočava i analizira prisutnost biblijskih motiva u različitim područjima života. Prepoznaje i tumači središnje sadržaje nekih biblijskih tekstova. Tumači tvrdnju: <i>Biblija je riječ Božja</i>. Navodi i tumači biblijske tekstove koji nude odgovore na najvažnija egzistencijalna pitanja, te odgovore uspoređuje s odgovorima drugih velikih religija. 	<ul style="list-style-type: none"> Prepoznaje zašto Bibliju smatramo povijesno-kulturnim dokumentom, vjerodostojnim interpretacijskim ključem 	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje zašto Bibliju smatramo povijesno-kulturnim dokumentom, vjerodostojnim interpretacijskim ključem egzistencije i Božjom riječju. 	<ul style="list-style-type: none"> Objašnjava zašto Bibliju smatramo povijesno-kulturnim dokumentom, vjerodostojnim interpretacijskim ključem egzistencije i Božjom riječju. 	<ul style="list-style-type: none"> Samostalno tumači, uz navođenje primjera, zašto Bibliju smatramo povijesno-kulturnim dokumentom, vjerodostojnim interpretacijskim ključem egzistencije i Božjom riječju.

	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava prožetost suvremene kulture biblijskim motivima i navodi primjere iz književnosti, umjetnosti, arhitekture. – Imenuje biblijske tekstove koji su nadahnuli temeljna umjetnička djela (književna, glazbena, likovna), hrvatska i europska. 	egzistencije i Božjom riječju.			
Prijedlozi: Odabrana književna, likovna, glazbena i filmska djela hrvatskih, poznatih i nepoznatih umjetnika: romanički reljefi, renesansne crkve i slike, pučke popijevke itd.					
A.8.3 UČENIK TUMAČI I VREDNUJE VAŽNOST RELIGIJE U LJUDSKOME ŽIVOTU TE ARGUMENTIRANO TUMAČI RAZLIČITE NAČINE ČOVJEKOVA TRAGANJA ZA BOGOM I RAZLIČITE OBLIKE RELIGIOZNOSTI.	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava da je čovjek religiozno biće. – Razlikuje i objašnjava pojmove <i>vjera, religija, religioznost, religiozni pokreti, vjerska ravnodušnost, ateizam</i>. – Razlikuje i objašnjava pravu religioznost od krivih oblika religioznosti. – Razumije i objašnjava na koja pitanja religija daje odgovor. – Argumentirano iznosi svoje iskustvo o čovjeku i religiji. – Tumači i vrednuje različite načine traženja Boga te objašnjava kriva shvaćanja Boga te krive oblike traženja Boga. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje važnost religije u ljudskom životu te navodi različite načine čovjekova traganja za Bogom i različite oblike religioznosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava važnost religije u ljudskom životu te opisuje različite načine čovjekova traganja za Bogom i različite oblike religioznosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači važnost religije u ljudskom životu te objašnjava različite načine čovjekova traganja za Bogom i različite oblike religioznosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Vrednuje važnost religije u ljudskom životu te tumači različite načine čovjekova traganja za Bogom i različite oblike religioznosti.
Prijedlozi: Iznositi i vrednovati statističke podatke s obzirom na religioznost i nereligioznost. Analizirati tekstove i slike koji govore o religioznom ponašanju u različitim kulturama i vremenima. Tekstovi i dokumentarni filmovi o hrvatskim svetcima, blaženicima, misionarima i sl.					

DOMENA B: KRŠĆANSKA VJERA I ŽIVOT					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 8. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
B.8.1 UČENIK OPISUJE OSNOVNE IZRIČAJE VJERE U JEDNOGA BOGA KAKO GA JE OBLIKOVALA APOSTOLSKA I PRVA KRŠĆANSKA ZAJEDNICA – CRKVA.	<ul style="list-style-type: none"> – Svjetlu svakodnevnih temeljnih iskustava i spoznaja vjere pridružuje biblijska svjedočanstava i slike koje govore o vjeri u jednoga i pravoga Boga i te spoznaje propitkuje u poveznici s izričajima te vjere sadržanima u Apostolskome vjerovanju i životu kršćanske zajednice. – Prepoznaje temeljne dimenzije iskustva vjere kod pojedinih biblijskih likova. 	<ul style="list-style-type: none"> – Poznae osnovne biblijske slike o pravome Bogu i opisuje izričaje vjere u jednoga Boga u otajstvu Oca, Sina i Duha Svetoga. 	<ul style="list-style-type: none"> – Povezuje i opisuje biblijske slike o Bogu s izričajima vjere u Oca, Sina i Duha Svetoga kako ih je oblikovala Crkva i uočava važnost klanjanja i molitve Presvetomu Trojstvu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uočava i objašnjava poveznicu ljudskih iskustava i biblijskih slika o Bogu koje govore o tajni Presvetoga Trojstva i opisuje Božje vlastitosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uspoređuje i objašnjava ljudske predodžbe, biblijske slike i izričaje vjere Crkve o otajstvu Presvetoga Trojstva i izdvaja bitna obilježja vjere u jednoga pravog Boga.
Prijedlozi: KKC i YOUCAT					
B.8.2 UČENIK TUMAČI ISUSA KRISTA KAO PRAVOGA BOGA I PRAVOGA ČOVJEKA.	<ul style="list-style-type: none"> – Pronalazi, analizira i prosuđuje biblijske tekstove i izričaje koji donose Isusove riječi o njegovu božanskom dostojanstvu i poslanju, njegovu odnosu s Ocem nebeskim i Duhom Svetim te ih produbljuje u poveznici s izričajima i naukom Crkve o Isusu Kristu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Poznae i opisuje osnovne biblijske izjave vjere u Isusa Krista, od njegova utjelovljenja do vjere prve kršćanske zajednice nakon njegova uskrsnuća. 	<ul style="list-style-type: none"> – Razlikuje i opisuje različite biblijske slike i izričaje vjere o Isusu Kristu koji je pravi Bog i pravi čovjek i prepoznaje njegovu ulogu u otkupljenju i konačnome spasenju svih ljudi. 	<ul style="list-style-type: none"> – Određuje i objašnjava, u svjetlu biblijskih izričaja, temeljne oznake Kristova čovještva i božanstva, tumači njegovu ulogu u povijesti spasenja ljudi, potrebu vjere u Krista Spasitelja i nasljedovanja Krista. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uspoređuje, u svjetlu biblijskih i crkvenih izričaja, obilježja i poveznice između Kristove ljudske i božanske naravi i opisuje tajnu Isusa Krista kao druge božanske Osobe te njegovu ulogu u povijesti spasenja i životu vjernika.
Prijedlozi: Uz biblijske tekstove koristiti se i kratkim izričajima YOUCAT-a.					

<p>B.8.3 UČENIK OBRAZLAŽE SMISAO SAKRAMENTA ŽENIDBE TE TUMAČI VREDNOTE BRAKA I OBITELJI.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači stvaranje muškarca i žene na temelju biblijskih svjedočanstava i kršćanske tradicije. – Poznaje osnovne teološke teze stvaranja čovjeka. – Razumije i kritički se osvrće na suvremeno ophođenje prema pojmovima <i>muž</i> i <i>žena</i>. – Obrazlaže smisao sakramenta ženidbe. – Tumači i obrazlaže vrednote obitelji. 	<ul style="list-style-type: none"> – U biblijskim događajima prepoznaje Duha Svetoga kao treću božansku osobu i opisuje njegovo djelovanje u životu vjernika i Crkve. – Navodi darove Duha Svetoga koji se primaju u sakramentu Potvrde i opisuje njihovu važnost u vlastitome životu i vjeri. 	<ul style="list-style-type: none"> – Određuje i opisuje neka bitna biblijska izvješća o Duhu Svetome u Marijinu i Isusovu životu i životu prve kršćanske zajednice. – Navodi i objašnjava darove Duha Svetoga i opisuje njihovo značenje u osobnome životu i izgradnji zrele kršćanske vjere. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi i uspoređuje različita očitovanja Duha Svetoga u životu vjernika i Crkve. – Tumači znakove i darove Duha Svetoga koji se primaju u sakramentu potvrde i opisuje njihovo značenje u osobnome životu i životu vjerske zajednice. 	<ul style="list-style-type: none"> – Raspravlja o djelovanju Duha Svetoga u životu vjernika i Crkve i tumači važnost molitve Duhu Svetomu. – Uspoređuje i prosuđuje različite darove Duha Svetoga primljene u sakramentu potvrde i vrednuje njihovo značenje u životu odrasla vjernika i životu zajednice.
<p>Prijedlozi:</p>					

DOMENA C: MORAL I ODGOVORNA SLOBODA					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 8. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
C.8.1 UČENIK PREPOZNAJE I ANALIZIRA DANAŠNJE PREDRASUDE TE U SVJETLU ISUSOVA ODNOSA PREMA LJUDIMA VREDNUJE VLASTITE STAVOVE I VLADANJE TE PONAŠANJA I STAVOVE U SVOJOJ SREDINI.	<ul style="list-style-type: none"> – Na temelju novozavjetnih tekstova prepoznaje i analizira Isusov odnosu prema ljudima (prema grešnicima, (Lk 7,36-50; susret s bolesnima, Lk 5,12-16; ljubav prema odbačenima i prezrenima, Mk 10,46-52. – Iznosi argumente i daje primjere o potrebi prihvaćanja, poštovanja i uvažavanja svakoga čovjeka po uzoru na Isusa Krista. – Prepoznaje i analizira današnje predrasude te u svjetlu Isusova odnosa prema ljudima vrednuje vlastita ponašanja i stavove te ponašanja i stavove u svojoj sredini. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi i opisuje, na temelju biblijskih tekstova, neka važnija obilježja Isusova ponašanja prema ljudima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava, na temelju biblijskih tekstova, neka važnija obilježja Isusova ponašanja prema ljudima i u njihovu svjetlu analizira vlastite životne stavove i vladanje. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači, na temelju biblijskih tekstova, neka važnija obilježja Isusova ponašanja prema ljudima i u njihovu svjetlu tumači vlastite životne stavove i vladanje. 	<ul style="list-style-type: none"> – Obrazlaže, na temelju biblijskih tekstova, neka važnija obilježja Isusova ponašanja prema ljudima i u njihovu svjetlu promišlja i vrednuje vlastite životne stavove i vladanje.
Prijedlozi: Imenovati rubne skupine u društvu (ovisnici, beskućnici, siromasi, osamljeni...), dati prijedloge kako te skupine uključiti u društvo; poticati na uključivanje u ostvarivanju prijedloga.					
C.8.2 UČENIK ANALIZIRA I VREDNUJE ZNAČENJE I VRIJEDNOST RADA ZA LJUDSKI ŽIVOT TE NAVODI I TUMAČI RAZLIČITE OBLIKE SUODGOVORNOGA ANGAŽMANA ZA PRAVEDAN I MIRAN SUŽIVOT U DRUŠTVU.	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava i analizira poziv i potrebu čovjeka za radom te pravo svakoga čovjeka na rad. – Objašnjava, tumači i vrednuje kršćansko shvaćanje rada (rad kao mogućnost vlastitoga razvitka i stvaranja primjerenih životnih uvjeta, rad kao suodgovornost za blagostanje obitelji i društva, rad kao služenje i sudjelovanje u Božjoj brizi za čovjeka i svijet). – Objašnjava, analizira i kritički raspravlja oblike društvene nepravde i navodi njezine uzroke te oblike primjerena kršćanskog odgovora na njih. – Objašnjava i tumači dostojanstvo 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje poziv i potrebu čovjeka za radom, pravo svakoga čovjeka na rad te suodgovornost svih za pravedan i miran suživot u društvu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava poziv i potrebu čovjeka za radom, pravo svakoga čovjeka na rad te suodgovornost svih za pravedan i miran suživot u društvu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači poziv i potrebu čovjeka za radom, pravo svakoga čovjeka na rad te suodgovornost svih za pravedan i miran suživot u društvu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Kritički promišlja i vrednuje poziv i potrebu čovjeka za radom, pravo svakoga čovjeka na rad te suodgovornost svih za pravedan i miran suživot u društvu.

	ljudske osobe, ljudska prava, opće dobro, solidarnost, brigu za siromašne.				
Prijedlozi:					
Rasprava: različita stajališta o ljudskome radu (osiguranje egzistencije, stjecanje novca i ugleda, kao prisila i teret, kao služenje i sredstvo samoostvarenja...). Kršćansko shvaćanje rada: rad kao mogućnost vlastitoga razvitka i stvaranja prikladnih životnih uvjeta, rad kao suodgovornost za blagostanje obitelji i društva, rad kao služenje i sudjelovanje u Božjoj brizi za čovjeka i svijet.					
C.8.3 UČENIK TUMAČI, ANALIZIRA I USPOREĐUJE ZNAČENJE PATNJE I ZLA U KRŠĆANSTVU I DRUGIM RELIGIJAMA I SVJETONAZORIMA TE NAČIN SUOČAVANJA SA SUVREMENIM OBLICIMA ZLA (SMISAO/BESMISAO ŽIVOTA, BOLEST, ZLO, PATNJA, SMRT).	<ul style="list-style-type: none"> Prepoznaje, objašnjava i tumači glavne izvore čovjekova grijeha, oholost i zavist prema biblijskim tekstovima (Istočni grijeh: Post 3,16, Kain i Abel: Post 4,11-6). Uočava, objašnjava i kritički analizira odnos između slobode i grijeha, objašnjava kršćansko shvaćanje zla i patnje i uspoređuje ga sa shvaćanjima u drugim religijama. Navodi i uspoređuje uzroke zla u drugim religijama i svjetonazorima. 	<ul style="list-style-type: none"> Promatra i definira zlo i patnju iz različitih filozofskih, svjetonazorskih i religijskih kutova. 	<ul style="list-style-type: none"> Promatra i opisuje zlo i patnju iz različitih filozofskih, svjetonazorskih i religijskih kutova. 	<ul style="list-style-type: none"> Analizira i tumači zlo i patnju iz različitih filozofskih, svjetonazorskih i religijskih kutova. 	<ul style="list-style-type: none"> Analizira, uspoređuje, tumači i definira zlo i patnju iz različitih filozofskih, svjetonazorskih i religijskih kutova.
Prijedlozi:					
Na primjerima iz medija analizirati probleme u društvu koji uzrokuju patnju (nasilje, siromaštvo, osamljenost, nepravdu, bolest...) i usporediti različite odgovore na patnju (Job 17,1-2.11-13; Ps 10,1.12). Isus ohrabruje one koji trpe (Mt 11,28: „Dođite k meni svi koji ste izmoreni i opterećeni...“).					
DOMENA D: CRKVA U MEĐUKULTURNOME I MEĐURELIGIJSKOME DIJALOGU					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 8. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
D.8.1 UČENIK PREPOZNAJE DJELOVANJE DUHA SVETOGA U CRKVI OD NASTANKA CRKVE PA SVE DO DANAS, OSOBITO U ŽIVOTIMA SVETACA.	<ul style="list-style-type: none"> Tumači novozavjetni tekst o djelovanju Duha Svetoga u Crkvi (Različiti su dari, a isti Duh, 1 Kor 12,4-13). Opisuje živote nekih svetaca i prepoznaje djelovanje Duha Svetoga u njihovu životu i djelovanju. Imenuje i navodi u čemu uočava Duha Svetoga u životu Crkve i u svome životu na 	<ul style="list-style-type: none"> Prepričava novozavjetni tekst o djelovanju Duha Svetoga u prvoj Crkvi. Imenuje nekoliko svetaca. Navodi primjer što znači djelovati po Duhu Svetome u svome životu. 	<ul style="list-style-type: none"> Prepričava novozavjetni tekst o djelovanju Duha Svetoga u prvoj Crkvi. Imenuje nekoliko svetaca, prepoznaje u čemu mogu biti uzor. Navodi primjer što znači 	<ul style="list-style-type: none"> Prepričava i svojim riječima objašnjava primjer djelovanja Duha Svetoga u prvoj Crkvi. Imenuje nekoliko svetaca. Samostalno istražuje i opisuje život nekoga svetca, navodi u čemu može biti 	<ul style="list-style-type: none"> Analizira novozavjetni tekst i navodi poruku. Imenuje nekoliko svetaca. Samostalno istražuje i detaljno opisuje život nekoga svetca, navodi u čemu može biti uzor. Navodi u čemu uočava Duha Svetoga u životu svetaca, u životu Crkve i svome

	temelju biblijskoga teksta Gal 5, 16-17; 19-21a; 22-25.		djelovati po Duhu Svetome u svome životu.	uzor. – Navodi primjer što znači djelovati po Duhu Svetome u svome životu.	životu. – Navodi primjer što znači djelovati po Duhu Svetome u svome životu.
<p>Prijedlozi: Učenik upoznaje biblijske tekstove: 1 Kor 12,4-13 (različiti su dari, a isti Duh), Gal 5,16-17; 19-21a; 22-25 (plodovi Duha, djela tijela). Prijedlog za metodičku obradu: učenici samostalno pronalaze informacije o nekome od svetaca i izrađuju prezentaciju ili plakat (ovisno o njihovim mogućnostima i informatičkim znanjima) te prezentiraju.</p>					
<p>D.8.2 OBJAŠNJAVA I VREDNUJE UTJECAJ KRŠĆANSTVA NA HRVATSKO DRUŠTVO, NA HRVATSKU KULTURU, TRADICIJU, UMJETNOST, KNJIŽEVNOST I ZNANOST.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje početke kršćanstva na hrvatskim prostorima i povezuje početke pismenosti u Hrvata s pokršćavanjem. – Prepoznaje i opisuje vrijednosti kojima je Crkva u Hrvata doprinijela u srednjemu vijeku. – Imenuje zaslužne pojedince u Crkvi u izgradnji našega naroda na duhovnome, obrazovnome, kulturnome, gospodarskome i političkome području života (A. Kažotić, R. Bošković, A. Kačić Miošić, B. Kašić, J. J. Strossmayer) i prepoznaje u čemu su dali svoj doprinos. – Prepoznaje ulogu Crkve i istaknutih crkvenih ljudi u vrijeme hrvatskoga narodnog preporoda. – Opisuje oblike stradanja 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi osnovne pojmove. – Imenuje najzaslužnije pojedince u Crkvi koji su doprinijeli izgradnji našega naroda. – Navodi osnovne podatke o A. Stepincu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostavno opisuje osnovne pojmove i utjecaje Crkve. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje i navodi utjecaj kršćanstva i pojedinaca, predstavnika Katoličke crkve u hrvatskome narodu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava i vrednuje utjecaj kršćanstva i pojedinaca, predstavnika Katoličke crkve u hrvatskome narodu.

	<p>Crkve u Hrvata za vrijeme totalitarističkih sustava (nacizam i komunizam).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ispravno vrednuje ulogu bl. Alojzija Stepinca u obrani Crkve za vrijeme i nakon II. svjetskog rata. 				
Prijedlozi:					
<p>D.8.3 UČENIK OPISUJE I NAVODI PRIMJERE KAKO SU SVJETSKE RELIGIJE PRIDONIJELE PROMJENI HRVATSKOGA I DRUGIH DRUŠTAVA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje utjecaj židovstva u književnosti (<i>Dnevnik Ane Frank</i>) i filmskoj umjetnosti. – Prepoznaje utjecaje novih religioznih pokreta u književnosti, filmskoj umjetnosti, glazbi i drugim područjima (npr. joga). 	<ul style="list-style-type: none"> – Zna ponoviti neke elemente židovske religije prikazane u ulomku/isječku filma. – Zna ponoviti neke elemente novih religioznih pokreta u navedenome (analiziranome) ulomku / isječku iz filma, pjesmi ili nekome drugom primjeru. – Zapaža i obraća pozornost na sadržaje. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi temeljne utjecaje i pojmove drugih religija / religioznih pokreta na konkretnome primjeru. – Zapaža i obraća pozornost na sadržaj. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi i opisuje neke utjecaje na konkretnome primjeru i povezuje s religijama i religioznim pokretima. – Pokazuje zanimanje za sadržaje. – Izražava stav poštovanja prema drugim religijama. 	<ul style="list-style-type: none"> – Obrazlaže utjecaje religija i religioznih pokreta na poznatim primjerima i samostalno navodi nove primjere. – Pokazuje zanimanje za sadržaje, sudjeluje u raspravi. – Izražava stav poštovanja prema drugim religijama.
Prijedlozi:					

Temeljna životna pitanja - učenici prepoznaju važnost životnih/religioznih pitanja, samostalno oblikuju odgovore na ta pitanja u svjetlu kršćanske objave te oblikuju svoje životne stavove uzimajući u obzir temeljne evanđeoske vrijednosti.

1. RAZRED SREDNJE ŠKOLE					
DOMENA A: ČOVJEK PRED PITANJEM BOGA I SMISLA ŽIVOTA					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 1. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
A.1.1 UČENIK RAZUMIJE I OBJAŠNJAVA VAŽNOST NEKIH BITNIH ŽIVOTNIH PITANJA TE VAŽNOST TRAŽENJA I PRONALAŽENJA ODGOVORA NA TA PITANJA; PREPOZNAJE U ČOVJEKOVIM PITANJIMA I U MNOGIM NJEGOVIM ISKUSTVIMA TRAGOVE RELIGIJSKOGA TRAŽENJA.	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i tumači čovjeka kao biće koje postavlja temeljna životna pitanja (smisao života, njegov početak, budućnost svemira, svijeta, čovjeka...). – Tumači temeljne odgovore na ta pitanja koja proizlaze iz kršćanske vjere. – Otkriva i tumači jedinstvenost i originalnost svake ljudske osobe. – Objasňuje kriterije na temelju kojih život izgleda smislenim ili besmislenim. – Opisuje i tumači odgovore različitih znanosti (filozofije, teologije, psihologije, medicine) i svjetonazora na temeljna životna pitanja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje čovjeka kao biće koje postavlja temeljna životna pitanja (smisao života, njegov početak, budućnost svemira, svijeta, čovjeka...) i navodi neke odgovore različitih znanosti (filozofije, teologije, psihologije, medicine) i svjetonazora na temeljna životna pitanja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje čovjeka kao biće koje postavlja temeljna životna pitanja (smisao života, njegov početak, budućnost svemira, svijeta, čovjeka...) i opisuje neke odgovore različitih znanosti (filozofije, teologije, psihologije, medicine) i svjetonazora na temeljna životna pitanja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i objašnjava čovjeka kao biće koje postavlja temeljna životna pitanja (smisao života, njegov početak, budućnost svemira, svijeta, čovjeka...) i opisuje neke odgovore različitih znanosti (filozofije, teologije, psihologije, medicine) i svjetonazora na temeljna životna pitanja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i tumači čovjeka kao biće koje postavlja temeljna životna pitanja (smisao života, njegov početak, budućnost svemira, svijeta, čovjeka...) i tumači odgovore različitih znanosti (filozofije, teologije, psihologije, medicine) i svjetonazora na temeljna životna pitanja.
<p>Prijedlozi: Učenik promišlja o iskustvu životnoga smisla/traženja (npr. iskustvo radosti, sreće, uspjeha, ispunjenoga života) te o iskustvu besmisla i ugroženosti života (bolest, nesreća, nepravda, trpljenje, smrt...). Prijedlozi tekstova: I. Andrić, <i>Ja moram noću da se dižem, da te tražim...</i>, M. Slaviček, <i>Ljudi imaju</i>. Odabrane pjesme D. Cesarića, N. Šopa; H. Hesse, <i>Sidarta, Narcis i Zlatousti</i>. Prijedlog za metodičku obradu: učenici navode primjere traženja životnoga smisla u glazbi, umjetnosti, književnosti, filmu, npr. U2: <i>I still haven't found what I'm looking for</i>; Goran Bare i Plaćenici, <i>Put ka sreći</i>, film <i>Put</i> (Emilio Estavez, 2010.), <i>Društvo mrtvih pjesnika</i>.</p>					

<p>A.1.2 UČENIK RAZUMIJE I TUMAČI BIBLIJU KAO PISANU BOŽJU RIJEČ, KAO POVIJESNO-KULTURNI DOKUMENT TE KAO VJERODOSTOJAN INTERPRETACIJSKI KLJUČ EGZISTENCIJE.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači tvrdnju: <i>Biblija je riječ Božja.</i> – Argumentirano razlaže o Bibliji kao temeljnome dokumentu za židovsko-kršćanske tradicije. – Objašnjava nastanak, strukturu, povijesni i zemljopisni okvir Biblije. – Razvrstava i tumači biblijske knjige prema glavnim književnim vrstama. – Navodi i tumači biblijske tekstove koji nude odgovore na najvažnija egzistencijalna pitanja; te odgovore uspoređuje s odgovorima drugih velikih religija. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi osnovne elemente koji govore o Bibliji kao riječi Božjoj, elemente koji svjedoče o njoj kao povijesno-kulturnome dokumentu te elemente koji ju kvalificiraju vjerodostojnim interpretacijskim ključem egzistencije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje osnovne elemente koji govore o Bibliji kao riječi Božjoj, elemente koji svjedoče o njoj kao povijesno-kulturnome dokumentu te elemente koji ju kvalificiraju vjerodostojnim interpretacijskim ključem egzistencije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači osnovne elemente koji govore o Bibliji kao riječi Božjoj, elemente koji svjedoče o njoj kao povijesno-kulturnome dokumentu te elemente koji ju kvalificiraju vjerodostojnim interpretacijskim ključem egzistencije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Argumentirano razlaže o Bibliji kao riječi Božjoj, o Bibliji kao povijesno-kulturnome dokumentu te o Bibliji kao vjerodostojnome interpretacijskom ključu egzistencije.
<p>Prijedlozi: Analizirati neka poznatija umjetnička djela nadahnuta Biblijom (u književnosti, likovnoj i glazbenoj umjetnosti, arhitekturi). Analizirati različite biblijske književne vrste i oblike. Odabrane pjesme hrvatskih i svjetskih književnika, Marko Marulić – katoličke uspješnice njegova doba.</p>					
<p>A.1.3 UČENIK TUMAČI ČOVJEKA KAO RELIGIOZNO BIĆE TE OBJAŠNJAVA I VREDNUJE NJEGOV ODNOS PREMA NADNARAVNOME, PREMA BOGU, PREMA RELIGIJSKOME FENOMENU UOPĆE.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Uočava i tumači da se sav ljudski život temelji na vjerovanju i povjerenju prema drugima (vjera i povjerenje prema sumnji i nevjeri). - Otkriva da je religiozna dimenzija svojevrсна antropološka datost i da čovjek ima potrebu izražavati vlastitu religioznost. – Objašnjava pojam religije, analizira i vrednuje različite oblike religioznosti tijekom povijesti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje čovjeka kao religiozno biće, objašnjava pojam religije, navodi različite oblike religioznosti tijekom povijesti; navodi obilježja velikih svjetskih religija te posebnost i razlike kršćanstva u odnosu na druge religije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje čovjeka kao religiozno biće, objašnjava pojam religije, opisuje različite oblike religioznosti tijekom povijesti; opisuje obilježja velikih svjetskih religija te posebnost i razlike kršćanstva u odnosu na druge religije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava čovjeka kao religiozno biće, analizira i tumači različite oblike religioznosti tijekom povijesti; analizira i tumači obilježja velikih svjetskih religija te posebnost i razlike kršćanstva u odnosu na druge religije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači čovjeka kao religiozno biće, kritički promišlja i vrednuje različite oblike religioznosti, obilježja velikih svjetskih religija te posebnost i razlike kršćanstva u odnosu na druge religije.

	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava i usporedno predstavlja i tumači obilježja velikih svjetskih religija. – Uočava i interpretira posebnost i razlike kršćanstva u odnosu na druge religije. 				
Prijedlozi:					
Rasprava o religioznosti suvremenoga čovjeka.					
DOMENA B: KRŠĆANSKA VJERA I ŽIVOT					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 1. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJU ĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
B.1.1 UČENIK OBJAŠNJAVA OBJAVU KAO BOŽJI ODGOVOR NA TEMELJNA ČOVJEKOVA PITANJA TE ANALIZIRA NEKE VAŽNIJE DOGAĐAJE BOŽJE OBJAVE.	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje objavu kao Božji odgovor na temeljna čovjekova pitanja. – Analizira značenje pojma <i>objava</i>. – Objašnjava, uspoređuje i navodi vrste objave. – Objašnjava i analizira načine prenošenja biblijske objave. – Analizira i povezuje nadahnuće i vjerodostojnost objave. – Istražuje i uspoređuje arheološka otkrića i objavu. – Objašnjava ulogu crkvenoga učiteljstva u razumijevanju objave. – Imenuje povijesnu crtu najvažnijih događaja biblijske objave. – Nabraja i analizira najvažnije događaje biblijske objave. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje objavu kao Božji odgovor na temeljna čovjekova pitanja te imenuje povijesnu crtu važnijih događaja biblijske objave. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira značenje pojma <i>objava</i> te nabraja i analizira najvažnije događaje biblijske objave. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava i analizira načine prenošenje objave te objašnjava ulogu crkvenoga učiteljstva u razumijevanju objave. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava i uspoređuje narav, temeljne sadržaje i obilježja biblijske objave; kritički propituje i argumentira istinitost objave te prepoznaje i objašnjava zašto je Isus Krist vrhunac i punina objave.
Prijedlozi:					
B.1.2 UČENIK OBJAŠNJAVA DOGAĐAJ BOŽJEGA UTJELOVLJENJA U OSOBI ISUSA KRISTA (OD POVIJESNOGA ISUSA DO USKRŠNULOGA KRISTA).	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava, argumentirano raspravlja i vrednuje važnost Božjega utjelovljenja u osobi Isusa Krista za svakoga čovjeka. – Navodi, analizira, uspoređuje i 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi povijesne, kršćanske i nekršćanske izvore i 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira povijesne, kršćanske i nekršćanske izvore i podatke o Isusu Kristu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i objašnjava povijesne, kršćanske i nekršćanske 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava, argumentirano raspravlja i vrednuje važnost Božjega

	<p>objašnjava povijesne, kršćanske i nekršćanske izvore i podatke o Isusu Kristu.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava značenje imena i naziva Mesija, Isus Krist, Gospodin, Sin Čovječji, Spasitelj. – Objašnjava stil i program Isusova djelovanja navodeći primjere iz evanđelja. 	<p>podatke o Isusu Kristu.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Opisuje crte osobnosti, način ponašanja i Isusov pristup ljudima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava stil i program Isusova djelovanja navodeći primjere iz evanđelja. 	<p>izvore i podatke o Isusu Kristu.</p>	<p>utjelovljenja u osobi Isusa Krista za svakoga čovjeka.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Analizira, uspoređuje i objašnjava povijesne, kršćanske i nekršćanske izvore i podatke o Isusu Kristu. – Objašnjava Kristovu posebnost – božanstvo, utjelovljenje, otkupljenje.
Prijedlozi:					
<p>B.1.3 UČENIK RAZLIKUJE, ANALIZIRA I OBJAŠNJAVA TE VREDNUJE RAZLIČITE MOGUĆNOSTI, OBLIKE I NAČINE KRŠĆANINOVA SUSRETA I ŽIVOTA S BOGOM, OSOBITO U LITURGIJSKIM I SAKRAMENTALNIM ČINIMA, MOLITVI I POBOŽNOSTIMA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Kritički razlaže sintagmu: <i>bližnji - mjesto susreta s Bogom.</i> <ul style="list-style-type: none"> - Uspoređuje i vrednuje oblike i vrste molitava u kršćanstvu navodeći primjere iz Biblije i svakodnevnoga života. – Analizira važnost molitve u Isusovu životu navodeći primjere iz evanđelja. – Objašnjava i kritički razlaže povezanost molitve i života. – Objašnjava narav, obilježja, strukturu i djelotvornost sakramenata kao znakova i simbola susreta s Bogom i ljudima. – Analizira, tumači i vrednuje ulogu i važnost crkvenih slavlja i pučkih pobožnosti u životu kršćana. – Uočava važnost i ulogu 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i objašnjava različite mogućnosti i, oblike i načine kršćaninova susreta i života s Bogom. 	<ul style="list-style-type: none"> – Razlikuje i tumači različite mogućnosti, oblike i načine kršćaninova susreta i života s Bogom. 	<ul style="list-style-type: none"> – Vrednuje različite mogućnosti, oblike i načine kršćaninova susreta i života s Bogom. 	<ul style="list-style-type: none"> – Argumentirano razlaže i vrednuje različite mogućnosti, oblike i načine kršćaninova susreta i života s Bogom.

	religioznoga jezika, znakova i simbola u životu kršćana i Crkve. – Analizira i vrednuje mogućnosti i doprinose mladih u liturgijskim slavljinama i pobožnostima.				
Prijedlozi:					
DOMENA C: MORAL I ODGOVORNA SLOBODA					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 1. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJU ĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
C.1.1 UČENIK OBJAŠNJAVA I VREDNUJE ISUSOV ODNOS PREMA ČOVJEKU USPOREĐUJUĆI GA S NAČINIMA NA KOJI SUVREMENO DRUŠTVO PRIKAZUJE I VREDNUJE ČOVJEKA.	- Na temelju biblijskih tekstova objašnjava Isusov pristup i vrednovanje čovjeka. - Istražuje, analizira i uspoređuje vrednovanje čovjeka u društvu te osobito u medijima (slika o čovjeku, vrijednosti...). - Navodi i objašnjava kršćanske temelje za prihvaćanje, poštovanje i uvažavanje svih ljudi u zajednici.	- Prepoznaje i opisuje razliku između Isusova odnosa prema čovjeku i načina na koji suvremeno društvo prikazuje i vrednuje čovjeka.	- Objašnjava razliku između Isusova odnosa prema čovjeku i načina na koji suvremeno društvo prikazuje i vrednuje čovjeka.	- Analizira i tumači razliku između Isusova odnosa prema čovjeku i načina na koji suvremeno društvo prikazuje i vrednuje čovjeka.	- Kritički vrednuje razliku između Isusova odnosa prema čovjeku i načina na koji suvremeno društvo prikazuje i vrednuje čovjeka.
Prijedlozi: Mk 2,13-17; Mk 7,31-37; Mk, 46-52; Mt 20,29-34; Lk 7,36-50. Istraživanje slike čovjeka u različitim medijima.					
C.1.2 UČENIK SE SUČELJAVA S RAZLIČITIM PONUDAMA SMISLA I VRIJEDNOSTI DRUŠTVA TE TUMAČI KRISTOVU PORUKU O KRALJEVSTVU BOŽJEMU KAO JAMSTVU USPJEŠNOGA I SRETNOGA ŽIVOTA.	- Objašnjava, analizira i vrednuje pojam i vrijednosti kraljevstva Božjega: milost, istina, pravda, ljubav i mir. - Analizira i objašnjava prisposode o kraljevstvu Božjemu. - Uspoređuje i vrednuje temeljne ljudske težnje s vrijednostima kraljevstva Božjega. - Uspoređuje i vrednuje različite ponude smisla i vrijednosti u društvu s vrijednostima kraljevstva Božjega. - Povezuje i objašnjava Isusov govor o kraljevstvu Božjemu s njegovim djelovanjem u korist čovjeka.	- Prepoznaje povezanost temeljnih ljudskih težnji i vrijednosti kraljevstva Božjega.	- Analizira različite ponude smisla i različite sustave vrijednosti u društvu te vrijednosti kraljevstva Božjega; uočava povezanost vrijednosti kraljevstva Božjega i uspješnoga i sretnoga života.	- Analizira i tumači različite ponude smisla i različite sustave vrijednosti u društvu te vrijednosti kraljevstva Božjega; analizira i tumači povezanost vrijednosti kraljevstva Božjega i uspješnoga i sretnoga života.	- Kritički propituje i vrednuje različite ponude smisla i različite sustave vrijednosti u društvu te vrijednosti kraljevstva Božjega; argumentirano razlaže povezanost vrijednosti kraljevstva Božjega i uspješnoga i sretnoga života.

	<p>- Objašnjava i kritički vrednuje važnost otvorenosti i osobnoga prihvaćanja vrijednosti kraljevstva Božjega u osobnome i društvenome životu.</p>				
<p>Prijedlozi: 1 i 2 Mak: ljubav prema Bogu i domovini. Briga za bližnjega: (Lk 16,19-31)Lazar i bogataš MIR: (Iz 2,1-5) Viđenje Izaije, sina Amosova, o Judeji i Jeruzalemu: (2) Dogodit će se na kraju dana: Gora Doma Jahvina bit će postavljena vrh svih gora, uzvišena iznad svih bregova. K njoj će se stjecati svi narodi, (3) nagnut će mnoga plemena i reći: „Hajde, uziđimo na Goru Jahvinu, pođimo u Dom Boga Jakovljeva! On će nas naučiti svojim putovima, hodit ćemo stazama njegovim. Jer će iz Siona Zakon doći, iz Jeruzalema riječ Jahvina." (4) On će biti sudac narodima, mnogim će suditi' plemenima, koji će mačeve prekovati u plugove, a koplja u srpove. Neće više narod dizat' mača protiv naroda nit' se više učit' ratovanju. (5) Hajde, dome Jakovljeve, u Jahvinoj hodimo svjetlosti! (tekst u zgradi UN-a u New Yorku). RADOST i MIR: (Fil 4,4-9) Radujte se u Gospodinu uvijek! Ponavljam: radujte se! (5) Blagost vaša neka je znana svim ljudima! Gospodin je blizu! (6) Ne budite zabrinuti ni za što, nego u svemu - molitvom i prošnjom, sa zahvaljivanjem - očitujte svoje molbe Bogu. (7) I mir Božji koji je iznad svakog razuma čuvat će srca vaša i vaše misli u Kristu Isusu. (8) Uostalom, braćo, što je god istinito, što god časno, što god pravedno, što god čisto, što god ljubazno, što god hvalevrijedno; je li što krepost, je li što pohvala - to nek vam je na srcu! (9) Što ste naučili, i primili, i čuli, i vidjeli na meni - to činite i Bog mira bit će s vama! Ljubav – temeljni zakon Isusova novog Kraljevstva (Mt 22,34-44 i 5,43-48; Lk 6,37-38.41-42). Analiza i prosudba izabranih poruka Govora na gori i njihova aktualnost za naše vrijeme. Aktivno sudjelovati u ostvarivanju vrijednosti kraljevstva Božjega u razredu, školi, obitelji...</p>					
<p>C.1.3 UČENIK U SVJETLU KRŠĆANSKIH MORALNIH NAČELA KRITIČKI PROPITUJE I USPOREĐUJE MORALNA NAČELA DRUGIH RELIGIJA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i kritički propituje temeljna moralna načela različitih religija: islam, židovstvo, hinduizam, budizam, konfucijanizam, taoizam. – Uspoređuje moralna načela različitih religija. – Analizira sličnosti i razlike između temeljnih moralnih zahtjeva u različitim religijama. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi temeljna moralna načela velikih religija. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira temeljna moralna načela različitih religija: islam, židovstvo, hinduizam, budizam, konfucijanizam, taoizam. – Analizira sličnosti i razlike između temeljnih moralnih zahtjeva u različitim religijama. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira temeljna moralna načela različitih religija i uspoređuje ih s kršćanskim moralnim načelima. – Analizira sličnosti i razlike između temeljnih moralnih zahtjeva u različitim religijama. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira sličnosti i razlike između temeljnih moralnih načela u različitim religijama, uspoređuje ih s kršćanskim moralnim načelima i vrednuje.
<p>Prijedlozi:</p>					

DOM ENA D: CRKVA U MEĐUKULTURNOME I MEĐURELIGIJSKOME DIJALOGU					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 1. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJU ĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>D.1.1 UČENIK POZNAJE I SUČELJAVA SE S NEKIM IZABRANIM TEMAMA IZ POVIJESTI CRKVE TE SE KRITIČKI OSVRĆE NA NJIH U SMISLU „ZAJEDNIČKE“ I „KOLEKTIVNE“ BAŠTINE KOJOJ I SAM PRIPADA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira nove vrijednosti koje donosi kršćanstvo u antičko doba (judeokršćanski pogled) kao što su univerzalnost, pojam osobe i dostojanstvo ljudske osobe, bratstvo, dostojanstvo i položaj žene, vrijednost braka i obitelji. – Opisuje uzroke, posljedice i značenje progona Crkve u Rimskome Carstvu. – Povezuje primjere ranokršćanske hrabrosti i vjere s vlastitim životnim situacijama i situacijama u društvu i Crkvi kad je potreban integritet, tj. ponašanje u skladu s moralnim vrijednostima i hrabro javno iskazivanje mišljenja. – Argumentirano objašnjava doprinos Crkve u očuvanju kulture i civilizacije na prostoru Europe nakon dolaska barbarskih naroda (sv. Benedikt i benediktinci). 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi nove vrijednosti koje kršćanstvo donosi, osobito u antičko doba. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje nove vrijednosti koje kršćanstvo donosi, osobito u antičko doba. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači nove vrijednosti koje kršćanstvo donosi, osobito u antičko doba. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači i vrednuje, argumentirajući na konkretnim primjerima, nove vrijednosti koje kršćanstvo donosi, osobito u antičko doba.
<p>Prijedlozi: Prijedlog: zadani odgojno-obrazovni ishod vjeroučitelj ostvaruje konkretnim primjerima životopisa prvih kršćanskih mučenika vodeći računa o važnosti pojedinoga mučenika za (nad)biskupiju, npr. sv. Dujam za Splitsko-makarsku nadbiskupiju, sv. Kvirin za Sisačku biskupiju.</p>					

<p>D.1.2 UČENIK OBJAŠNJAVA I VREDNUJE UTJECAJ KRŠĆANSTVA NA HRVATSKO DRUŠTVO, NA HRVATSKU KULTURU, TRADICIJU, UMJETNOST I KNJIŽEVNOST.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje ranokršćanske spomenike na prostoru Hrvatske i objašnjava utjecaj kršćanstva na kulturu i društvo. – Prepoznaje i opisuje kršćanske motive na starokršćanskim spomenicima. – Povezuje umjetnička djela i motive s biblijskim tekstovima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje biblijske motive koji su nadahnuli umjetničko djelo. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira biblijske motive koji su nadahnuli umjetničko djelo. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači biblijske motive koji su nadahnuli umjetničko djelo. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i vrednuje biblijske motive koji su nadahnuli umjetničko djelo, prepoznaje poruke/doživljaj koji umjetnik želi prenijeti.
<p>Prijedlozi:</p>					
<p>D.1.3 UČENIK PREDSTAVLJA I VREDNUJE DOPRINOS I UTJECAJE VJEROVANJA I TEMELJNIH VRIJEDNOSTI SVJETSKIH RELIGIJA NA DRUŠTVENI I KULTURNI ŽIVOT U HRVATSKOJ U PROŠLOST I DANAS.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi temeljna pitanja na koja religije nastoje odgovoriti. – Uočava razvojni put religija tijekom povijesti. – Otkriva važnost i smisao religijskih obreda, molitava i žrtava. – Opisuje odnos pojedinih religija prema socijalnoj, kulturnoj i političkoj stvarnosti. – Izgrađuje stav poštovanja duhovnih vrijednosti različitih religija, kultura i civilizacija. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi temeljne odrednice pojedinih religija. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uspoređuje temeljne odrednice pojedinih religija. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje odnos pojedinih religija prema socijalnoj, kulturnoj i političkoj stvarnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Vrednuje doprinose i utjecaje vjerovanja i temeljnih vrijednosti svjetskih religija na društveni i kulturni život u Hrvatskoj u prošlost i danas.
<p>Prijedlozi: Pronaći primjere i mjesta susreta s vjernicima židovima i muslimanima. Izraditi tablicu sličnosti i razlika monoteističkih religija; pripremiti i organizirati posjet zajednici neke od objavljenih religija. Napraviti usporednu crtu razvoja svjetskih religija i civilizacija. Izraditi tablicu sličnosti i razlika politeističkih religija. Vođeni razgovor o povezanosti religijskih tradicija s kulturom velikih naroda koje su kolijevka velikim religijama.</p>					

Sloboda i odgovornost - učenici promišljaju o značenju slobode i odgovornosti u svakodnevnome životu, uočavaju različita tumačenja pojmova i odnosa slobode i odgovornosti, ali i sličnosti u religijskim i nereligijskim svjetonazorima, biblijskim primjerima, naročito u Isusovu življenju slobode te uočavaju kako se razumijevanje tih pojmova odražava na društvena, umjetnička i znanstvena dostignuća.

2. RAZRED SREDNJE ŠKOLE					
DOMENA A: ČOVJEK PRED PITANJEM BOGA I SMISLA ŽIVOTA					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 2. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
A.2.1 UČENIK ANALIZIRA I TUMAČI BIBLIJSKI I ZNANSTVENI POGLED NA ČOVJEKA I SVIJET.	<ul style="list-style-type: none"> – Otkriva i analizira dodirne i razlikovne točke biblijskoga i prirodoznanstvenoga pogleda na čovjeka i svijet. – Prepoznaje i imenuje različite znanstvene, religijske i svakodnevne poglede na čovjeka i svijet. – Ispravno tumači metaforički i simbolički govor Biblije (Post 1,12.41 i Post 2,4b-25). – Analizira i tumači utjecaj starih istočnjačkih mitova na nastajanje prvih jedanaest poglavlja Knjige Postanka (stvaranje svijeta i čovjeka, prvi grijeh i njegove posljedice za ljudski rod). 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje biblijski i znanstveni pogled kao dva različita, ali nekonfliktna pristupa tumačenju čovjeka i svijeta. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava biblijski i znanstveni pogled kao dva različita, ali nekonfliktna pristupa tumačenju čovjeka i svijeta. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači biblijski i znanstveni pogled kao dva različita, ali nekonfliktna pristupa tumačenju čovjeka i svijeta. 	<ul style="list-style-type: none"> – Kritički vrednuje biblijski i znanstveni pogled kao dva različita, ali nekonfliktna pristupa tumačenju čovjeka i svijeta.
Prijedlozi: Učenik će analizirati prirodoznanstvena tumačenja nastanka svijeta (čudesnost stvorene zbilje; veliki prasak, teorija evolucije, prag hominizacije...) i biblijsko-vjernički pristup stvaranju (metaforički i simbolički govor Biblije, Post 1,1-2.41 i Post 2,4b-25).					

<p>A.2.2 UČENIK ZNA DA JE ZA CRKVU BIBLIJA PRIHVAĆENA KAO BOŽJA RIJEČ TE SE MOŽE SLUŽITI BIBLIJOM KAO POVIJESNO-KULTURNIM DOKUMENTOM I KAO DOKUMENTOM KOJI JE VJERODOSTOJAN INTERPRETACIJSKI KLJUČ EGZISTENCIJE.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Otkriva duboku poveznicu kršćanske objave (Svetoga pisma) i života Crkve i u povijesti i danas. – Otkriva u suvremenoj kulturi plodove suživota Crkve i Božje riječi. – Otkriva vrijednost i poveznicu biblijskoga iskustva sa životnim iskustvima čovjeka. – U biblijskim iskustvima i likovima otkriva interpretacijski ključ za razumijevanje vlastitih životnih iskustava i iskustava drugih ljudi. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje poveznicu kršćanske objave (Svetoga pisma) i života Crkve i u povijesti i danas. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i opisuje poveznicu kršćanske objave (Svetoga pisma) i života Crkve i u povijesti i danas. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i objašnjava u suvremenoj kulturi plodove suživota Crkve i Božje riječi. 	<ul style="list-style-type: none"> – U biblijskim iskustvima i likovima otkriva interpretacijski ključ za razumijevanje vlastitih životnih iskustava i iskustava drugih ljudi.
<p>Prijedlozi:</p>					
<p>A.2.3 UČENIK ISTRAŽUJE TRAGOVE RELIGIOZNOSTI U UMJETNOSTI, KNJIŽEVNOSTI, GLAZBI I ARHITEKTURI U VELIKIM SVJETSKIM RELIGIJAMA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – U velikim svjetskim religijama upozna je i interpretira značajna umjetnička i književna djela koja progovaraju o čovjekovoj dubokoj religioznosti. – Opisuje kako su vrijednosti svjetskih religija pridonijele promjenama hrvatskoga i drugih društava. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi značajna umjetnička i književna djela koja progovaraju o čovjekovoj dubokoj religioznosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje značajna umjetnička i književna djela koja progovaraju o čovjekovoj dubokoj religioznosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači značajna umjetnička i književna djela koja progovaraju o čovjekovoj dubokoj religioznosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Vrednuje značajna umjetnička i književna djela koja progovaraju o čovjekovoj dubokoj religioznosti.
<p>Prijedlozi:</p>					

DOMENA B: KRŠĆANSKA VJERA I ŽIVOT					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 2. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
B.2.1 UČENIK ANALIZIRA, USPOREĐUJE I VREDNUJE RAZLIČITE SLIKE O BOGU USPOREĐUJUĆI IH S KRŠĆANSKOM OBJAVOM.	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi bitna obilježja starozavjetne slike o Bogu, osobito na temelju objave Božjega imena (Izl 3,13-15). – Analizira i objašnjava pozadinu starozavjetne zabrane slika Boga i dovodi je u vezu s povijesnom borbom u umjetnosti i njezinu izražavanju lijepoga i istinitoga. – Objašnjava novost i jedinstvenost slike Boga koju objavljuje Isus u svojem propovijedanju i djelovanju. – Analizira i uspoređuje biblijsku objavu i iskustvo Boga s iskrivljenim predodžbama o Bogu. – Opisuje vlastitu predodžbu o Bogu sučeljavanjem s kršćanskim i nekršćanskim iskustvima i interpretacijama Boga. - Kritički vrednuje slike o Bogu prisutne kod današnjega čovjeka. 	-Prepoznaje postojanje različitih slika o Bogu od kojih se mnoge razlikuju od slike koju objavljuje Isus Krist.	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje postojanje različitih slika o Bogu od kojih se mnoge razlikuju od slike koju objavljuje Isus Krist. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači postojanje različitih slika o Bogu od kojih se mnoge razlikuju od slike koju objavljuje Isus Krist. 	<ul style="list-style-type: none"> – Vrednuje postojanje različitih slika o Bogu od kojih se mnoge razlikuju od slike koju objavljuje Isus Krist.
Prijedlozi:					

<p>B.2.2 UČENIK OBJAŠNJAVA NOVOST I AKTUALNOST ISUSOVE RADOSNE VIJESTI TE PROPITUJE PUTOVE I MOGUĆNOSTI OBLIKOVANJA ŽIVOTA U SLOBODI I ODGOVORNOSTI PREMA KRŠĆANSKOJ PORUCI.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava novost i aktualnost Isusove Radosne vijesti. – Prepoznaje različite načine izražavanja i prenošenja Radosne vijesti. – Propituje putove i mogućnosti oblikovanja života u slobodi i odgovornosti prema kršćanskoj poruci. – Analizira povezanost Radosne vijesti i životnoga svjedočenja. – Analizira i objašnjava Isusov govor o ljubavi prema neprijateljima. – Analizira i objašnjava temeljne poruke Govora na gori. – Prepoznaje potrebu otvorenosti i prihvaćanja Isusove poruke s gore u osobnome i društvenome životu. – Objašnjava aktualnost Radosne vijesti u suvremenome svijetu. – Kritički promišlja i analizira motive, razloge i različite oblike nasljedovanja Isusa Krista navodeći primjere. – Prepoznaje u Kristovoj poruci ispunjenje čovjekovih težnji. – Prepoznaje potrebu osobnoga suočavanja s Isusom Kristom i njegovom porukom. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje u čemu se sastoji novost i aktualnost Isusove Radosne vijesti te uočava neke mogućnosti oblikovanja života u slobodi i odgovornosti prema kršćanskoj poruci. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava u čemu se sastoji novost i aktualnost Isusove Radosne vijesti te analizira neke mogućnosti i oblikovanja života u slobodi i odgovornosti prema kršćanskoj poruci. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači u čemu se sastoji novost i aktualnost Isusove Radosne vijesti te tumači neke mogućnosti oblikovanja života u slobodi i odgovornosti prema kršćanskoj poruci. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači i vrednuje u čemu se sastoji novost i aktualnost Isusove Radosne vijesti te tumači neke mogućnosti oblikovanja života u slobodi i odgovornosti prema kršćanskoj poruci. 	<ul style="list-style-type: none"> – Vrednuje i argumentirano razlaže novost i aktualnost Isusove Radosne vijesti te razlaže neke mogućnosti oblikovanja života u slobodi i odgovornosti prema kršćanskoj poruci.
---	--	---	--	---	--	--

Prijedlozi: M. Chagall: <i>Jellow crusifiction</i> .					
B.2.3 UČENIK OBJAŠNJAVA, POVEZUJE I VREDNUJE ZNAČENJE I VAŽNOST SAKRAMENATA INICIJACIJE S ODGOVORNOSTIMA KOJE IZ NJIH PROIZLAZE TE OBJAŠNJAVA ULOGU I VAŽNOST SAKRAMENTA SV. REDA TE SLUŽBE I KARIZME KAO ZNAK SLOBODNOGA I RADOSNOGA ŽIVLJENJA U ZAJEDNICI.	<ul style="list-style-type: none"> Objašnjava i vrednuje važnost sakramenata inicijacije s odgovornostima koje iz njih proizlaze. Analizira i uspoređuje unutarnju povezanost sakramenata krštenja, potvrde i euharistije u izgradnji kršćanskoga života i svjedočenja. Objašnjava ulogu i važnost sakramenta sv. reda te službe i karizme kao znak slobodnoga i radosnoga življenja u zajednici. 	<ul style="list-style-type: none"> Analizira ulogu i važnost sakramenata inicijacije te značenje sakramenta sv. reda za život kršćana. 	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje i analizira važnost sakramenata i inicijacije s odgovornostima koje iz njih proizlaze te ulogu i važnost sakramenta sv. reda. 	<ul style="list-style-type: none"> Objašnjava važnost sakramenata inicijacije s odgovornostima koje iz njih proizlaze te objašnjava ulogu i važnost sakramenta sv. reda. 	<ul style="list-style-type: none"> Tumači i vrednuje važnost sakramenata inicijacije s odgovornostima koje iz njih proizlaze te vrednuje ulogu i važnost sakramenta sv. reda.
Prijedlozi:					
DOMENA C: MORAL I ODGOVORNA SLOBODA					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 2. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
C.2.1 UČENIK OBJAŠNJAVA I VREDNUJE EVANĐEOSKE VREDNOTE I USPOREĐUJE IH S VREDNOTAMA U SUVREMENOME DRUŠTVU I U MEDIJIMA.	<ul style="list-style-type: none"> Analizira, objašnjava i procjenjuje pojam <i>vrednote</i> i važnost vrednota za izgradnju osobe i društva. Analizira i uspoređuje osobne i društvene vrednote. Uspoređuje, argumentira i kritički propituje izbor i ljestvicu vrednota u suvremenome društvu i medijima. Uspoređuje, kritički prosuđuje i osobne i društvene vrednote u odnosu prema evanđeoskim vrednotama (ljubav prema bližnjemu, snaga vjere, 	<ul style="list-style-type: none"> Objašnjava važnost vrednota za izgradnju osobe i društva te navodi osobne i društvene vrednote. 	<ul style="list-style-type: none"> Analizira i tumači važnost vrednota za izgradnju osobe i društva te uspoređuje osobne i društvene vrednote u odnosu prema evanđeoskim vrednotama. 	<ul style="list-style-type: none"> Objašnjava i vrednuje važnost vrednota za izgradnju osobe i društva te uspoređuje i vrednuje osobne i društvene vrednote u odnosu prema evanđeoskim vrednotama. 	<ul style="list-style-type: none"> Argumentirano prosuđuje važnost vrednota za izgradnju osobe i društva te vrednuje osobne i društvene vrednote u odnosu prema evanđeoskim vrednotama.

	ljubav prema istini, suosjećanje, spremnost na pomoć, poniznost, vjernost, nenasilnost, odgovornost, marljivost i čuvanje stvorenja).				
Prijedlozi:					
Isusov susret s bogatim mladićem (Mt 19,16-22).					
C.2.2 UČENIK OBJAŠNJAVA I KRITIČKI PROSUĐUJE VRIJEDNOSTI SLOBODE, ODGOVORNOSTI, SLUŽENJA I KRITIČKI SE OSVRĆE NA IZVORE VLASTITIH ODLUKA: NAVIKE, KONVENCIJE, BIBLIJSKE PORUKE, SVJETONAZORI...	<ul style="list-style-type: none"> – Objasnjava, određuje i raspravlja o vrijednosti slobode, analizira obilježja slobode te objašnjava i procjenjuje povezanost slobode i odgovornosti. – Objasnjava, vrednuje i prosuđuje važnost prijateljstva za izgradnju osobnosti te navodi i analizira karakteristike prijateljstva. – Objasnjava i vrednuje Isusov primjer služenja i radikalnost toga služenja. – Objasnjava i vrednuje biblijsku utemeljenost kršćanskoga služenja, analizira i predlaže mogućnosti služenja u zajednici. – Prepoznaje i navodi različite oblike kršćanskoga služenja tijekom povijesti, osobito brigu Crkve za mlade, napuštene, siromašne i potrebite. – Prihvaća dobrovoljnost i dobrovoljno služenje drugima kao izraz vlastitoga životnog i vjerničkog opredjeljenja. – Razvija sposobnost za 	<ul style="list-style-type: none"> – Objasnjava vrijednost slobode i obilježja slobode te navodi povezanost slobode i odgovornosti. – Objasnjava važnost prijateljstva za izgradnju osobnosti te navodi karakteristike prijateljstva. – Objasnjava Isusov primjer služenja i radikalnost toga služenja. – Prepoznaje i navodi različite oblike kršćanskoga služenja tijekom povijesti, osobito brigu Crkve za mlade, napuštene, siromašne i potrebite. – Prihvaća 	<ul style="list-style-type: none"> – Objasnjava vrijednost slobode i obilježja slobode te objašnjava i procjenjuje povezanost slobode i odgovornosti. – Objasnjava važnost prijateljstva za izgradnju osobnosti te navodi i analizira karakteristike prijateljstva. – Objasnjava i navodi Isusov primjer služenja i radikalnost toga služenja. – Prepoznaje i navodi različite oblike kršćanskoga služenja tijekom povijesti, osobito brigu Crkve za mlade, napuštene, siromašne i potrebite. – Prihvaća dobrovoljnost i dobrovoljno služenje drugima kao izraz vlastitoga životnog i vjerničkog opredjeljenja. – Razvija sposobnost za društveni angažman, tj. za aktivno i 	<ul style="list-style-type: none"> – Određuje vrijednost i raspravlja o vrijednosti slobode, analizira obilježja slobode te objašnjava i procjenjuje povezanost slobode i odgovornosti. – Vrednuje i prosuđuje važnost prijateljstva za izgradnju osobnosti te navodi i analizira karakteristike prijateljstva. – Vrednuje Isusov primjer služenja i radikalnost toga služenja. – Analizira različite oblike kršćanskoga služenja tijekom povijesti, osobito brigu Crkve za mlade, napuštene, siromašne i potrebite. – Prihvaća dobrovoljnost i dobrovoljno služenje drugima kao izraz vlastitoga životnog i vjerničkog opredjeljenja. – Razvija sposobnost za društveni angažman, tj. za aktivno i odgovorno sudjelovanje u životu društva (osuda nepravde, borba za pravdu) te spremnost izgradnje čovječnijega društva. 	<ul style="list-style-type: none"> – Određuje vrijednost i raspravlja o vrijednosti slobode, analizira obilježja slobode te objašnjava i procjenjuje povezanost slobode i odgovornosti. – Vrednuje i prosuđuje važnost prijateljstva za izgradnju osobnosti te navodi i analizira karakteristike prijateljstva. – Vrednuje Isusov primjer služenja i radikalnost toga služenja. – Vrednuje različite oblike kršćanskoga služenja tijekom povijesti, osobito brigu Crkve za mlade, napuštene, siromašne i

	<p>društveni angažman, tj. za aktivno i odgovorno sudjelovanje u životu društva (osuda nepravde, borba za pravdu) te spremnost izgradnje čovječnijega društva.</p>	<p>dobrovoljnost i dobrovoljno služenje drugima kao izraz vlastitoga životnog i vjerničkog opredjeljenja.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Razvija sposobnost za društveni angažman, tj. za aktivno i odgovorno sudjelovanje u životu društva (osuda nepravde, borba za pravdu) te spremnost izgradnje čovječnijega društva. 	<p>odgovorno sudjelovanje u životu društva (osuda nepravde, borba za pravdu) te spremnost izgradnje čovječnijega društva.</p>		<p>potrebite.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Prihvaća dobrovoljnost i dobrovoljno služenje drugima kao izraz vlastitoga životnog i vjerničkog opredjeljenja. – Razvija sposobnost za društveni angažman, tj. za aktivno i odgovorno sudjelovanje u životu društva (osuda nepravde, borba za pravdu) te spremnost izgradnje čovječnijeg društva.
<p>Prijedlozi: Analizirati slobodu „od“ i slobodu „za“ prema Gal 5,13-26; tekstove o ponudi Isusove slobode: Mt 4,1-11; Mt 12,9-14; Iv 10,14-18; Mk 7,1-22. Primjer za nasljedovanje i služenje (Iv 13,1-17.34-35); imati srca za čovjeka (Mt 25,31-40); nasljedovanje Krista u djelotvornoj ljubavi – briga cijele zajednice za potrebite (Dj 4,32-35). Poticati aktivno predlaganje i uključivanje u pomaganje potrebitima u svojoj sredini (pomoć u učenju, obilazak i pomoć starijima, bolesnima, siromašnima).</p>					

<p>C.2.3 UČENIK ANALIZIRA, USPOREĐUJE I KRITIČKI PROSUĐUJE VRIJEDNOSTI SLUŽENJA, SLOBODE I ODGOVORNOSTI U DRUGIM RELIGIJAMA I SVJETONAZORIMA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira, uspoređuje i vrednuje vrijednosti slobode i odgovornosti u drugim religijama i svjetonazorima. – Navodi i procjenjuje na temelju izabраниh tekstova o slobodi i odgovornosti u drugim religijama i svjetonazorima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira vrijednosti prijateljstva, slobode, ljubavi, ljudske odgovornosti u drugim religijama i svjetonazorima. – Navodi i procjenjuje na temelju izabраниh tekstova o prijateljstvu, slobodi, ljubavi, ljudskoj odgovornosti u drugim religijama i svjetonazorima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i uspoređuje vrijednosti prijateljstva, slobode, ljubavi, ljudske odgovornosti u drugim religijama i svjetonazorima. – Navodi i procjenjuje na temelju izabраниh tekstova o prijateljstvu, slobodi, ljubavi, ljudskoj odgovornosti u drugim religijama i svjetonazorima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira, uspoređuje i vrednuje vrijednosti prijateljstva, slobode, ljubavi, ljudske odgovornosti u drugim religijama i svjetonazorima. – Uspoređuje na temelju izabраниh tekstova o prijateljstvu, slobodi, ljubavi, ljudskoj odgovornosti u drugim religijama i svjetonazorima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira, uspoređuje i kritički prosuđuje vrijednosti prijateljstva, slobode, ljubavi, ljudske odgovornosti u drugim religijama i svjetonazorima. – Kritički procjenjuje na temelju izabраниh tekstova o prijateljstvu, slobodi, ljubavi, ljudskoj odgovornosti u drugim religijama i svjetonazorima.
--	--	--	---	---	---

Prijedlozi:

DOMENA D: CRKVA U MEĐUKULTURNOME I MEĐURELIGIJSKOME DIJALOGU

<p>ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 2. godine učenja i poučavanja:</p>	<p>RAZRADA ISHODA</p>	<p>RAZINE USVOJENOSTI</p>			
		<p>ZADOVOLJAVAJUĆA</p>	<p>DOBRA</p>	<p>VRLO DOBRA</p>	<p>IZNIMNA</p>
<p>D.2.1 UČENIK POZNAJE I SUČELJAVA SE S NEKIM IZABRANIM TEMAMA IZ POVIJESTI CRKVE TE SE KRITIČKI OSVRĆE NA NJIH U SMISLU „ZAJEDNIČKE“ I „KOLEKTIVNE“ BAŠTINE KOJOJ I SAM PRIPADA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira značajne događaje i pojave u Crkvi u srednjemu vijeku. – Vrednuje doprinos Crkve razvoju škola, sveučilišta, pismenosti, kulture, ukidanju ropstva, otvaranju bolnica..., osobito djelovanjem redovničkih zajednica i doprinosom istaknutih pojedinaca. – Objašnjava i analizira vjerodostojne činjenice i problematiku Istočnoga raskola. – Povijesne događaje dovodi u vezu s današnjom situacijom i odnosima među kršćanskim crkvama te razvija 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava ukratko ključne događaje i doprinose. – Navodi uzroke i posljedice Istočnoga raskola. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava ključne događaje i doprinose. – Navodi i objašnjava uzroke i posljedice Istočnoga raskola. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uz pomoć vjeroučitelja analizira ključne događaje i pojmove i dovodi ih u vezu s današnjom situacijom. – Argumentirano objašnjava značajne događaje i doprinose. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira događaje i kritički tumači događaje iz povijesti Crkve i dovodi u vezu s današnjom situacijom. - Vrednuje značajne događaje i doprinos Crkve.

	<p>stav ekumenizma.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Argumentirano raspravlja o važnosti poznavanja vlastitih korijena (obiteljskih, nacionalnih, vjerskih, povijesno-kulturoloških) te poznavanja i poštovanja drugih vjera i kultura. 				
Prijedlozi:					
<p>D.2.2 UČENIK OBJAŠNJAVA SUODNOS KRŠĆANSTVA I SVJETSKE, EUROPSKE I HRVATSKE KULTURE, TRADICIJE, UMJETNOSTI I KNJIŽEVNOSTI.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Istražuje i argumentirano objašnjava utjecaj kršćanstva kao odrednicu srednjovjekovne Europe: <ul style="list-style-type: none"> - u jeziku i pismenosti - pravnoj kulturi - urbanizaciji i civilizacijskim dostignućima - arhitekturi (romanika i gotika) - gospodarstvu (rast trgovine i obrtništva, velik napredak agrikulture) - novim promišljanjima o vrijednosti žene i djeteta, evoluciji braka i obitelji, odnos prema drugima i drukčijima. – Opisuje ulogu Crkve, svećenika i redovnika u očuvanju vjere i kulture hrvatskoga naroda u srednjemu vijeku te stvaranju i očuvanju hrvatskoga i europskoga identiteta (npr. glagoljica, Bašćanska ploča, Višeslavova krstionica, darovnica kneza Trpimira, Radovanov portal na katedrali u Trogiru, razvijanje zidnoga slikarstva, minijature, utjecaj romanike i gotike, srednjovjekovna književnost nadahnutu liturgijskim i religioznim temama). – Prepoznaje i opisuje biblijske događaje i likove koji su nadahnjivali umjetnike tijekom povijesti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi neke utjecaje kršćanstva na kulturu i društvo u srednjemu vijeku u Europi i Hrvatskoj. – Opisuje biblijske motive koji su nadahnuli umjetničko i književno djelo. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje neke utjecaje kršćanstva na kulturu i društvo u srednjemu vijeku u Europi i Hrvatskoj. – Analizira biblijske motive koji su nadahnuli umjetničko i književno djelo. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava neke utjecaje kršćanstva na kulturu i društvo u srednjemu vijeku u Europi i Hrvatskoj. – Analizira biblijske motive koji su nadahnuli umjetničko i književno djelo. 	<ul style="list-style-type: none"> – Istražuje i argumentirano objašnjava utjecaje kršćanstva na kulturu i društvo u srednjemu vijeku u Europi i Hrvatskoj. – Analizira biblijske motive koji su nadahnuli umjetničko djelo, prepoznaje poruke/doživljaj koji umjetnik želi prenijeti; povezuje s biblijskim tekstovima.
Prijedlozi:					

<p>D.2.3 UČENIK PREDSTAVLJA I VREDNUJE DOPRINOS I UTJECAJE VJEROVANJA I TEMELJNIH VRIJEDNOSTI SVJETSKIH RELIGIJA NA DRUŠTVENI I KULTURNI ŽIVOT U HRVATSKOJ U PROŠLOST I DANAS.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje kako razumijevanje slobode i odgovornosti u različitim religijama i nereligijskim svjetonazorima utječe na društveni i kulturni život u prošlosti i danas. – Navodi primjere književnih tekstova u kojima se problematiziraju pitanja slobode i odgovornosti u različitim religijama. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje razumijevanje slobode i odgovornosti u različitim religijama i nereligijskim svjetonazorima i uz pomoć učitelja navodi primjere iz kulturnoga i društvenoga života. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uz pomoć učitelja objašnjava razumijevanje slobode i odgovornosti u različitim religijama i nereligijskim svjetonazorima i navodi primjere iz kulturnoga i društvenoga života. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava razumijevanje slobode i odgovornosti u različitim religijama i nereligijskim svjetonazorima i opisuje primjere iz kulturnoga i društvenoga života. 	<ul style="list-style-type: none"> – Kritički promišlja o razumijevanju slobode i odgovornosti u različitim religijama i nereligijskim svjetonazorima; uspoređuje primjere iz kulturnoga i društvenoga života.
<p>Prijedlozi:</p>					

Životom darovani - učenici, u svjetlu Svetoga pisma, nauka Crkve, znanstvenih i društvenih teorija i različitih religijskih i etički polazišta, raspravljaju o različitim aspektima ljudskoga života.

3. RAZRED SREDNJE ŠKOLE					
DOMENA A: ČOVJEK PRED PITANJEM BOGA I SMISLA ŽIVOTA					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 3. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
A.3.1 UČENIK RAZUMIJE I ARGUMENTIRANO RAZLAŽE TEMELJNE IDEJE O SMISLU LJUDSKOGA ŽIVOTA, KRITIČKI RAZLAŽE PERSPEKTIVU KRŠĆANSKE VJERE I REZULTATE ZNANOSTI KAO RAZLIČITE, ALI NEKONFLIKTNE PRISTUPE TUMAČENJU ČOVJeka I SVIJETA.	<ul style="list-style-type: none"> Prepoznaje, analizira i argumentira različite antropološke pristupe u shvaćanju čovjeka. Analizira i tumači kršćansku sliku čovjeka (čovjek kao stvorenje i slika Božja, čovjek kao osoba i subjekt, čovjek kao biće odnosa, čovjek usmjeren prema transcenciji). Otkriva i obrazlaže važnost transcendentne dimenzije u razumijevanju čovjeka. Vrednuje doprinose različitih znanstvenih disciplina u razumijevanju čovjeka: psihologije, filozofije, teologije, sociologije, komunikologije... Uočava važnost razumijevanja i jasnoga interpretiranja suvremenih antropoloških vizija čovjeka. 	<ul style="list-style-type: none"> Prepoznaje različite antropološke pristupe u shvaćanju čovjeka, opisuje kršćansku sliku čovjeka te prepoznaje doprinose različitih znanstvenih disciplina u razumijevanju čovjeka. 	<ul style="list-style-type: none"> Analizira različite antropološke pristupe u shvaćanju čovjeka, opisuje i tumači kršćansku sliku čovjeka te objašnjava doprinose različitih znanstvenih disciplina u razumijevanju čovjeka. 	<ul style="list-style-type: none"> Analizira i objašnjava doprinose različitih znanstvenih disciplina u razumijevanju čovjeka, razlaže perspektivu kršćanske vjere te prepoznaje i tumači važnost razumijevanja i jasnoga interpretiranja suvremenih antropoloških vizija čovjeka. 	<ul style="list-style-type: none"> Kritički razlaže perspektivu kršćanske vjere u tumačenju smisla ljudskoga života; argumentirano razlaže važnost razumijevanja i jasnoga interpretiranja suvremenih antropoloških vizija čovjeka.
Prijedlozi: Kritički čitati i interpretirati biblijske i druge tekstove.					
A.3.2 UČENIK ZNA DA JE ZA CRKVU BIBLIJA PRIHVAĆENA KAO BOŽJA RIJEČ TE SE MOŽE SLUŽITI BIBLIJOM KAO POVIJESNO-KULTURNIM DOKUMENTOM I KAO DOKUMENTOM KOJI JE VJERODOSTOJAN INTERPRETACIJSKI KLJUČ EGZISTENCIJE.	<ul style="list-style-type: none"> Razumije i samostalno interpretira neke biblijske tekstove koji ukazuju na čovjekovu „sličnost s Bogom“. Otkriva i tumači ulogu i važnost Biblije u hrvatskoj kulturnoj baštini. Otkriva vrijednost i poveznicu biblijskoga iskustva sa životnim iskustvima čovjeka. U biblijskim iskustvima i likovima otkriva interpretacijski ključ za razumijevanje vlastitih životnih iskustava i iskustava drugih ljudi. 	<ul style="list-style-type: none"> Predstavlja neke biblijske tekstove koji ukazuju na čovjekovu „sličnost s Bogom“. Prepoznaje ulogu i važnost Biblije u hrvatskoj kulturnoj 	<ul style="list-style-type: none"> Predstavlja i tumači neke biblijske tekstove koji ukazuju na čovjekovu „sličnost s Bogom“. Prepoznaje i opisuje ulogu i važnost Biblije u hrvatskoj kulturnoj baštini. Prepoznaje i 	<ul style="list-style-type: none"> Tumači bez većih poteškoća neke biblijske tekstove koji ukazuju na čovjekovu „sličnost s Bogom“. Objašnjava ulogu i važnost Biblije u hrvatskoj kulturnoj baštini. Tumači vrijednost i poveznicu 	<ul style="list-style-type: none"> Samostalno interpretira neke biblijske tekstove koji ukazuju na čovjekovu „sličnost s Bogom“. Objašnjava i vrednuje ulogu i važnost Biblije u hrvatskoj kulturnoj baštini. Analizira, tumači i vrednuje vrijednost i poveznicu biblijskoga

		<p>baštini.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje vrijednost i poveznicu biblijskoga iskustva sa životnim iskustvima čovjeka. – U biblijskim iskustvima i likovima otkriva interpretacijski i ključ za razumijevanje vlastitih životnih iskustava i iskustava drugih ljudi. 	<p>opisuje poveznicu biblijskoga iskustva sa životnim iskustvima čovjeka.</p> <ul style="list-style-type: none"> – U biblijskim iskustvima i likovima otkriva interpretacijski ključ za razumijevanje vlastitih životnih iskustava i iskustava drugih ljudi. 	<p>biblijskoga iskustva sa životnim iskustvima čovjeka.</p> <ul style="list-style-type: none"> – U biblijskim iskustvima i likovima otkriva interpretacijski ključ za razumijevanje vlastitih životnih iskustava i iskustava drugih ljudi. 	<p>iskustva sa životnim iskustvima čovjeka.</p> <ul style="list-style-type: none"> – U biblijskim iskustvima i likovima otkriva interpretacijski ključ za razumijevanje vlastitih životnih iskustava i iskustava drugih ljudi.
Prijedlozi:					
<p>A.3.3 UČENIK UPOZNAJE I ARGUMENTIRA SUVREMENE TENDENCIJE I OBLIKE U IZRAŽAVANJU I ŽIVLJENJU RELIGIOZNOSTI.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Samostalno istražuje i interpretira važna sociološka istraživanja o religioznosti. – Uočava uzročno-posljedičnu povezanost suvremenih migracija i religijske karte Europe. 	<ul style="list-style-type: none"> – Istražuje i predstavlja važna sociološka istraživanja o religioznosti. – Prepoznaje uzročno-posljedičnu povezanost suvremenih migracija i religijske karte Europe. 	<ul style="list-style-type: none"> – Istražuje i interpretira neka sociološka istraživanja o religioznosti. – Prepoznaje i opisuje uzročno-posljedičnu povezanost suvremenih migracija i religijske karte Europe. 	<ul style="list-style-type: none"> – Istražuje i interpretira važna sociološka istraživanja o religioznosti. – Analizira i objašnjava uzročno-posljedičnu povezanost suvremenih migracija i religijske karte Europe. 	<ul style="list-style-type: none"> – Samostalno istražuje i interpretira važna sociološka istraživanja o religioznosti. – Analizira, tumači i vrednuje uzročno-posljedičnu povezanost suvremenih migracija i religijske karte Europe.
Prijedlozi:					

DOMENA B: KRŠĆANSKA VJERA I ŽIVOT					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 3. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
B.3.1 UČENIK KRITIČKI PROPITUJE MOGUĆNOSTI TRAŽENJA I SPOZNAJE BOGA TE OPISUJE OBILJEŽJA OTAJSTVA TROJEDINOGA BOGA.	<ul style="list-style-type: none"> – Kritički propituje o mogućnosti traženja i spoznaje Boga. – Navodi primjere u kojima se prepoznaju tragovi Presvetoga Trojstva u djelu stvaranja i objavi tijekom Staroga zavjeta. – Prepoznaje i analizira ključne trenutke objave Trojedinoga Boga u Novome zavjetu. – Objašnjava novozavjetno svjedočanstvo Isusova sinovstva u odnosu prema Bogu Ocu. – Analizira ime, nazive i simbole, prisutnost i djelovanje Duha Svetoga u životu Crkve i kršćana. – 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi primjere u kojima se prepoznaju tragovi Presvetoga Trojstva u djelu stvaranja i objavi tijekom Staroga zavjeta. – Prepoznaje i navodi ime, nazive i simbole, prisutnost i djelovanje Duha Svetoga u životu Crkve i kršćana. – Prepoznaje novozavjetno svjedočanstvo Isusova sinovstva u odnosu prema Bogu Ocu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi primjere u kojima se prepoznaju tragovi Presvetoga Trojstva u djelu stvaranja i objavi tijekom Staroga zavjeta. – Analizira ime, nazive i simbole, prisutnost i djelovanje Duha Svetoga u životu Crkve i kršćana. – Prepoznaje i opisuje novozavjetno svjedočanstvo Isusova sinovstva u odnosu prema Bogu Ocu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i analizira ključne momente objave Trojedinoga Boga u Novome zavjetu. – Opisuje i analizira novozavjetno svjedočanstvo o Isusova sinovstva u odnosu prema Bogu Ocu. – Analizira ime, nazive i simbole, prisutnost i djelovanje Duha Svetoga u životu Crkve i kršćana. 	<ul style="list-style-type: none"> – Kritički propituje mogućnosti traženja i spoznaje Boga. – Navodi primjere u kojima se prepoznaju tragovi Presvetoga Trojstva u djelu stvaranja i objavi tijekom Staroga zavjeta. – Prepoznaje i analizira ključne trenutke objave Trojedinoga Boga u Novome zavjetu. – Objašnjava novozavjetno svjedočanstvo Isusova sinovstva u odnosu prema Bogu Ocu. – Analizira ime, nazive i simbole, prisutnost i djelovanje Duha Svetoga u životu Crkve i kršćana.
Prijedlozi:					

<p>B.3.2 UČENIK POVEZUJE OSOBNA I DRUŠTVENA PROMIŠLJANJA O TRAGIČNIM EPIZODAMA OSOBNOGA I DRUŠTVENOGA ŽIVOTA S KRISTOVIM NAVJEŠTAJEM SPASENJA, OTKUPLENJA TE ČINOM USKRSNUĆA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – U svjetlu Isusova navještaja spasenja, otkupljenja i uskrsnuća vrednuje osobna i društvena promišljanja o tragičnim životnim epizodama. – Objasnjava i analizira razloge i smisao Isusove muke smrti i uskrsnuća. – Analizira vrijednost spasenja čovjeka, stvorenja i svijeta ostvarenoga u Isusu Kristu. – Prepoznaje i objašnjava Kristovo uskrsnuće kao početak i zalog sveukupnoga uskrsnuća. – Prepoznaje potrebu izgrađivanja vlastitoga života u vjeri i nadi u uskrsnuće. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i opisuje razloge i smisao Isusove muke, smrti i uskrsnuća. – Opisuje razloge izgrađivanja života u vjeri i nadi u uskrsnuće. 	<ul style="list-style-type: none"> – Razlučuje i analizira biblijske tekstove o Isusovoj muci, smrti i uskrsnuću. – Prepoznaje i objašnjava Kristovo uskrsnuće kao početak i zalog sveukupnoga uskrsnuća. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objasnjava i analizira razloge i smisao Isusove muke, smrti i uskrsnuća. – Objasnjava i povezuje uskrsnuće i život vječni. – Analizira i objašnjava kršćansko shvaćanje uskrsnuća tijela. – Analizira vrijednost spasenja čovjeka, stvorenja i svijeta ostvarenoga u Isusu Kristu. 	<ul style="list-style-type: none"> – U svjetlu Isusova navještaja spasenja, otkupljenja i uskrsnuća vrednuje osobna i društvena promišljanja o tragičnim životnim epizodama. – Objasnjava, argumentirano razlaže i vrednuje razloge, smisao i značenje Isusove muke, smrti i uskrsnuća za kršćansku vjeru i život kršćana. – Objasnjava i analizira događaje koji utemeljuju kršćansku vjeru u Isusovo uskrsnuće. – Propituje i argumentira razloge izgrađivanja života u vjeri i nadi u uskrsnuće.
<p>Prijedlozi:</p>					

<p>B.3.3 UČENIK OBJAŠNJAVA I VREDNUJE KRŠĆANSKO SHVAĆANJE BRAKA I OBITELJI TE VAŽNOST I ULOGU SAKRAMENTA BOLESNIČKOGA POMAZANJA U ŽIVOTU VJERNIKA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Objasnjava i vrednuje kršćansko shvaćanje braka i obitelji. – Navodi i objašnjava biblijsku utemeljenost sakramenta ženidbe. – Objasnjava svrhu i obilježja ženidbe. – Prepoznaje sakrament ženidbe kao otvorenost životu i sudjelovanje u Božjemu stvarateljskom činu. – Imenuje i navodi preduvjete za valjano sklapanje sakramenta ženidbe. – Opisuje i objašnjava razloge pripreve za sakramentalni brak. – Uspoređuje i objašnjava sličnosti i razlike između civilnoga i crkvenoga braka. – Objasnjava i navodi dužnosti i prava obitelji. – Objasnjava i navodi povrede dostojanstva braka i obitelji. – Objasnjava kršćansko shvaćanje nerazrješivosti ženidbe. – Objasnjava Petrovu i Pavlovu povlasticu za razrješenje ženidbe. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje i analizira sakrament ženidbe kao otvorenost životu i sudjelovanje u Božjemu stvarateljskom činu. – Imenuje i navodi preduvjete za valjano sklapanje sakramenta ženidbe. – Imenuje i opisuje važnost sakramenta bolesničkoga pomazanja u životu vjernika. – Navodi razloge za sklapanje sakramentalne ženidbe. – Opisuje važnost i ulogu sakramenta bolesničkoga pomazanje u životu vjernika. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi i objašnjava biblijsku utemeljenost sakramenta ženidbe. – Opisuje i objašnjava razloge pripreve za sakramentalni brak. – Analizira dužnosti i prava obitelji. – Uspoređuje i objašnjava sličnosti i razlike između civilnoga i crkvenoga braka te drugih životnih zajednica. – Analizira važnost i ulogu sakramenta bolesničkoga pomazanje u životu vjernika. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objasnjava i vrednuje kršćansko shvaćanje braka i obitelji. – Objasnjava bitne odrednice kršćanskoga shvaćanja odgovornoga roditeljstva. – Objasnjava važnost i ulogu sakramenta bolesničkoga pomazanje u životu vjernika. – Analizira i uspoređuje različite definicije obitelji s kršćanskim shvaćanjem braka i obitelji. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objasnjava i vrednuje kršćansko shvaćanje braka i obitelji. – Objasnjava sakramentalnost, svrhu i obilježja ženidbe. – Objasnjava i navodi dužnosti i prava obitelji te povrede dostojanstva braka i obitelji. – Objasnjava kršćansko shvaćanje odgovornoga roditeljstva. – Objasnjava kršćansko shvaćanje nerazrješivosti ženidbe te Petrovu i Pavlovu povlasticu za razrješenje ženidbe. – Objasnjava važnost i ulogu sakramenta bolesničkoga pomazanje u životu vjernika.
<p>Prijedlozi:</p>					

DOMENA C: MORAL I ODGOVORNA SLOBODA					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 3. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
C.3.1 UČENIK TUMAČI I RAZLIKUJE RAZLIČITE ETIČKE I „MISAONE SUSTAVE” I KRITIČKI IH PROSUĐUJE U SVJETLU KRŠĆANSKIH MORALNIH NAČELA.	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira različite definicije čovjeka u specifičnome poimanju pojedinih znanosti o čovjeku. – Objašnjava pojmove <i>etika, moral i kršćanski moral</i>. – Objašnjava, vrednuje važnost pravila i pravednih zakona u međuljudskim odnosima i u društvu. – Vrednuje i kritički prosuđuje Dekalog kao prirodni temelj ljudskoga moralnog postupanja. – Objašnjava, vrednuje i daje primjere ponašanja prema zlatnome pravilu. – Obrazlaže zlatno pravilo ponašanja koje je prisutno u svim religijama i navodi primjere ponašanja prema zlatnome pravilu. – Navodi i analizira bogoslovne kreposti, analizira, vrednuje i daje primjere odnosa prema Bogu, prema bogoslovnim krepostima, povezujući bogoslovne kreposti s prvom pločom Dekaloga. – Na temelju tekstova iz evanđelja argumentirano komentira Isusa kao primjer i put življenja i promicanja istine. – Navodi temeljna obilježja istine i analizira kršćanski pristup istini te obrazlaže kako se može zauzimati za istinu na osobnoj i društvenoj razini. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava važnost pravila i pravednih zakona u međuljudskim odnosima i društvu. – Objašnjava Dekalog kao prirodni temelj moralnoga postupanja. – Navodi primjere ponašanja prema zlatnome pravilu. – Navodi bogoslovne kreposti kao odnos prema Bogu i povezuje ih s prvom pločom Dekaloga. – Na temelju tekstova iz evanđelja opisuje Isusa kao primjer i put življenja i promicanja istine. – Navodi temeljna obilježja istine i kršćanski pristup istini. – Navodi kako se može zauzimati za istinu na osobnoj i društvenoj razini. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava važnost pravila i pravednih zakona u međuljudskim odnosima i u društvu. – Objašnjava Dekalog kao prirodni temelj moralnoga postupanja. – Objašnjava primjere ponašanja prema zlatnome pravilu. – Navodi bogoslovne kreposti kao odnos prema Bogu i povezuje ih s prvom pločom Dekaloga. – Na temelju tekstova iz evanđelja opisuje Isusa kao primjer i put življenja i promicanja istine. – Navodi temeljna obilježja istine i kršćanski pristup istini. – Navodi kako se može zauzimati za istinu na osobnoj i društvenoj razini. 	<ul style="list-style-type: none"> – Vrednuje važnost pravila i pravednih zakona u međuljudskim odnosima i u društvu. – Vrednuje i kritički prosuđuje Dekalog kao prirodni temelj moralnoga postupanja. – Vrednuje i daje primjere ponašanja prema zlatnome pravilu. – Vrednuje i daje primjere odnosa prema Bogu po bogoslovnim krepostima, povezujući bogoslovne kreposti s prvom pločom Dekaloga. – Na temelju tekstova iz evanđelja argumentirano komentira Isusa kao primjer i put življenja i promicanja istine. – Analizira kršćanski pristup 	<ul style="list-style-type: none"> – Kritički prosuđuje važnost pravila i pravednih zakona u međuljudskim odnosima i u društvu. – Vrednuje i kritički prosuđuje Dekalog kao prirodni temelj moralnoga postupanja. – Vrednuje i daje primjere ponašanja prema zlatnome pravilu. – Analizira bogoslovne kreposti i daje primjer odnosa prema Bogu po bogoslovnim krepostima, povezujući bogoslovne kreposti s prvom pločom Dekaloga. – Na temelju tekstova iz evanđelja argumentirano komentira Isusa kao primjer i put življenja i promicanja istine. – Analizira kršćanski pristup

				<p>tekstova iz evanđelja argumentiran o komentira Isusa kao primjer i put življenja i promicanja istine.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Analizira kršćanski pristup istini te obrazlaže kako se može zauzimati za istinu na osobnoj i društvenoj razini. 	<p>istini i zauzima se za istinu na osobnoj i društvenoj razini.</p>
<p>Prijedlozi: Biološka etika (selekcija, mutacija, preživljavanje). Filozofska etika (ljudska narav kao polazište i kriterij etičkoga djelovanja). Senzualizam (dobro je što odgovara osjetilima). Pragmatizam (normativna moć činjeničnoga stanja). Diktatura većine. Utilitarizam. Ideološka etika (dobro je što odgovara sustavu). Pravni pozitivizam (dobro je što propisuje zakon). Relativizam. Odabir dokumentarnih i simboličkih fotografija s moralnom tematikom i rasprava o njihovim porukama u poveznici s etičkim i moralnim normama i životom. Biblijski tekstovi o Kristovu govoru o ljubavi prema bližnjima i prema neprijatelju: Mt 5,43-48 i 22,36-40 te Lv 15,16-19. „Ljubi i radi čini što hoćeš“ (sv. Augustin) i zlatno pravilo života: „Sve, dakle, što želite da ljudi vama čine, činite i vi njima“ (Mt 7,12).</p>					
<p>C.3.2 UČENIK OBJAŠNJAVA I ARGUMENTIRANO IZNOSI BIBLIJSKE TEMELJE SVETOSTI I NEPOVREDIVOSTI LJUDSKOGA ŽIVOTA I ARGUMENTIRANO PROSUĐUJE PROMICANJE SVETOSTI ŽIVOTA KAO KRŠĆANSKU OBVEZU.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Objasnjava i argumentirano vrednuje temeljni kršćanski stav prema ljudskome životu (nepovredivost i svetost). – Navodi, objašnjava i kritički prosuđuje bitna bioetička načela ljudskoga zdravlja, kloniranja, umjetne oplodnje, tjelesne cjelovitosti. – Prepoznaje i kritički prosuđuje razloge zbog kojih sve što je znanstveno moguće na području biogenetike (genom, kloniranje, matične stanice), nije i moralno dopustivo. – Navodi načine i daje prijedloge kako se treba čuvati i promicati vlastito i tuđe zdravlje. – Uočava, raspravlja i daje prijedloge za rješavanje problema suvremenoga svijeta koji donose siromaštvo, bolesti i umiranje djece. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objasnjava temeljni kršćanski stav prema ljudskome životu (nepovredivost i svetost). – Navodi bitna bioetička načela ljudskoga zdravlja, kloniranja, umjetne oplodnje, tjelesne cjelovitosti. – Objasnjava razloge zbog kojih sve što je znanstveno 	<ul style="list-style-type: none"> – Objasnjava temeljni kršćanski stav prema ljudskome životu (nepovredivost i svetost). – Navodi bitna bioetička načela ljudskoga zdravlja, kloniranja, umjetne oplodnje, tjelesne cjelovitosti. – Objasnjava razloge zbog kojih sve što je znanstveno 	<ul style="list-style-type: none"> – Argumentiran o vrednuje temeljni kršćanski stav prema ljudskome životu (nepovredivo st i svetost). – Kritički prosuđuje bitna bioetička načela ljudskoga 	<ul style="list-style-type: none"> – Argumentirano vrednuje temeljni kršćanski stav prema ljudskome životu (nepovredivost i svetost). – Kritički prosuđuje bitna bioetička načela ljudskoga zdravlja, kloniranja, umjetne oplodnje, tjelesne cjelovitosti.

		<p>moguće na području biogenetike (genom, kloniranje, matične stanice), nije i moralno dopustivo.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Navodi načine kako čuvati i promicati vlastito i tuđe zdravlje. – Navodi probleme suvremenoga svijeta koji donose siromaštvo, bolesti i umiranje djece. 	<p>moguće na području biogenetike (genom, kloniranje, matične stanice) nije i moralno dopustivo.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Navodi načine kako čuvati i promicati vlastito i tuđe zdravlje. – Navodi probleme suvremenoga svijeta koji donose siromaštvo, bolesti i umiranje djece. 	<p>zdravlja, kloniranja, umjetne oplodnje, tjelesne cjelovitosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Analizira razloge zbog kojih sve što je znanstveno moguće na području biogenetike (genom, kloniranje, matične stanice) nije i moralno dopustivo. – Daje prijedloge kako čuvati i promicati vlastito i tuđe zdravlje. – Raspravlja o problemima suvremenoga svijeta koji donose siromaštvo, bolesti i umiranje djece. 	<ul style="list-style-type: none"> – Kritički prosuđuje razloge zbog kojih sve što je znanstveno moguće na području biogenetike (genom, kloniranje, matične stanice), nije i moralno dopustivo. – Daje prijedloge kako čuvati i promicati vlastito i tuđe zdravlje. – Raspravlja i daje prijedloge za rješavanje problema suvremenoga svijeta koji donose siromaštvo, bolesti i umiranje djece.
<p>Prijedlozi: Biblijski temelji: Izl 20,13; Pnz 5,7; Ps 104,29-30; Mt 5,21-24; 1 Iv 3,11-15 i govor Crkve o životu: KKC 2258; <i>Evangelium vitae</i>, br. 7-22; <i>Evangelium vitae</i>, br. 53-77; Pavao VI., <i>Humanae vitae</i>. <i>Enciklika o ispravnoj regulaciji poroda</i>. Znanstveni govor: „Prije nego što si odrastao, bio si mladić/djevojka, a prije toga dijete, a još prije dojenče, - tj. prije nego što si se rodio, - bio si fetus, a prije toga embrij, u vrijeme svoje implantacije bio si blastocista, a prije toga morula, a prije toga zigota ili oplođeno jajašce.“ (skupina američkih znanstvenika). Hipokratova zakletva.</p>					

<p>C.3.3 UČENIK OBJAŠNJAVA I ANALIZIRA KRŠĆANSKO RAZUMIJEVANJE POJMOVA: SAVJEST, DOBRO I ZLO, GRIJEH, OPRAŠTANJE, MILOSRĐE.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Objasnjava i tumači pojam savjesti i važnost njezina usklađivanja s moralnim vrednotama. – Objasnjava i analizira savjest i njezino shvaćanje u biblijskim tekstovima, kršćanskim spisima i Učiteljstvu Crkve. – Objasnjava i analizira pojmove <i>grijech, laki grijech, osobni grijech, grijech struktura, obraćenje, Božje milosrđe, pomirenje.</i> – Na temelju biblijskih tekstova analizira i vrednuje da Božje milosrđe i praštanje nadilazi ljudsko zlo i grijech i da je Bog milosrdni Otac koji oprašta i poziva nas na opraštanje. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objasnjava pojam savjesti i važnost njezina usklađivanja s moralnim vrednotama. – Objasnjava savjest i njezino shvaćanje u biblijskim tekstovima, kršćanskim spisima i Učiteljstvu Crkve. – Objasnjava pojmove <i>grijech, laki grijech, osobni grijech, grijech struktura, obraćenje, Božje milosrđe, pomirenje.</i> – Na temelju biblijskih tekstova opisuje da Božje milosrđe i praštanje nadilazi ljudsko zlo i grijech i da je Bog milosrdni Otac. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objasnjava pojam savjesti i važnost njezina usklađivanja s moralnim vrednotama. – Objasnjava savjest i njezino shvaćanje u biblijskim tekstovima, kršćanskim spisima i Učiteljstvu Crkve. – Objasnjava pojmove <i>grijech, laki grijech, osobni grijech, grijech struktura, obraćenje, Božje milosrđe, pomirenje.</i> – Na temelju biblijskih tekstova objašnjava da Božje milosrđe i praštanje nadilazi ljudsko zlo i grijech i da je Bog milosrdni Otac. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači pojam savjesti i važnost njezina usklađivanja s moralnim vrednotama. – Objasnjava i analizira savjest i njezino shvaćanje u biblijskim tekstovima, kršćanskim spisima i Učiteljstvu Crkve. – Objasnjava i analizira pojmove <i>grijech, laki grijech, osobni grijech, grijech struktura, obraćenje, Božje milosrđe, pomirenje.</i> – Na temelju biblijskih tekstova analizira i vrednuje da Božje milosrđe i praštanje nadilazi ljudsko zlo i 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira pojam savjesti i važnost njezina usklađivanja s moralnim vrednotama. – Analizira i vrednuje savjest i njezino shvaćanje u biblijskim tekstovima, kršćanskim spisima i Učiteljstvu Crkve. – Analizira i kritički prosuđuje pojmove <i>grijech, laki grijech, osobni grijech, grijech struktura, obraćenje, Božje milosrđe, pomirenje.</i> – Na temelju biblijskih tekstova analizira i vrednuje da Božje milosrđe i praštanje nadilazi ljudsko zlo i grijech i da je Bog milosrdni Otac koji oprašta i poziva nas na opraštanje.
--	--	--	---	---	--

				griješ i da je Bog milosrdni Otac koji oprašta i poziva nas na opraštanje.	
<p>Prijedlozi: Griješ i njegove posljedice (Post 4,2-15 i 11,1-9). Novozavjetna prisposoba o kralju i oproštenju duga (Mt 18,23-37). Isusov stav i odnos: u susretu s grešnicima, npr. s preljubicom (Lk 8,1-11); sa Zakejom (Lk 19,1-11); s grešnicom (Lk 7,36-50). Griješ kao posljedica istočnoga grijeha i zloraba našega razuma i slobode (Rim 5,18-19). Biblijski tekstovi o priznanju grijeha i prihvaćanju odgovornosti (2 Sam 11-12; Dj 9,1-31 i Lk 15,11-32). Savjest kao mjerilo ljudskoga djelovanja i kao znak Božjih uputa (KKC br. 1776). Istraživati pojmove <i>savjest</i> i <i>griješ</i> u drugim religijama i svjetonazorima.</p>					
DOMENA D: CRKVA U MEĐUKULTURNOME I MEĐURELIGIJSKOME DIJALOGU					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 3. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
D.3.1 UČENIK POZNAJE I SUČELJAVA SE S NEKIM IZABRANIM TEMAMA IZ POVJESTI CRKVE TE SE KRITIČKI OSVRĆE NA NJIH U SMISLU „ZAJEDNIČKE“ I „KOLEKTIVNE“ BAŠTINE KOJOJ I SAM PRIPADA.	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi i analizira doprinos Crkve razvoju pravnoga sustava i znanosti (prirodna prava, <i>bona fide</i>, jednakost pred zakonom, suđenje pred porotom...; astronomija, geologija). – Analizira uzroke i posljedice Zapadnoga raskola. – Opisuje nastanak i specifičnosti Anglikanske crkve. – Razumije značenje Tridentskoga koncila i ulogu isusovaca u obnovi Crkve. – Opisuje ulogu Crkve, svećenika i redovnika u očuvanju vjere i kulture hrvatskoga naroda u novome vijeku. – Argumentirano raspravlja o važnosti poznavanja vlastitih korijena (obiteljskih, nacionalnih, vjerskih, povijesno-kulturoloških) te poznavanja i poštovanja drugih vjera i kultura. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi ključne događaje iz povijesti Crkve u novome vijeku. – Opisuje ulogu Crkve u očuvanju vjere i kulture hrvatskoga naroda i prepoznaje važnost poznavanja vlastitih korijena i poštovanja drugih. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje ključne događaje iz povijesti Crkve u novome vijeku. – Uz pomoć učitelja kritički propituje ulogu Crkve u očuvanju vjere i kulture hrvatskoga naroda i uz pomoć učitelja opisuje važnost poznavanja vlastitih korijena i poštovanja drugih. 	<ul style="list-style-type: none"> – Argumentiran o objašnjava ključne događaje iz povijesti Crkve u novome vijeku. – Kritički propituje ulogu Crkve u očuvanju vjere i kulture hrvatskoga naroda i opisuje važnost poznavanja vlastitih korijena i poštovanja drugih. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira ključne događaje iz povijesti Crkve u novome vijeku. – Kritički propituje ulogu Crkve u očuvanju vjere i kulture hrvatskoga naroda i opisuje važnost poznavanja vlastitih korijena i poštovanja drugih te navodi primjere.
Prijedlozi:					

<p>D.3.2 UČENIK ANALIZIRA I VREDNUJE KRŠĆANSKU PORUKU U UMJETNOSTI I KULTURI U REPUBLICI HRVATSKOJ I EUROPI.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Istražuje i analizira doprinos Crkve znanosti u Hrvatskoj (Faust Vrančić, Ruđer Bošković, J. J. Strossmayer, HAZU). – Istražuje i analizira doprinos novovjekovnih znanstvenika iz redova Crkve u Europi. – Istražuje doprinos Crkve i istaknute predstavnike renesansne arhitekture, slikarstva i književnosti u Hrvatskoj i Europi. – Istražuje doprinos Crkve u arhitekturi i književnosti baroka. – Opisuje utjecaj kršćanstva na razvoj kulture, umjetnosti, graditeljstva i arhitekture Zagreba i drugih europskih gradova. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi ključne doprinose Crkve i istaknute predstavnike u znanosti, kulturi, književnosti... – Navodi primjere utjecaja kršćanstva na stvaranje i očuvanje nacionalnoga i europskoga identiteta. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi i opisuje ključne doprinose Crkve i istaknute predstavnike u znanosti, kulturi, književnosti... – Navodi primjere i opisuje utjecaj kršćanstva na stvaranje i očuvanje nacionalnoga i europskoga identiteta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Analizira doprinos Crkve znanosti, kulturi i umjetnosti u Hrvatskoj i Europi. – Argumentiran o obrazlaže utjecaj kršćanstva na stvaranje i očuvanje nacionalnoga i europskoga identiteta. 	<ul style="list-style-type: none"> – Istražuje i analizira doprinos Crkve znanosti, kulturi i umjetnosti u Hrvatskoj i Europi. – Argumentirano obrazlaže i vrednuje utjecaj kršćanstva na stvaranje i očuvanje nacionalnoga i europskoga identiteta.
<p>Prijedlozi:</p>					
<p>D.3.3 UČENIK PREDSTAVLJA I VREDNUJE DOPRINOSE I UTJECAJE VJEROVANJA I TEMELJNIH VRIJEDNOSTI SVJETSKIH RELIGIJA NA DRUŠTVENI I KULTURNI ŽIVOT U HRVATSKOJ U PROŠLOST I DANAS.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi primjere suživota muslimana i kršćana. – Navodi primjere suživota židova i kršćana. – Navodi nazive koji dolaze iz islama i židovstva. – Prepoznaje različite načine obilježavanja važnih trenutaka u čovjekovu životu u različitim religijama (rođenje, odrastanje, ženidba, starost, smrt). 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje primjere suživota i dijaloga. – Navodi odnos prema životu u različitim religijama i nereligijskim svjetonazorima i navodi primjere iz društvenoga života i onih utemeljenih na znanstvenim istraživanjima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi primjere suživota i dijaloga. – Objašnjava razumijevanje života u različitim religijama i nereligijskim svjetonazorima i navodi primjere iz društvenoga života i onih utemeljenih na znanstvenim istraživanjima. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi i opisuje primjere suživota i dijaloga. – Objašnjava razumijevanje života u različitim religijama i nereligijskim svjetonazorima i opisuje primjere iz društvenoga života i onih utemeljenih na znanstvenim istraživanjima. 	<ul style="list-style-type: none"> - Samostalno pronalazi primjere i argumentirano objašnjava suživot i dijalog. – Kritički promišlja o razumijevanju života u različitim religijama i nereligijskim svjetonazorima te uspoređuje primjere iz društvenoga života i onih utemeljenih na znanstvenim istraživanjima.
<p>Prijedlozi: Istražiti primjer suživota – Toledo.</p>					

Svjetlom vjere - učenici samostalno artikuliraju vlastitu vjeru na temelju izabranih tema i primjera iz svakodnevnoga života. Analiziraju suvremene sustave vrijednosti i dovode ih u vezu s kršćanskim vrijednostima. Vrednuju život iz perspektive kršćanske nade i vječnosti, a konkretnim primjerima u svakodnevnome životu iskazuju solidarnost i brigu za bližnje.

4. RAZRED SREDNJE ŠKOLE					
DOMENA A: ČOVJEK PRED PITANJEM BOGA I SMISLA ŽIVOTA					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 4. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
A.4.1 UČENIK KRITIČKI PROMIŠLJA O TUMAČENJIMA ČOVJEKA, ŽIVOTA I SVIJETA KOJA TRENUTAČNO DOMINIRAJU U POJEDINIM ZNANOSTIMA, MEDIJIMA I U GOSPODARSTVU.	<ul style="list-style-type: none"> – Otkriva i samostalno vrednuje različita tumačenja čovjeka, života i svijeta u današnjemu svijetu. – Kritički propitkuje tumačenja/slike čovjeka i svijeta koje ugrožavaju čovjekovo dostojanstvo. – Analizira i tumači slike čovjeka iz filozofijskoga, psihološkoga i sociološkoga aspekta te ih stavlja u odnos s biblijskom i kršćanskom slikom čovjeka. – Uočava i zagovara dijalog vjere i znanosti u zajedničkim naporima traženja odgovora na temeljna ljudska pitanja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i predstavlja različita tumačenja/slike svijeta čovjeka i svijeta i promišlja ih u odnosu s biblijskom i kršćanskom slikom čovjeka. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava različita tumačenja/slike svijeta čovjeka i svijeta i promišlja ih u odnosu s biblijskom i kršćanskom slikom čovjeka. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači različita tumačenja/slike svijeta čovjeka i svijeta i promišlja ih u odnosu s biblijskom i kršćanskom slikom čovjeka. 	<ul style="list-style-type: none"> – Kritički promišlja i vrednuje različita tumačenja/slike svijeta čovjeka i svijeta i promišlja ih u odnosu s biblijskom i kršćanskom slikom čovjeka.
Prijedlozi:					

<p>A.4.2 UČENIK ZNA DA JE ZA CRKVU BIBLIJA PRIHVACENA KAO BOŽJA RIJEČ TE SE MOŽE SLUŽITI BIBLIJOM KAO POVIJESNO-KULTURNIM DOKUMENTOM I KAO DOKUMENTOM KOJI JE VJERODOSTOJAN INTERPRETACIJSKI KLJUČ EGZISTENCIJE.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Otkriva vrijednost i poveznicu biblijskoga iskustva sa životnim iskustvima čovjeka. – Upoznaje i samostalno opisuje i tumači eshatološke biblijske tekstove koji govore o konačnome dovršenju svijeta. – U biblijskim iskustvima i likovima otkriva interpretacijski ključ za razumijevanje vlastitih životnih iskustava i iskustava drugih ljudi. – Na temelju životnih iskustava pojedinih duhovnih likova i svetaca upoznaje i vrednuje utjecaj Božje riječi na konkretni život pojedinca. 	<ul style="list-style-type: none"> – Otkriva vrijednost i poveznicu biblijskoga iskustva sa životnim iskustvima čovjeka. – Navodi i opisuje eshatološke biblijske tekstove koji govore o konačnome dovršenju svijeta. – U biblijskim iskustvima i likovima prepoznaje interpretacijski ključ za razumijevanje vlastitih životnih iskustava i iskustava drugih ljudi. – Na temelju životnih iskustava pojedinih duhovnih likova i svetaca prepoznaje utjecaj Božje riječi na konkretni život pojedinca. 	<ul style="list-style-type: none"> – Otkriva vrijednost i poveznicu biblijskoga iskustva s životnim iskustvima čovjeka. – Navodi i opisuje eshatološke biblijske tekstove koji govore o konačnome dovršenju svijeta. – U biblijskim iskustvima i likovima prepoznaje interpretacijski ključ za razumijevanje vlastitih životnih iskustava i iskustava drugih ljudi. – Preko životnih iskustava pojedinih duhovnih likova i svetaca prepoznaje i objašnjava utjecaj Božje riječi na konkretni život pojedinca. 	<ul style="list-style-type: none"> – Otkriva vrijednost i poveznicu biblijskoga iskustva sa životnim iskustvima čovjeka. – Samostalno opisuje eshatološke biblijske tekstove koji govore o konačnome dovršenju svijeta. – U biblijskim iskustvima i likovima otkriva interpretacijski ključ za razumijevanje vlastitih životnih iskustava i iskustava drugih ljudi. – Na temelju životnih iskustava pojedinih duhovnih likova i svetaca tumači utjecaj Božje riječi na konkretni život pojedinca. 	<ul style="list-style-type: none"> – Otkriva vrijednost i poveznicu biblijskoga iskustva sa životnim iskustvima čovjeka. – Samostalno opisuje i tumači eshatološke biblijske tekstove koji govore o konačnome dovršenju svijeta. – U biblijskim iskustvima i likovima otkriva interpretacijski ključ za razumijevanje vlastitih životnih iskustava i iskustava drugih ljudi. – Na temelju životnih iskustava pojedinih duhovnih likova i svetaca tumači i vrednuje utjecaj Božje riječi na konkretni život pojedinca.
<p>Prijedlozi: M. D.O'Brien, <i>Sofijina kuća, Posljednja vremena</i>; Maria Calasanz Ziesche, <i>Konačna sloboda</i>; Francine Rivers, <i>Glas u vjetru</i> (trilogija), <i>Iskušenje</i></p>					
<p>A.4.3 UČENIK USPJEŠNO ARGUMENTIRA VAŽNOST RELIGIOZNOSTI U ŽIVOTU POJEDINCA I CIJELOGA DRUŠTVA TE VREDNUJE ULOGU RELIGIOZNOSTI U RAZVOJU SVIH POZNATIH CIVILIZACIJA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači i vrednuje važnost i ulogu religije/vjere/religioznosti u izgradnji društva po mjeri čovjeka. – Razumije i argumentira da je nepriznavanje religioznosti kao bitne ljudske dimenzije zapravo nijekanje čovjekove temeljne odrednice. – Prepoznaje i vrednuje velike svjetske religije kao važan 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje važnost i ulogu religije/vjere/religioznosti u izgradnji društva po mjeri čovjeka. – Prepoznaje da je nepriznavanje religioznosti kao bitne ljudske dimenzije zapravo nijekanje čovjekove 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava važnost i ulogu religije/vjere/religioznosti u izgradnji društva po mjeri čovjeka. – Razumije i jednostavno objašnjava da je nepriznavanje religioznosti kao bitne ljudske 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači važnost i ulogu religije/vjere/religioznosti u izgradnji društva po mjeri čovjeka. – Razumije i objašnjava bez većih poteškoća da je nepriznavanje religioznosti kao bitne ljudske dimenzije zapravo nijekanje čovjekove temeljne 	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači i vrednuje važnost i ulogu religije/vjere/religioznosti u izgradnji društva po mjeri čovjeka. – Razumije i argumentira da je nepriznavanje religioznosti kao bitne ljudske dimenzije zapravo nijekanje čovjekove temeljne odrednice.

	čimbenik u izgradnji civilizacije međusobnoga poznavanja, razumijevanja i uvažavanja.	<ul style="list-style-type: none"> temeljne odrednice. – Prepoznaje velike svjetske religije kao važan čimbenik u izgradnji civilizacije međusobnoga poznavanja, razumijevanja i uvažavanja. 	<ul style="list-style-type: none"> dimenzije zapravo nijekanje čovjekove temeljne odrednice. – Prepoznaje velike svjetske religije kao važan čimbenik u izgradnji civilizacije međusobnoga poznavanja, razumijevanja i uvažavanja. 	<ul style="list-style-type: none"> odrednice. – Prepoznaje i vrednuje velike svjetske religije kao važan čimbenik u izgradnji civilizacije međusobnoga poznavanja, razumijevanja i uvažavanja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje i vrednuje velike svjetske religije kao važan čimbenik u izgradnji civilizacije međusobnoga poznavanja, razumijevanja i uvažavanja.
Prijedlozi:					
DOMENA B: KRŠĆANSKA VJERA I ŽIVOT					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 4. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
B.4.1 UČENIK PROMIŠLJA O VJERI KAO OSOBNOME STAVU TE INTEGRIRA I ARTIKULIRA CREDO CRKVE KAO PONUDU ISPUNJENJA SMISLA VLASTITOGA ŽIVOTA.	<ul style="list-style-type: none"> – Promišlja vjeru kao osobni stav. – Analizira, uspoređuje i vrednuje razloge vjerovanja i nevjerovanja. – Promišlja i propituje Credo Crkve kao ponudu ispunjenja smisla vlastitoga života. – Prepoznaje i analizira povezanost objave, vjere i razuma. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira razloge vjerovanja i nevjerovanja. – Prepoznaje i analizira povezanost objave, vjere i razuma. 	<ul style="list-style-type: none"> – Promišlja o vjeri kao osobnome stavu. – Prepoznaje i analizira povezanost objave, vjere i razuma. – Povezuje Credo Crkve s ispunjenjem smisla vlastitoga života. 	<ul style="list-style-type: none"> – Promišlja o vjeri kao osobnome stavu. – Analizira i objašnjava povezanost objave, vjere i razuma. – Promišlja i propituje Credo Crkve kao ponudu ispunjenja smisla vlastitoga života. – Analizira i vrednuje razloge vjerovanja i nevjerovanja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Promišlja o vjeri kao osobnome stavu. – Analizira, uspoređuje i vrednuje razloge vjerovanja i nevjerovanja. – Promišlja i propituje Credo Crkve kao ponudu ispunjenja smisla vlastitoga života. – Objašnjava povezanost objave, vjere i razuma
Prijedlozi:					

<p>B.4.2 UČENIK OBJAŠNJAVA I PROSUĐUJE MOGUĆNOSTI ŽIVLJENJA U DANAŠNJEMU SVIJETU U SKLADU S VJEROM U ISUSA KRISTA, OTKUPITELJA I SPASITELJA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava i prosuđuje različite mogućnosti življenja u današnjemu svijetu u skladu s vjerom u Isusa Krista. – Objašnjava što znači živjeti u skladu s vjerom u Isusa Krista, otkupitelja i spasitelja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Imenuje i analizira različite mogućnosti življenja u današnjemu svijetu u skladu s vjerom u Isusa Krista. – Analizira što znači živjeti u skladu s vjerom u Isusa Krista, otkupitelja i spasitelja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira, istražuje i propituje različite mogućnosti življenja u današnjemu svijetu u skladu s vjerom u Isusa Krista. – Analizira i propituje što znači živjeti u skladu s vjerom u Isusa Krista, otkupitelja i spasitelja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava i uspoređuje različite mogućnosti življenja u današnjemu svijetu u skladu s vjerom u Isusa Krista. – Analizira što znači živjeti u skladu s vjerom u Isusa Krista, otkupitelja i spasitelja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava i prosuđuje različite mogućnosti življenja u današnjemu svijetu u skladu s vjerom u Isusa Krista. – Objašnjava što znači živjeti u skladu s vjerom u Isusa Krista, otkupitelja i spasitelja.
<p>Prijedlozi:</p>					
<p>B.4.3 UČENIK ANALIZIRA I VREDNUJE ŠTO ZA NJEGA ZNAČI POMIRENJE S BOGOM, PROPITUJE I VREDNUJE ŽIVOT U PERSPEKTIVI KRŠĆANSKE NADE I VJEČNOSTI.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i vrednuje što za njega znači pomirenje s Bogom i dovodi ga u vezu sa sakramentom pomirenja. – Objašnjava i vrednuje važnost sakramenta pomirenja. – Razlikuje i uspoređuje kršćanski nauk o raj, paklu i čistilištu od popularnih i iskrivljenih interpretacija. – Objašnjava biblijske temelje i obilježja kršćanske eshatologije. – Razlikuje pojmove <i>apokalipsa</i>, <i>apokaliptika</i>, <i>biblijska apokaliptika</i>, uspoređuje ih i opisuje njihova obilježja i značajke. – Objašnjava temelje i obilježja kršćanske nade u Kristov ponovni dolazak. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira što za njega znači pomirenje s Bogom. – Objašnjava važnost sakramenta pomirenja. – Razlikuje kršćanski nauk o raj, paklu i čistilištu od popularnih i iskrivljenih interpretacija. – Analizira biblijske temelje i obilježja kršćanske eshatologije. – Razlikuje pojmove <i>apokalipsa</i>, <i>apokaliptika</i>, <i>biblijska apokaliptika</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava i vrednuje važnost sakramenta pomirenja. – Razlikuje i opisuje kršćanski nauk o raj, paklu i čistilištu od popularnih i iskrivljenih interpretacija. – Analizira biblijske temelje i obilježja kršćanske eshatologije. – Razlikuje pojmove <i>apokalipsa</i>, <i>apokaliptika</i>, <i>biblijska apokaliptika</i>, uspoređuje ih i opisuje njihova 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i vrednuje što za njega znači pomirenje s Bogom i dovodi ga u vezu sa sakramentom pomirenja. – Razlikuje i objašnjava kršćanski nauk o raj, paklu i čistilištu od popularnih i iskrivljenih interpretacija. – Objašnjava biblijske temelje i obilježja kršćanske eshatologije. – Razlikuje, 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava i vrednuje što za njega znači pomirenje s Bogom i dovodi ga u vezu sa sakramentom pomirenja. – Objašnjava i uspoređuje kršćanski nauk o raj, paklu i čistilištu s popularnim i iskrivljenim interpretacijama. – Objašnjava biblijske temelje i obilježja kršćanske eshatologije. – Razlikuje,

		<p>uspoređuje ih i opisuje njihova obilježja i značajke.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Opisuje i analizira temelje i obilježja kršćanske nade u Kristov ponovni dolazak. 	<p>obilježja i značajke.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Analizira temelje i obilježja kršćanske nade u Kristov ponovni dolazak. 	<p>temelje i obilježja kršćanske eshatologije.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Razlikuje i objašnjava pojmove <i>apokalipsa</i>, <i>apokaliptika</i>, <i>biblijska apokaliptika</i>. – Objašnjava temelje i obilježja kršćanske nade u Kristov ponovni dolazak. 	<p>objašnjava i uspoređuje pojmove <i>apokalipsa</i>, <i>apokaliptika</i>, <i>biblijska apokaliptika</i>.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava temelje i obilježja kršćanske nade u Kristov ponovni dolazak.
Prijedlozi:					
DOMENA C: MORAL I ODGOVORNA SLOBODA					
<p>ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 4. godine učenja i poučavanja:</p>	<p>RAZRADA ISHODA</p>	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>C.4.1 UČENIK VREDNUJE I KRITIČKI PROSUĐUJE PRISUTNOST MILOSRĐA U VLASTITOME ŽIVOTU I ŽIVOTU CRKVE I DRUŠTVA U SVJETLU BOŽJE LJUBAVI I MILOSRĐA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava, analizira te na temelju biblijske objave vrednuje Božje milosrđe. – Argumentirano predlaže i daje primjer življenja djela milosrđa u Crkvi i društvu. – Analizira i uspoređuje odnos pravednosti i milosrđa kao preduvjeta pomirenja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava na temelju biblijske objave Božje milosrđe. – Navodi primjer življenja djela milosrđa u Crkvi i društvu. – Objašnjava odnos pravednosti i milosrđa kao preduvjet pomirenja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava na temelju biblijske objave Božje milosrđe. – Predlaže i daje primjer življenja djela milosrđa u Crkvi i društvu. – Objašnjava i uspoređuje odnos pravednosti i milosrđa kao preduvjeta pomirenja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira te na temelju biblijske objave vrednuje Božje milosrđe. – Argumentira no predlaže i daje primjer življenja djela milosrđa u Crkvi i društvu. – Analizira i uspoređuje odnos pravednosti i milosrđa kao preduvjeta pomirenja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira te na temelju biblijske objave vrednuje Božje milosrđe. – Argumentirano predlaže i daje primjer življenja djela milosrđa u Crkvi i društvu. – Analizira i uspoređuje odnos pravednosti i milosrđa kao preduvjeta pomirenja.

				uspoređuje odnos pravednosti i milosrđa kao preduvjeta pomirenja.	
<p>Prijedlozi: Mih 7,18-19; Mt 14,14; Lk 7,15; Mt 18,33; Mt 9,13. Iz 58,611; Lk 6,37-38; Ef 4,32 Misericordiae Vultus.</p>					
<p>C.4.2 UČENIK OBJAŠNJAVA I ARGUMENTIRANO KRITIČKI PROSUĐUJE DOSTOJANSTVO LJUDSKOGA RADA TE RAZLUČUJE I TUMAČI ETIKU ODGOVORNOSTI U PODRUČJIMA GOSPODARSTVA, EKOLOGIJE, TEHNOLOGIJE I ZAJEDNIČKOGA ŽIVOTA MEĐU LJUDIMA (KORELACIJA S MEĐUTEMOM ODRŽIVI RAZVOJ).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi i argumentirano objašnjava biblijsko shvaćanje i značenje rada (rad kao služenje, rad kao dužnost, rad kao znak čovjekova dostojanstva, rad kao bitna odrednica svijeta i čovječanstva). – Navodi, objašnjava i analizira ključne odrednice kršćanskoga socijalnog nauka (dostojanstvo ljudske osobe, ljudska prava, supsidijarnost, solidarnost, sudjelovanje, povlaštena briga za siromašne). – Analizira i daje primjere povezanosti kraljevstva Božjeg i kršćanskoga zauzimanje za oblikovanje humanijega svijeta. – Diskutira o pozitivnim i negativnim stranama napretka iz ekonomskoga, ekološkoga i sociološkoga kuta te oblikuje odgovoran stav prema svemu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi biblijsko shvaćanje i značenje rada. – Navodi ključne odrednice kršćanskoga socijalnog nauka. – Objašnjava povezanost kraljevstva Božjega i kršćanskoga zauzimanje za oblikovanje humanijega svijeta. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi i objašnjava biblijsko shvaćanje i značenje rada. – Opisuje ključne odrednice kršćanskoga socijalnog nauka. – Objašnjava povezanost kraljevstva Božjega i kršćanskoga zauzimanje za oblikovanje humanijega svijeta. 	<ul style="list-style-type: none"> – Argumentirano objašnjava biblijsko shvaćanje i značenje rada. – Objašnjava ključne odrednice kršćanskoga socijalnog nauka. – Analizira i daje primjere povezanosti kraljevstva Božjega s kršćanskim zauzimanjem za oblikovanje humanijega svijeta. 	<ul style="list-style-type: none"> – Argumentirano objašnjava biblijsko shvaćanje i značenje rada. – Objašnjava i analizira ključne odrednice kršćanskoga socijalnog nauka. – Analizira i daje primjere povezanosti kraljevstva Božjega s kršćanskim zauzimanjem za oblikovanje humanijega svijeta.
<p>Prijedlozi: Rasprava na temelju izabranih dijelova dokumenata: Lav XIII., O novim stvarima. Rerum novarum. Ivan XXIII., Majka i Učiteljica. Mater et Magistra, Gaudium et spes, u: Drugi vatikanski koncil, Dokumenti. Latinski i hrvatski, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1980. Ivan Pavao II., Socijalna skrb. Sollicitudo rei socialis, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1998.</p>					

<p>C.4.3 UČENIK ANALIZIRA I PROPITUJE SUVREMENE SUSTAVE VRIJEDNOSTI I DOVODI IH U VEZU S KRŠĆANSKIM VRIJEDNOSTIMA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Istražuje i kritički prosuđuje suvremene društvene procese (informatizacija, globalizacija, digitalizacija, tehnocentrizam) i uspoređuje ih s kršćanskim vrijednostima i stožernim krepostima. – Analizira i vrednuje pomirenje kao put mira i ostvarivanja zajedništva. – Navodi i arugmentirano vrednuje suvremene sustave vrijednosti s kršćanskim vrijednostima (vrijednost osobe, univerzalnost, jednakost...). 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava suvremene društvene procese (informatizacija, globalizacija, digitalizacija, tehnocentrizam) i uspoređuje ih s kršćanskim vrijednostima i stožernim krepostima. – Objašnjava važnost pomirenja za ostvarivanje zajedništva. – Objašnjava suvremene i kršćanske sustave vrijednosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava suvremene društvene procese (informatizacija, globalizacija, digitalizacija, tehnocentrizam) i uspoređuje ih s kršćanskim vrijednostima i stožernim krepostima. – Objašnjava važnost pomirenja za ostvarivanje zajedništva. – Objašnjava suvremene i kršćanske sustave vrijednosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – Istražuje i kritički prosuđuje suvremene društvene procese (informatizacija, globalizacija, digitalizacija, tehnocentrizam) i uspoređuje ih s kršćanskim vrijednostima i stožernim krepostima. – Analizira i vrednuje pomirenje kao put ostvarivanja zajedništva. – Navodi i arugmentirano vrednuje suvremene sustave vrijednosti s kršćanskim vrijednostima (vrijednost osobe, univerzalnost, jednakost...). 	<ul style="list-style-type: none"> – Istražuje i kritički prosuđuje suvremene društvene procese (informatizacija, globalizacija, digitalizacija, tehnocentrizam) i uspoređuje ih s kršćanskim vrijednostima . – Analizira i vrednuje pomirenje kao put ostvarivanja zajedništva. – Navodi i arugmetirano vrednuje suvremene sustave vrijednosti s kršćanskim vrijednostima (vrijednost osobe, univerzalnost, jednakost...).
<p>Prijedlozi: Salomonova molitva za dar mudrosti: 1 Kr 3,4-15; Izr 8,12-36. Mudr 8.7. Biblijski tekstovi nade, npr. oni koji govore o mesijanskoj budućnosti kad će ljudi svoje mačeve prekovati u plugove (Mih 4,3; Iz 2,4), vuk zajedno s ovcama prebivati (Iz 11,6), Bog otrti suzu s naših očiju (Iz 25,8; Otk 21,4). Istraživanje: vrijednosti suvremenoga svijeta.</p>					

DOMENA D: CRKVA U MEĐUKULTURNOME I MEĐURELIGIJSKOME DIJALOGU					
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD Na kraju 4. godine učenja i poučavanja:	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
D.4.1 UČENIK KRITIČKI PROMIŠLJA O ZADAĆI CRKVE U SUVREMENOME SVIJETU TE OBJAŠNJAVA I VREDNUJE PRIMJERE AKTIVNOGA I ODGOVORNOGA UKLJUČIVANJA U ŽIVOT CRKVE I DRUŠTVA.	<ul style="list-style-type: none"> – Tumači i poznaje događaj Drugoga vatikanskog koncila. – Poznaje promjene u Crkvi koje su nastale nakon Drugoga vatikanskog koncila. – Prosuđuje koje se promjene događaju u suvremenome svijetu i argumentirano obrazlaže kako se zalagati za opće dobro, pomicati mir i solidarnost na temelju dokumenata Drugoga vatikanskog koncila. – Kritički promišlja o odnosu političke zajednice i Crkve i načelima društvenoga i političkoga angažmana. – Poznaje značenje proročke zadaće Crkve te ju interpretira na temelju vlastitih iskustava. – Razumije pojam <i>znakovi vremena</i> i kritički se osvrće na neka djelovanja i misli Crkve u kontekstu čitanja znakova vremena. – Tumači stavove Crkve povezane s radom, slobodom pojedinca i nagradom za rad. – Promatra, opisuje i tumači angažman Crkve za dobro čovjeka u suvremenome vremenu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Navodi temeljne zadaće Crkve u suvremenome svijetu i načine mogućega uključivanja u život Crkve i društva. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opisuje temeljne zadaće Crkve u suvremenome svijetu i navodi načine mogućega uključivanja u život Crkve i društva. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava temeljne zadaće Crkve u suvremenome svijetu i navodi načine mogućega uključivanja u život Crkve i društva. 	<ul style="list-style-type: none"> – Kritički promišlja o temeljnim zadaćama Crkve u suvremenome svijetu i načinima mogućega uključivanja u život Crkve i društva.
Prijedlozi:					
D.4.2 UČENIK ANALIZIRA I VREDNUJE KRŠĆANSKU PORUKU U UMJETNOSTI I KULTURI U REPUBLICI HRVATSKOJ I EUROPI.	<ul style="list-style-type: none"> – Prikuplja i kritički se osvrće na različite slike i filmove koji prikazuju Isusa Krista. – Prepoznaje različite pristupe prikazu Isusa Krista u teologiji u povijesti književnosti i umjetnosti (Pantokrator itd.). 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepoznaje kršćansku poruku u umjetnosti i kulturi u Republici Hrvatskoj i Europi. 	<ul style="list-style-type: none"> – Objašnjava kršćansku poruku u umjetnosti i kulturi u Republici Hrvatskoj i Europi. 	<ul style="list-style-type: none"> – Analizira i tumači kršćansku poruku u umjetnosti i kulturi u Republici Hrvatskoj i Europi. 	<ul style="list-style-type: none"> – Vrednuje kršćansku poruku u umjetnosti i kulturi u Republici Hrvatskoj i Europi.
Prijedlozi: Skicirati povijest djelovanja Isusa Krista na primjerima iz povijesti Crkve, umjetnosti i kulture.					

<p>D.4.3 UČENIK ISTRAŽUJE UTJECAJ DRUGIH KULTURA I RELIGIJA TE NERELIGIJSKIH SVJETONAZORA NA ŽIVOT, KULTURU I RELIGIOZNOST.</p>	<p>– Prepoznaje u glazbenoj, likovnoj i filmskoj umjetnosti temeljne naznake ophođenja prema čovjeku te ih tumači u kontekstu kršćanske slike čovjeka.</p>	<p>– Opisuje utjecaj drugih kultura i religija te nereligijskih svjetonazora na život, kulturu i religioznost.</p>	<p>– Analizira utjecaj drugih kultura i religija te nereligijskih svjetonazora na život, kulturu i religioznost.</p>	<p>– Kritički propituje utjecaj drugih kultura i religija te nereligijskih svjetonazora na život, kulturu i religioznost.</p>	<p>– Vrednuje utjecaj drugih kultura i religija te nereligijskih svjetonazora na život, kulturu i religioznost.</p>
<p>Prijedlozi:</p>					

E. POVEZANOST S DRUGIM ODGOJNO-OBRAZOVNIM PODRUČJIMA, MEĐUPREDMETNIM TEMAMA I OSTALIM NASTAVNIM PREDMETIMA

Katolički vjeronauk svoju posebnost prema drugim školskim predmetima pokazuje time što on religiozne i religijske činjenice, koje su dio ukupne kulture, čita svojim religioznim i duhovnim očima i jezikom. Imajući u vidu utjecaj religije, osobito kršćanstva, na razvoj opće i nacionalne kulture te općenito na konkretan život pojedinca i zajednice, očito je da su vjeronaučni sadržaji povezani gotovo sa svim područjima znanja.

Interdisciplinarna isprepletenost i povezanost Katoličkoga vjeronauka s drugim odgojno-obrazovnim područjima, međupredmetnim temama i ostalim nastavnim predmetima omogućava promicanje temeljnih kompetencija i vrijednosti kurikuluma, razvoj njegovih generičkih i drugih kompetencija, osobito osobnoga razvoja učenika i njegove individualne i društvene odgovornosti te građanskih kompetencija, pridonosi poticanju motivacije i aktivne suradnje i razvoju kritičkoga i stvaralačkoga mišljenja.

U promicanju duhovne, moralne, religiozne i društvene dimenzije uočava se snažna povezanost s međupredmetnom temom Osobni i socijalni razvoj koja ima za cilj poticanje cjelovitoga razvoja djece i mladih osoba, tj. poticanje razvoja svih dimenzija važnih za cjelovit i skladan razvoj djeteta i mlade osobe.

U promišljanju o važnosti odgovornosti i solidarnosti za zajednički život, o značenju, važnosti i utjecaju moralnih načela i moralnih normi te ostalih vrsta pravila na kvalitetu života pojedinca i zajednice ogleda se povezanost s Građanskim odgojem i obrazovanjem i Etikom, u srednjoj školi.

Različiti pristupi poučavanju te aktivne metode učenja unutar Katoličkoga vjeronauka koje omogućavaju učenicima postizanje proaktivnoga odnosa prema učenju te pridonose njihovoj (nutarnjoj) intrinzičnoj motivaciji usko su povezani s međupredmetnim temama Učiti kako učiti i Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije.

U učenju i poučavanju o odnosu čovjeka prema samome sebi, prema svemu stvorenome i o njegovoj odgovornosti za stvoreni svijet ocrta se povezanost s prirodoslovnim područjem te međupredmetnim temama Održivi razvoj i Zdravlje.

Katolički vjeronauk ostvaruje međupredmetnu povezanost s različitim nastavnim predmetima, osobito sa sadržajima hrvatskoga jezika i književnosti, kao i likovnoga, glazbenoga, povijesnoga, zemljopisnoga i drugih područja odgoja i obrazovanja.

Razvoj komunikacijske kompetencije, naglašen u ishodima Katoličkoga vjeronauka, u izravnoj je vezi s jezično-komunikacijskim područjem.

Spoznavom i promicanjem vrijednosti koje su važne za oblikovanje hrvatske kulture i društva ovo je područje povezano s umjetničkim područjem

F. UČENJE I POUČAVANJE

U Katoličkome vjeronauku u školi učenici odražavaju često one stavove o vjeri, religiji i Crkvi koji su dominantni u društvenim sredinama u kojima žive. Za mnoge je od njih vjeronauk kao nastavni predmet onaj koji im po prvi puta omogućava susret s vjerskim sadržajima kao i s osobama koje vjeruju. U mnogih je, pak, prisutna velika otvorenost za religijska i vjerska pitanja, budi se iznova interes za kršćansku poruku, obrede i slavlja pri čemu je često primjetan određeni, čak i izrazito distanciran odnos prema Crkvi. Među učenicima ima i onih koji već nose u sebi vjersko iskustvo kao iskustvo života svojih obitelji. Tako su vrlo često očiti vjerski stavovi, sukladni dobi učenika, koji su tipičan odraz vjere u sudioništvu njihovih roditelja ili bliže okoline.

Kršćanska vjera i svakodnevni život kao mjesta učenja i poučavanja. Zadaća je vjeronauka u školi na poseban način osposobiti učenike, najprije one mlađe školske dobi, opažati svijet i život oko sebe, diviti mu se, propitivati ga i tumačiti. Ista se zadaća, naravno s drukčijim pristupom, očekuje od vjeronauka i u kasnijim godinama života učenika. To je važno zbog toga što takvo učenje zahtijeva od učenika uporabu i kreativnu iskoristivost svih njihovih osjeta. Procesi učenja koji se pritom razvijaju omogućit će učenicima bolje i kvalitetnije upoznavanje i shvaćanje, življenje i svjedočenje one kršćanske vjere koja se u bitnome artikulira znakovima i simbolima, točnije simboličkim govorom. Zbog toga kod učenika mlađe školske dobi veliko značenje ima uporaba svakodnevnih znakova i simbola preuzetih iz dječjega svijeta, dok će za učenike starije osnovnoškolske, ali i srednjoškolske dobi od velike važnosti biti poznavanje i tumačenje njihova svijeta, često skrivenoga u „kodovima“ mnogih znanstvenih disciplina kojima vjeronauk kao predmet mora ići ususret. Kako su važni znakovi i simboli svakodnevice, za procese učenja u vjeronauku su važni i „sveti znakovi“ liturgijskoga života Crkve i njezine tradicije. Dok tako učenici imaju priliku te se uče sagledavati svijet iz jedne druge perspektive, zadobivaju pristup onoj stvarnosti, transcenciji, koja ih može približiti otajstvima Božjega života i čovjekova spasenja.

Riječ i pripovijedanje ne samo kao sadržaj nego i mjesto učenja i poučavanja. Jedan od temeljnih oblika priopćavanja vjere židovsko-kršćanske tradicije jest pripovijedanje. U Crkvi, kao zajednici i spomen-znaku pripovijedanja, takav oblik živi i danas. Vjeronauk u školi, njegujući takav oblik priopćavanja sadržaja, postaje mjestom komunikacije i zajedništva učenika okupljenih oko tradicije koja se pripovijeda. Ona će biti uspješnija ako su vjeroučitelji osposobljeni autentično i svjedočki u cijelosti unijeti sebe u odgojno-obrazovni proces. Govorni oblici rada u tome kontekstu nemjerljiva su mogućnost i povlašteno mjesto postavljanja pitanja o smislu života, postanku i budućnosti čovjeka, ali i njegova odnosa s Bogom. Vjeroučitelj ima zadaću načinima poučavanja takav propitujući i kritički pristup držati budnim kod svih učenika, a odgovore domišljati i tražiti u biblijskoj predaji te svjedočanstvu vjere opće, ali i mjesne Crkve. Pritom učenici nedvojbeno uče da u nekim situacijama pitanja ostaju otvorena te se na njih samo djelomično, a nikad u potpunosti, može u konačnici odgovoriti. Učenici su u procesu religijskoga, odnosno vjerskoga učenja shvaćeni kao individue. Zbog toga vjeronauk reflektira njihova temeljna iskustva, njihovu biografiju, konkretnu životnu stvarnost te njihove artikulirane interese.

Umreženo poučavanje i učenje. Nastavni sadržaji vjeronauka u školi ne mogu u cijelosti iznijeti i zrcaliti sveukupnu vjeru Crkve i njezinu teološku sustavnost. Upravo zbog toga, najprije zbog naravi vjeronauka kao predmeta u školi, kriterij izbora sadržaja ne može biti cjelovitost kršćanske i katoličke vjere, nego njezina usredotočenost na središnje teme, odnosno artikuliranje i razvoj središnjih, za kršćansku vjeru važnih tematskih sadržaja. Tako su nastavne teme, uokvirene u domene i poddomene u pojedinim godištim, određene težišnim sadržajima s kompetencijama koje se, sukladno sadržajima, i očekuju. Praktično gledajući, sadržaji su tako strukturirani da će se od vjeroučitelja u procesima poučavanja te od učenika u procesima učenja zahtijevati, ali će im biti i omogućeno, kumulativno i sustavno umreženo poučavanje i učenje.

Korelacija ne samo kao didaktički princip nego kao susret poučavanja i učenja. Sve rečeno upućuje na činjenicu da su učenje i poučavanje u Katoličkome vjeronauku procesi koji se događaju u kritičkoj i produktivnoj (poduzetnoj) izmjeni odnosa te stalnoga uzajamnog tumačenja kršćanske tradicije s jedne strane i suvremenoga iskustva s druge strane. Dakako, riječ je o načelu korelacije kao principu poučavanja i učenja. Ipak, uz rečeno, korelacija se ovdje ne shvaća samo kao didaktički princip. Njezina utemeljenost leži daleko više u samome događaju i činu Objave. Bog se očituje u konkretnoj povijesti i stvarnosti čovjeka. Objava ulazi u svijet ljudskoga iskustva i posredovana je svjedocima koji to iskustvo priopćuju dalje. Vjeronauk u školi, koji kao predmet ozbiljno shvaća korelaciju i kao didaktički princip, uvijek će morati propitivati vjerska iskustva suvremenoga čovjeka, odnosno učenika te ona životna iskustva koja korespondiraju s iskustvima vjerskoga karaktera. Preduvjet uspješnomu tumačenju vjerske tradicije i životne stvarnosti jest posredovanje iskustva koje se odnosi na različita područja ljudske stvarnosti. Tako će vjeroučitelji biti pozvani sustav poučavanja vjerskoga sadržaja uvijek i iznova reflektirati u odnosu prema različitim znanstvenim i stručnim, ali i osobnim interesima i razvojnim sposobnostima učenika. Pritome treba biti rečeno: postoje stvarni čini i sadržaji koji su mjerljivi i koji se mogu

vrednovati, no u identitet vjeronauka ubrajaju se i sadržaji koji bude zanimanje za egzistencijalna pitanja i smisao ljudskoga života. Posebno međutim, kad je riječ o vjeronauku u školi, valja pred očima imati činjenicu da u stvarnost „biti kršćanin“ pripada i činjenica oblikovanja vlastitoga života iz vjere u Boga. To će oblikovanje života najprije biti potkrijepljeno i podržano vertikalnom korelacijom, odnosno onim unutarnjim vezom vjeronaučnih sadržaja koji učeniku omogućavaju rast i odgoj u vjeri sve do kraja njegova obrazovanja.

Opis predmeta Katoličkoga vjeronauka upućuje i na stalan dijalog s drugim predmetima unutar osnovnoškolskoga i srednjoškolskoga obrazovanja. Za procese poučavanja i učenja to znači da će od iznimne važnosti biti takozvana horizontalna korelacija kao dio umreženoga poučavanja i učenja. Na poseban se način tu otvara prostor doprinosa vjeronauka ostvarenju kompetencije pisanja i čitanja u nižim razredima osnovne škole. U ophođenju s biblijskim tekstovima razvija se interes za čitanje, sposobnost čitanja te razumijevanje pročitano. U višim razredima osnovne škole budi se interes za shvaćanje svijeta kao jedinstvene stvarnosti čovječanstva i civilizacije. U tome će smislu pristup povijesnim temama biti sagledavan i iz perspektive povijesti spasenja, pristup umjetnosti i ljudskom djelu kao stvarateljskom činu na koji je čovjek pozvan od Boga, a pristup različitim prirodnoznastvenim disciplinama iz perspektive još uvijek ne u cijelosti otkrivene Božje svemoći. Srednjoškolski ishodi učenja upućivat će vjeroučitelje te učenike na one procese poučavanja i učenja koji zahtijevaju odgovore na pitanja smisla patnje i smrti, novih dostignuća suvremene tehnologije i bioetike, odnosno medicine kao i različitih filozofskih i kulturoloških pristupa svijetu i čovjeku. Vjeronauk, sukladno svojoj utemeljenosti, ima mogućnost stvaranja dijaloškoga ozračja u kojemu će nuditi one odgovore koji su dostojni čovjekova života i očuvanja svijeta, koristeći se u tu svrhu suvremenim tehnološkim dostignućima, na poseban način medijima i internetom kao „dragocjenom digitalnom pozornicom“.

Učenje i poučavanje u korespondenciji sa živom zajednicom vjernika. Učenici će u vjeronauku biti osposobljeni tumačiti religiju i vjeru kao središnje područje ljudske stvarnosti i djelovanja te će upoznavati i učiti razumjeti sadržaje vjere te njihovu moć za oblikovanje vlastitoga života. Pritom će takvo priopćavanje, koje je u sebi višedimenzionalno, biti manje apstraktno poučavanje, daleko će se više ono događati procesom izgrađivanja povjerenja prema oblicima izražavanja vjere, uključujući pritom i žive primjere kršćanske vjere. U tome smislu treba naznačiti da se odgoj i obrazovanje za religioznu i vjersku stvarnost u vjeronauku u školi događa u korespondenciji s konkretnom iskustvenom zajednicom vjere Katoličke crkve. Teološki gledano, vjera i Crkva stvarnosti su koje se ne mogu odvojiti jedna od druge. Upravo takav odnos vjeronauka u školi s konkretnom zajednicom vjernika naznačen je već u konfesionalnome obilježju vjeronauka. Konačno, vjeronauk u školi je, s obzirom na religijsku pluralnost, pozvan osposobiti učenike za vlastiti odgovor na pitanje o pripadnosti vjerskoj zajednici i o sudjelovanju u životu Crkve te pronaći osobne stavove i usmjerenja u religijskim i etičkim pitanjima života. Istraživačka i projektna nastava u tome će smislu biti mjestom izvanrednoga prostora osobne kreativnosti učenika te njihova učenja zdravoj i realnoj konkurentnosti od koje će cijelo razredno zajedništvo imati korist. Izgradnja vlastite svijesti o osobnim sposobnostima koje rezultira prihvaćanjem od strane drugoga nemjerljiv je doprinos za buđenje samopoštovanja i vjere u vlastite sposobnosti pojedinca.

Poučavanje i učenje stavova i uvjerenja. Poučavati učenike za stavove i uvjerenja moguće je samo djelomično. Naime, stavovi i uvjerenja ne stječu se samo unutar vjeronaučne nastave nego su često predmet djelovanja obitelji i slobodnoga vremena učenika. Bitni doprinos pri oblikovanju stavova i uvjerenja ima i život u školi u okviru školske kulture koja daje i otvara prostore za ponude onoga što bismo mogli nazvati školskim pastoralom. Oblikovanje vjerskih stavova i uvjerenja nije moguće promatrati, još manje ih je moguće evaluirati onako kako je to slučaj s primljenim spoznajama i stečenim osposobljenostima. Ipak, razvoj kršćanskih stavova i uvjerenja bitni je dio ciljeva i zadaća konfesionalnoga vjeronauka u školi. U kontekstu poučavanja i učenja, a u smislu stavova i uvjerenja, treba naglasiti sljedeće: stavovi i uvjerenja nemaju samo praktičnu ili odgojnu, odnosno afektivnu, nego i kognitivnu dimenziju. Oni su, naime, uvijek povezani s kompetencijama i spoznajama predmeta. Stavovi iziskuju nakanu. Uvjerenja i stavove treba, dakle, njegovati, uvježbavati te promišljati. Drugim riječima, standardi obrazovanja sadržavaju uz spoznaje i osposobljenosti također motivirajuće momente i spremnost stečene vidike učiniti djelotvornima. Oni se svakako najprije odnose na rezultate procesa učenja unutar kognitivnoga područja, te su u tome smislu sastavni dio procesa učenja učenika.

Personalna komunikacija unutar procesa učenja i poučavanja. Personalna komunikacija od središnje je važnosti za konfesionalni vjeronauk jer konfesionalnost katoličkoga vjeronauka ne leži samo u sadržajima, nego je određena onim koji poučava i onim koji uči. U susretu s vjeroučiteljem kao „svjedokom vjere“ oblikuje se osposobljenost učenika za vjersku prosudbu. Sučeljavanje sa sadržajima katoličke vjere te vjerom drugih konfesija i religija ne događa se u perspektivi distanciranoga promatrača, nego u perspektivi aktivnoga sudionika. Takva interakcija omogućava učeniku oblikovanje vlastitih stavova, kritičko promišljanje i sudioništvo u dijalogu. Neovisno kakvim se nastavnim metodama u tome smislu organizira nastava, procesi su učenja intenzivni te pridonose shvaćanju vlastite odgovornosti učenika za njegovu, odnosno vjeru cijele Crkve.

Interreligijsko i interkulturalno poučavanje i učenje. U osnovno religijsko znanje katoličkoga vjeronauka u školi ubrajaju se i spoznaje te temeljno poznavanje drugih religija, posebno židovstva i islama te njihove religijske prakse. Interreligijsko učenje u tome smislu imaće drukčija područja i očekivanja i od učenika i od vjeroučitelja. Pritom ne smije biti zaboravljen ni susret učenika s drukčijim svjetonazorima i filozofijskim te drugim kulturnim obilježjima svijeta u kojemu oni žive. Temeljna teza takva interkulturalnoga poučavanja i učenja jest odsutnost bilo kakva obilježja arogancije prema drukčijemu i drugomu, što je preduvjet razvijanju kritički promišljenoga i otvorenoga dijaloga učenika sa svijetom u kojemu žive.

G. VREDNOVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA U KATOLIČKOME VJERONAUUKU

Vrednovanje u nastavnome predmetu Katolički vjeronauk polazi od temeljnih odrednica Okvira za vrednovanje procesa i ishoda učenja u odgojno-obrazovnom sustavu RH kao i od specifičnosti sadržaja samoga predmeta. U procesu vrednovanja vodi se računa o temeljnim načelima kurikuluma, vrijednostima, ciljevima, osobito odgojno-obrazovnim ishodima učenja. Temeljni elementi u učenju i poučavanju vjeronauka usko su povezani s domenama, tematskim sadržajima i ishodima učenja.

Elementi su vrednovanja:

Znanje – usvajanje, interpretiranje, razumijevanje i argumentiranje temeljnih činjenica, pojmova, događaja i tekstova na razini zadanih domena i definiranih ishoda učenja.

Stvaralačko izražavanje – stavljajući u središte sposobnost učenika da usvojena znanja poveže s vlastitim iskustvom, učeniku se omogućava da u procesu učenja i iskazivanja naučenoga kreativno uključi različitim stvaralačkim aktivnostima (usmeno, pismeno, likovno, glazbeno, scenski...). Na taj se način uvažavaju i razvijaju različite sposobnosti svakoga pojedinog učenika. Isto tako potiče se interdisciplinarnost i korelacija s drugim nastavnim predmetima, osobito s Glazbenom i Likovnom kulturom i Hrvatskim jezikom.

Istraživački rad – primjenom odgovarajućih metoda istraživati i vrednovati biblijske tekstove, crkvene dokumente, povijesne događaje i teološke izvore. Taj vid vrednovanja osobito doprinosi osposobljavanju učenika za samostalan i skupni rad, kritičko promišljanje i vrednovanje usvojenih sadržaja. Razina vrednovanja istraživačkoga rada prikladna je za sve, osobito za učenike od 3. ciklusa pa nadalje.

Vrednovanje učeničkih postignuća ostvaruje se na razini:

Vrednovanje za učenje i kao učenje - odnosi se na oblike formativnoga vrednovanja koji teže učeničkoj većoj aktivnosti, motiviranosti, samostalnosti i kreativnosti. Ta razina vrednovanja usmjerena je na razvijanje učenikove refleksije i razumijevanja usvojenih znanja, poticanje na samoinicijativu i nove aktivnosti koje će dolaziti od samih učenika. U procesu praćenja i vrednovanja u procesu učenja uvažavat će se izvannastavne i izvanškolske aktivnosti.

Vrednovanje naučenoga – ostvaruje se nakon određene tematske cjeline ili obrazovnoga razdoblja radi procjene razine usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda kod učenika nakon procesa poučavanja i učenja. Ono se ostvaruje kako bi se provjerila ostvarenost planiranih odgojno-obrazovnih očekivanja i ishoda, osobito primjena znanja na nove životne situacije. Taj se oblik vrednovanja primjenjuje za redovito izvještavanje o postignutim rezultatima (učenik, roditelj), a iskazuje se valjanim, objektivnim i pouzdanim ocjenjivanjem.

Vrednovanje se ostvaruje tijekom cijeloga nastavnog procesa (na svakome nastavnom satu) te uključuje praćenje učenika u procesu učenja, uočavanje eventualnih poteškoća, pružanje potpore u vidu poboljšanja učenja radi boljega postignuća ishoda učenja.

U praćenju učenikovih postignuća odgojno-obrazovnih ishoda učenja rabe se različite vrste vrednovanja i primjenjuju raznovrsni metodički instrumentariji koji će omogućiti vjeroučitelju u prikupljanju valjanih, kvalitetnih i pouzdanih dokaza o postignuću učenika. Pritome se koriste različitim metodama (izravna pitanja, dnevnik učenja, učeničke mape, kratke pisane provjere, esej...).

Vrednovanje u nastavnome predmetu Katolički vjeronauk nema za cilj samo postignuće brojčanih ocjena, nego je ponajprije usmjeravanje i motiviranje učenika za procese razumijevanja, reflektiranja, kritičkoga promišljanja te samovrednovanja.

Vrednovanje je u službi poticanja individualnoga razvoja učenika i osnaživanja njegova interesa za pojedina predmetna područja. U nastavnome predmetu Katolički vjeronauk osobito se ističe važnost korelacije usvojenih znanja, ponašanja i oblikovanja stavova te usvajanja temeljnih vrednota. Također, važno mjesto u vrednovanju zauzima uspješnost učenika u primjeni usvojenih znanja na nove životne situacije, osobito one koje se tiču traženja odgovora na egzistencijalna pitanja, među kojima naročito pitanje smisla života.

Kriteriji vrednovanja moraju biti transparentni jer se na taj način postiže zadovoljstvo različitih dionika odgojno-obrazovnoga sustava (učenik, roditelj). Važno je da kriteriji ocjenjivanja vjeronauka budu usuglašeni među svim vjeroučiteljima kako bi se postigla maksimalna objektivnost ocjenjivanja. Kriterijima vrednovanja naznačuju se razine na kojima učenik mora usvojiti odgojno-obrazovne ishode kako bi dobio određenu ocjenu iz predmeta. Vrednovanje pruža povratnu informaciju učeniku, učitelju i roditelju i može biti važan čimbenik u poboljšanju učenja, ali i poučavanja. Posebna se pozornost pridaje osposobljavanju učenika za samovrednovanje vlastitoga učenja kako bi mu se omogućilo usvajanje kompetencije „učiti kako učiti“.

DODATAK PRIJEDLOGU KURIKULUMA PREDMETA KATOLIČKI VJERONAUKE

Izdvojeno mišljenje člana Stručne radne skupine za predmet Katolički vjeronauk

Budući da se ne slažem s dijelovima *Prijedloga kurikuluma za Katolički vjeronauk* koji su naslovljeni *Opis nastavnoga predmeta* i *Odgojno-obrazovni ciljevi učenja i poučavanja Katoličkoga vjeronauka*, izjavljujem da ih ne prihvaćam.

izv. prof. dr. sc. Ružica Razum